

BUSINESS
FINLAND

TILINPÄÄTÖS 2018

28.2.2019

Käsitelty Business Finlandin johtoryhmässä 25.2.2019
Hyväksytty Business Finlandin johtokunnassa 27.2.2019

SISÄLTÖ

1 Johdon katsaus.....	3	7 Tilinpäätösanalyysi	59
2 Tuloksellisuus.....	6	7.1 Rahoituksen rakenne	59
3 Vaikuttavuus.....	8	7.2 Talousarvion toteutuminen.....	59
3.1 Toiminnan vaikuttavuus.....	8	7.4 Tase.....	72
3.2 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus	8	8 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma.....	74
4 Toiminnallinen tehokkuus	32	9 Arviointien tulokset.....	76
4.1 Toiminnan tuottavuus	36	10 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä.....	77
4.2 Toiminnan taloudellisuus	36	10.1 Virheitä ja väärinkäytöksiä koskevat yhteenvetotiedot	77
4.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus	38	10.2 Takaisinperintää koskevat yhteenvetotiedot.....	78
4.4 Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus	38	11 Talousarvion toteumalaskelma	79
5 Tuotokset ja laadunhallinta	39	12 Tuotto- ja kululaskelma.....	84
5.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet.....	39	13 Tase	85
5.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu ..	50	14 Liitetiedot.....	86
6 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	54	15 Allekirjoitus.....	102

1 JOHDON KATSAUS

Business Finlandilla on takanaan tärkeä virstanpylväs: ensimmäinen vuosi uutena organisaationa. Innovaatio-rahoinnuksesta vastaava Tekes ja kansainvälistymis-, investointi- ja matkailupalveluita tarjoava Finpro yhdistyivät virallisesti Business Finlandiksi vuoden alussa, ja fuusiota on viety vuoden 2018 aikana läpi organisaation kaikilla osa-alueilla. Vaikka prosessi on joiltakin osin vielä kesken, suurimmat uudistukset on kuitenkin jo saatu onnistuneesti viedyksi läpi. Koko prosessin ajan olemme palvelleet asiakkaitamme ja kehittäneet jatkuvasti palvelutarjontaamme. Siitä olenkin ylpeä, että Business Finland on suuren muutoksen keskelläkin määrätietoisesti ja tuloksellisesti jatkanut edeltäjiensä tekemää tärkeää työtä suomalaisen yhteiskunnan hyväksi.

Olemme seuranneet prosessin etenemistä paitsi talon sisäisesti, myös ulkoisilla mittareilla. Saamamme palautteen perusteella olemme onnistuneet uuden organisaation roolin ja tehtävien vakiinnuttamisessa ja tunnettuuden varmistamisessa vähintäänkin kohtuullisesti. Asiakkaiden ja sidosryhmien suuntaan meidän täytyy kuitenkin jatkaa määrätietoista työtämme Business Finlandin ja palvelujemme tunnettuuden kasvattamiseksi.

Vaikka organisaation nimi ja rakenne ovat muuttuneet, perusasiat eivät ole muuttuneet miksiäkään. Perusteet Business Finlandin toiminnalle ja olemassaolomme oikeutus on edelleen vahva ymmärrys siitä, että vain innovaatioihin ja uudistumiseen panostamalla voimme varmistaa suomalaisen yhteiskunnan kasvun ja sitä kautta tulevien sukupolvien hyvinvoinnin. Innovaatio-rahointi onkin Business Finlandissa keskeinen työkalu, jonka vaikuttavuutta ja tuloksellisuutta seurataan tarkasti. On kiistaton tosiasia, että julkisella, hyvin kohdenetulla innovaatio-rahoinnalla on suora yhteys yritysten ja sitä kautta koko maan menestykseen.

Valitettavasti kuitenkin Suomen suhteellinen asema pitkän aikavälin kilpailukykyä ja hyvinvointia rakentavien innovaatioinvestointien tekijänä on tällä vuosikymmenellä romahtanut. Olemme menettäneet asemamme innovaatio-rahoinnalla edelläkävijänä. Tähän on nyt onneksi havahduttu. Työ- ja elinkeinoministeriö teetti vuoden 2018 syksyn aikana selvityksen suomalaisen yhteiskunnan kasvun edellytyksistä - ja innovaatio-rahoinnuksen roolista siinä. Selvityksen laati Aalto-yliopiston professori Erkki Ormala, ja se julkistettiin tammikuussa

Innovaatorahoitukseen tarvitaan merkittäviä lisäpanostuksia, jos ja kun **Suomen tulevaisuus halutaan turvata**

2019. Viesti on selvä: Suomen innovaatiokyky ja samalla kansainvälinen kilpailukykyämme ovat hyvää vauhtia heikkenemässä ja innovaatorahoitukseen tarvitaan merkittäviä lisäpanostuksia, jos ja kun Suomen tulevaisuus halutaan turvata.

Hyvä uutinen Business Finlandille toki on, että syksyllä 2018 tutkimus- ja kehittämistoimintaan päätettiin lisätä pysyvinä tasokorotuksina 94 miljoonaa euroa valtuuksiin ja 25 miljoonaa euroa määrärahoihin. Näistä Business Finlandin osuus on innovaatiotoiminnan myöntämisvaltuuksiin 69 miljoonaa euroa ja kansainvälistymispalveluiden rahoitukseen (ml. investointien houkuttelu) 8 miljoonaa euroa. Toinen hyvä uutinen on se, että vuosi 2018 oli Suomen taloudelle pitkästä ajasta hyvä vuosi. Pahin taantuma kääntyi taakse jo edellisellä vuonna, ja työttömyys on saatu matalimmalle tasolle sitten vuoden 2008. Optimismi näkyi myös yritysten toiminnassa. Tutkimus- ja tuotekehitysmenojen kokonaissumma vuonna 2017 oli 6,2 miljardia euroa, mikä on 247 miljoonaa euroa edellisvuotta enemmän - edellisen kerran t&k-menot kasvoivat vuonna 2011, ja kasvun arvioidaan jatkuvan. Tutkimus- ja kehittämismenojen osuuksi bruttokansantuotteesta vuonna 2008 arvioidaan

2,70 prosenttia. Suunta on toki oikea, mutta vielä ollaan kaukana huippuvuosien lukemista, ja neljän prosentin tavoitteestamme.

Business Finlandilla on nyt leveät hartiat suomalaisten yritysten kasvun edistämiseen ja suomalaisen yhteiskunnan hyvinvoinnin kasvattamiseen. Fusion myötä tehtäväkenttäämme kuuluu paitsi jo mainitut innovaatorahoitus ja kansainvälistymispalvelut, myös kansainvälisten investointien ja matkailijoiden houkuttelemisen Suomeen. Olemme nyt 600 ihmisen organisaatio. Meillä on Suomessa 16 alueellista toimipistettä, ja lisäksi asiakkaitamme palvelee Business Finlandin kattava kansainvälinen verkosto, Global Network, peräti 40 toimipisteessä aina Piilaaksosta Tokioon.

Toimintamme tuloksellisuutta seurataan tarkasti, ja tulokset puhuvat puolestaan. Yhteensä rahoitimme viime vuonna 4040 projektia, ja myönsimme innovaatorahoitusta yhteensä 565 miljoonaa euroa. Viime vuonna päättyneissä Business Finlandin rahoittamissa projekteissa syntyi 2906 uutta tai parannettua prosessia, palvelua, tuotetta tai sovellusta sekä 1303 patenttia tai patenttihakemusta. Vienti kasvoi Business Finlandin rahoittamissa pk-yrityksissä 24% vuosina 2014-2017, ja niiden liike-

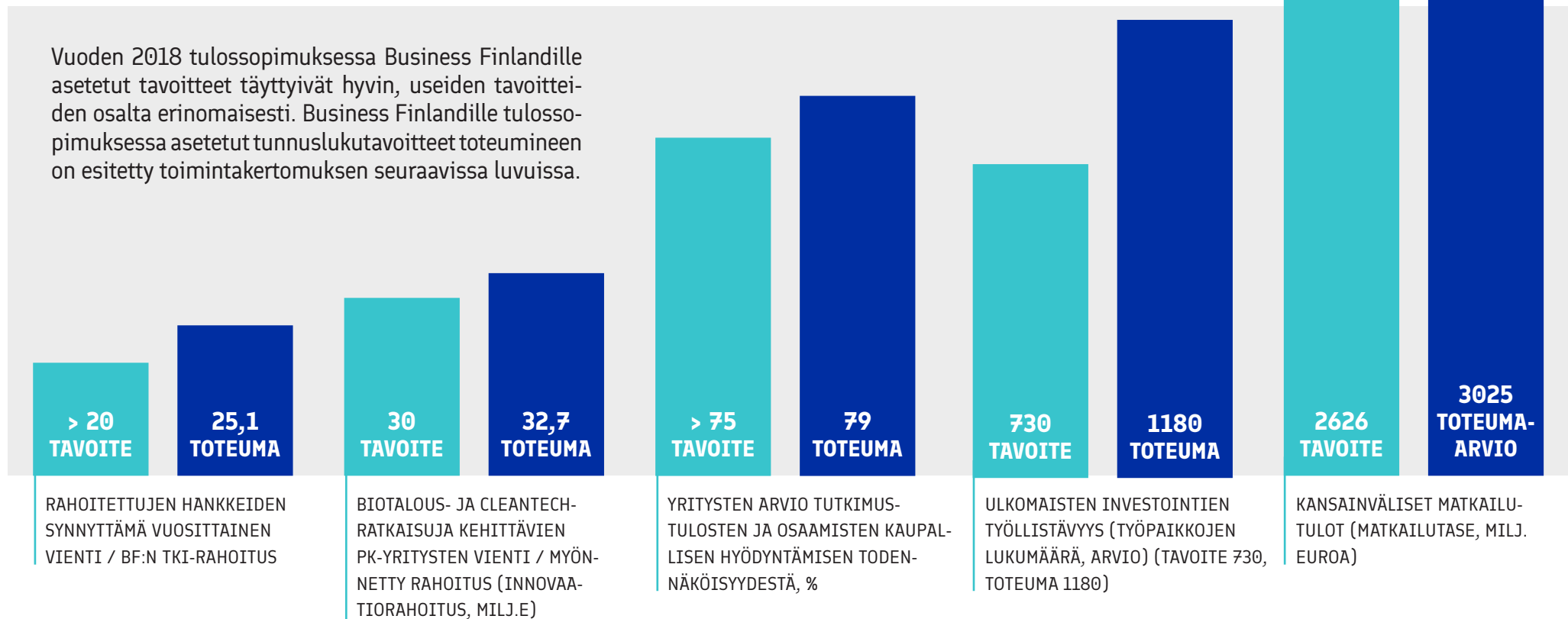
vaihto samalla ajanjaksolla 20%. Pk-yrityksiä odottavat vuoden 2018 projekteista 8,8 miljardin euron arvosta liikevaihtoa ja 6,9 miljardin arvosta vientiä.

Investointien osalta tulokset ovat erinomaisia: Suomeen investoitiin viime vuonna ulkomailta yli 475 miljoonaa euroa, mikä merkitsee peräti 44 prosentin kasvua edellisvuoteen verrattuna. Uusien investointien myötä Suomeen syntyi 1180 työpaikkaa, joista osa on syntynyt yritysostojen kautta. Viime vuoden aikana Business Finlandin Invest in Finland -vastuualueella oli lähes 1000 uutta kansainvälistä asiakaskontaktia, joista yli 100 myös vieraili Suomessa. Suomi on parantanut vetovoimaisuuttaan huomasti: vuosina 2008-2015 Suomi on houkuttellut kaikista Pohjoismaista eniten suoria sijoituksia. Invest in Finlandin Suomeen avustamat yritykset maksoivat vuosina 2012-2017 pelkästään yhteisöveroina 185 miljoonaa euroa ja tuloveroina 436 miljoonaa euroa. Myös matkailijoiden houkuttelussa tuloksiin voi olla erittäin tyytyväinen. Visit Finlandin tuloksista on tätä kirjoittaessa saatavilla vasta arviot, mutta niiden perusteella kansainvälisen matkailutulon arvioidaan kasvavan vuonna 2018 reiluun kolmeen miljardiin euroon, mikä vastaa noin prosentin kasvua kaikkien aikojen ennätysvuonna 2017 saaduista matkailutuloista. Myös ulkomaisten yöpymisten määrä nousee 6,8 miljoonaan vuonna 2018 mikä vastaa niin ikään noin prosentin kasvua ennätysvuodesta 2017.

Business Finland jatkaa yhteistyön rakentamista yhdessä monien eri toimijoiden, kuten Ulkoministeriön ja muiden organisaatioiden Team Finland -koordinaattoreiden sekä alueellisten kasvupalvelujen kanssa. Jo Business Finlandin edeltäjillä, Tekesillä ja Finprolla, oli tärkeä rooli Team Finland -yhteistyön kehittämisessä. Fuusion myötä ei liioiteltua todeta, että Business Finland on aivan ydinroolissa ja vetovastuussa verkoston toiminnassa. Yhteistyötä kehitetään jatkuvasti, ja parannuksia tehdään asiakkaita kuullen. Yhteisenä tavoitteenamme on selkeä ja saumaton palvelupolku kansainvälistymistä ja kasvua tavoitteleville yrityksille, sekä Suomeen investoiville ulkomaisille toimijoille. Tehtävämme on varmistaa kansainvälistymis- ja innovaatorahoituspalveluiden laatu, saatavuus, tunnettuus, oikea-aikaisuus ja fiksu kohdentaminen. Avainasemassa tässä on palvelutarjonnan selkeys ja saavutettavuus asiakkaan näkökulmasta. Työ tällä saralla etenee, ja palvelutarjontaa kehitetään jatkuvasti paremmin vastaamaan asiakkaiden tarpeisiin.

2 TULOKESELLISUUS

Vuoden 2018 tulossopimuksessa Business Finlandille asetetut tavoitteet täyttyivät hyvin, useiden tavoitteiden osalta erinomaisesti. Business Finlandille tulossopimuksessa asetetut tunnuslukutavoitteet toteutuneen on esitetty toimintakertomuksen seuraavissa luvuissa.

KUVA 1 MUUTAMIA BUSINESS FINLANDIN TULOSMITTAREITA, JOIDEN TAVOITTEET YLITTYIVÄT SELVÄSTI.

2018 päättyneissä projekteissa syntyi

PK-yritykset

Liikevaihto kasvoi

20 %

vuosina 2014-2017

Vienti kasvoi

24 %

vuosina 2014-2017

Invest in Finland 2018

478 M€ investointeja

1180 investointien
luomaa työpaikkaa

984 uutta asiakakontaktia

108 vierailua Suomeen

Business Finland aloitti toimintansa vuoden 2018 alussa, kun innovaatorahoituskeskus Tekes ja kansainvälistymispalveluita tarjoava Finpro yhdistyivät. Business Finland muodostuu edelleen kahdesta erillisestä organisaatiosta (Innovaatorahoituskeskus Business Finland / Rahoituskeskus ja Business Finland osakeyhtiö / Yhtiö). Rahoituskeskus ja Yhtiö muodostavat toiminnallisen kokonaisuuden ja niitä johdetaan yhteisellä strategialla. Rahoituskeskusta koskeva tulossopimus vuodelle 2018 koskee myös Yhtiötä. Yhtiö on konserni, joka muodostuu Business Finland Oy:stä, Kiinassa toimivasta FinChi Innovation Center Company Ltd:stä, USA:ssa toimivasta Business Finland USA Inc -yrityksestä ja Suomessa rekisteröidystä Finpro Finland Oy:stä, jolla ei ole varsinaista toimintaa.

Muutos liittyen Innovaatorahoituskeskus Tekesin ja Finpron yhdistymiseen Business Finlandiksi on ollut merkittävä. Muutos on vaikuttanut laajasti Business Finlandin toimintaan ja jokaisen työntekijän työhön. Organisaation sisällä muutos on aiheuttanut henkilöstössä epävarmuutta ja tyytyväisyys Business Finlandin toimintaan on ollut laskusuuntainen. Silti asiakastyö on hoidettu mallikkaasti. Asiakkaiden suuntaan ja toiminnan tuloksellisuuden muutos on näyttäytynyt lyhyellä aikavälillä hyvänä ratkaisuna. Pysyvämpiä tuloksia ja vaikutuksia tulee tarkastella pidemmällä aikavälillä

3 VAIKUTTAVUUS

3.1 TOIMINNAN VAIKUTTAVUUS

Business Finlandin toiminnan vaikuttavuus syntyy asiakkaiden ja sidosryhmien toiminnasta. Business Finlandin asiantuntija- ja rahoituspalvelut liittyvät toisiinsa niin tiiviisti, ettei niiden vaikuttavuutta ole tarkoituksenmukaista käsitellä erikseen. Vaikuttavuus on raportoitu seuraavassa luvussa.

3.2 SIIRTO- JA SIJOITUSMENOJEN VAIKUTTAVUUS

3.2.1 VAIKUTTAVUUDEN SEURANTA

Business Finland arvioi säännöllisesti tehtävässään onnistumista vaikuttavuustutkimusten avulla sekä pyrkii osaltaan kehittämään tätä koskevia menetelmiä. Business Finland hyödyntää uusia tapoja tulosten viestinnässä sekä kehittää yhdessä muiden toimijoiden kanssa innovaatiotoimintaa kuvaavia tilastoja ja kansainvälisiä vertailutietoja yhteiskunnan hyödynnettäväksi. Tehtyjen vaikuttavuusarviointien ja jälkiseurannan perusteella voidaan todeta, että Business Finlandin rahoitustoimin-

ta on tuottanut yrityksille sekä liikevaihdon että viennin kasvua, joten rahoitus tuottaa yhteiskuntaan merkittäviä hyötyjä, jotka jäisivät muuten toteutumatta.

Työ- ja elinkeinoministeriö ja Business Finland ovat sopineet, että Business Finlandin vaikuttavuutta, eli tulospimuksessa asetetun kahden strategisen päämäärän toteutumista, seurataan ensisijaisesti asiantuntijoilla teetettävillä vaikuttavuusselvityksillä. Toimintavuonna 2018 päämäärät olivat: 1) Kansainvälistä kasvua yrityksille ja 2) Maailmanluokan ekosysteemit ja kilpailukykyinen toimintaympäristö kasvua tukemassa. Päämääriä koskevia vaikuttavuusselvityksiä tilataan yksi vuosittain vuorotellen kustakin päämäärästä. Syksyllä 2018 käynnistyi vaikuttavuusselvitys maailmanluokan ekosysteemeistä ja kilpailukykyisestä toimintaympäristöstä. Arvioinnin tuloksia on raportoitu luvussa 3.2.3.

Business Finlandin uusi vaikuttavuusmalli otettiin käyttöön vuoden 2018 alusta, ja sen mukaan kehitetään Business Finlandin sisäisiä työkaluja kuten arviointia, jolla palveltavat ja rahoitettavat yritykset valitaan, sekä toimivampaa asiakkaiden ja ekosysteemien hallintaa. Vaikuttavuusmallia on kehitetty kuvaamaan Business Finlandin eri asiakassegmenttejä ja instrumenttikohtai-

sia tuloksia ja vaikutuksia. Uudistettu vaikuttavuusmalli sopii paremmin vaikuttavuustiedon hyödyntämiseen globaalien verkostojen, suorien sijoitusten ja matkustamiseen liittyvien tavoitteiden mittaamiseen. Samalla vahvistetaan vaikuttavuustiedon hyödyntämistä Business Finlandin strategisessa päätöksenteossa, ennakkoivaa vaikuttavuutta sekä Business Finlandin ulkoista viestintää. Vaikuttavuusviestintää on kehitetty edelleen hyödyntäen visualisointia, asiakassegmentointia, case-analyysejä ja vaikuttavuuskatsauksia.

Vuoden 2018 aikana Business Finlandin Impact Brief -vaikuttavuusarviointisarjassa on kiteytetysti kuvattu eri arviointien päätuloksia. Vuonna 2018 julkaistiin kaikkiaan neljä briefiä, joissa painopistealueina olivat kasvuyritykset, digitaalisuus ja biotalous.

Pk-yritysten kasvun eväät - 10 tekijää menestykseen (Impact Brief 1/2018) tarkasteli niitä sisäisiä ja ulkoisia tekijöitä, joita tarvitaan kasvun aikaansaamiseksi. Yritysten kasvuhakuisuus ja halukkuus kansainvälistyä ovat tärkeimmät tekijät yrityksen kasvulle (sisäiset tekijät). Nämä tekijät luovat perustan yrityksen liiketoiminnan suuntaamiselle kasvun suhteen. Myös tiimin monipuolinen osaaminen sekä vahva myyntiosaaminen nähdään tärkeimpinä selittävinä tekijöinä Business Finlandin asiantuntijoiden ja asiakasyritysten vastauksissa. Yrityksen ja sen johdon tärkeimpinä yhteisinä osatekijöinä yrityksen kasvulle korostuvat asiakaskeksisyys ja skaalavaikutukset. Tuotekehitystyön asiakaskeksisyys on selkein yksittäinen osatekijä markkinoiden ja verkos-

tojen kannalta, jota kumpikin vastaajaryhmä korostaa erityisen tärkeänä (ulkoiset tekijät). Kehitettävien ratkaisujen skaalautuvuus on seuraavaksi tärkein osatekijä, joka antaa yritykselle valmiudet kasvaa ja moninkertaistaa omaa toimintaa. Myös mm. tuotteiden ja ratkaisujen markkinapotentiaalia ja markkinoiden kasvunäkymiä korostetaan tärkeinä tekijöinä yrityksen kasvun kannalta.

Business Finlandin (ent. Tekesin) roolia paikallisten ja kotimarkkinayritysten kasvussa ja uudistumisessa selvitettiin tilaustutkimuksessa (Impact Brief 2/2018). Tutkimuksen ensisijaisina aineistoina käytettiin vuosien 2012-2016 aikana Tekesiltä lainaa tai avustusta saaneiden paikallisten ja kotimarkkinayritysten rekistereitä. Tulosten mukaan Tekesin paikallisille ja kotimarkkinayrityksille myönnettyä tukea saaneiden yritysten taloudellinen kehitys on ollut vertailtuja verrokkiyrityksiä parempaa. Nämä havainnot tukevat oletusta, että Tekesin asiakkaaksi valikoitui keskimääräistä kasvuhakuisempia yrityksiä. Lisäksi Tekesin rahoitus on vaikuttanut myönteisesti T&K-toimintaan ja kasvupyrkimyksiin.

Suuryrityksen t&k-projektin pk-yritys- ja ekosysteemi-vaikutuksista tilattiin case-selvitys, joka perustui GE Healtcaren Digital Health Innovation Programin vaikutuksiin (Impact Brief 3/2018). Tulosten mukaan alihankintahyödyt ovat jakaantuneet laajasti eri pk-yrityksille ja hankkeen toteutukseen ovat alihankkijayritysten lisäksi osallistunut myös julkisen tutkimuksen- ja sairaanhoidon toimijoita, joista erityisesti VTT ja HUS ovat olleet tärkeitä kumppaneita. Hankkeessa kehitettävät langatto-

mat monitorointiratkaisut ja niihin liittyvä teknologia on tuonut alihankkijoiksi myös GE:lle uusia kumppaneita. Arvioinnin kohde oli t&k-projekti, joten ekosysteemivaikutukset ovat vasta kehittymässä.

Biotalous innovaatiotoiminnan tukemisella on ollut merkittävä rooli Business Finlandin (ent. Tekesin) toiminnassa. Biotalous tilattiin vaikuttavuuspolkuanalyysi, joka arvioi Tekesin merkitystä Suomen biotalouden uudistumiselle (Impact Brief 4/2018). Tarkastelun painopiste oli metsäbiotalouden ekosysteemeissä ja näiden siirtymisessä laajemman raaka-ainepohjan omaavan biotalouden ja siihen liittyvän kemianteollisuuden kehityskaareen. Tulosten mukaan Tekesin vaikuttavuus biotalouden uudistumiseen näkyy erityisesti olemassa olevien kumppanuuksien, arvoketjujen ja ekosysteemien vahvistumisena sekä evolutiivisena kehittämispanostuksina. Tekes on mahdollistanut teknologia-, raaka-aine-, ja konseptivaihtoehtojen kehittämisen ja vertailun erityisesti biomassojen prosessointiin ja jalostamiseen liittyen. Erityisesti Tekes on kasvattanut tutkimuksellista ymmärrystä korkean lisäarvon biomateriaalien ja biokemikaalien ominaisuuksista, prosessoinnista ja käyttömahdollisuuksista. Tekes yhdessä markkinatekijöiden kanssa on vaikuttanut liikenteen biopolttoaineisiin perustuvan liiketoiminnan kasvuun.

AV-tuotantokannustimesta teetettiin väliarviointi, jossa arvioitiin mitkä ovat olleet kannustimen vaikuttavuushyödyt Suomelle. Lisäksi tarkasteltiin, miten kannustin on vaikuttanut tuotannon alueelliseen kohdentumiseen ja mitkä ovat alueiden välittömät ja välilliset vaikutuk-

set. Väliarviointi koski ensimmäisen vuoden eli 2017 rahoituspäätöksiä.

Arvioinnin mukaan tuotantokannustin on toimiva ja selkeä instrumentti, ja Business Finlandin palvelualltius ja nopeus saivat kiitosta. Tuotantokannustimen vaikutukset ovat näkyneet tuotantoyhtiöiden kyvyssä työllistää tuotantoihin AV-alan osaajia ja muuta työvoimaa aiempaa paremmin. Kuvauspäiviä ja jälkituotantopäiviä on pystytty lisäämään, mikä on edesauttanut tuotantojen laadun paranemista. Lisäksi tuotantokannustin on parantanut aineettomien oikeuksien saamista suomalaisten tuotantoyhtiöiden haltuun. Tuotantokannustimella on ollut myös laaja alueellinen ulottuvuus, sillä tehdyt tuotannot ovat alueellisesti hyvin tärkeitä. Merkittävänä kerrannaisvaikutuksena on, että tuotannot ovat työllistäneet huomattavasti myös muita aloja kuten esimerkiksi majoitus-, ravitsemus- ja logistiikka-aloja niillä alueilla, joissa on tehty tuotantoja. AV-tuotantokannustimella on ollut ratkaiseva merkitys myös sille, että suomalainen tuotantoyhtiö on päässyt mukaan kansainvälisiin yhteistuotantoihin. Kansainväliset tuotannot hakeutuvat niihin maihin, joissa on olemassa kannustinjärjestelmä. Haasteista keskeisimpiä ovat AV-tuotantokannustimen vuosibudjetin pienuus ja heikko kansainvälinen markkinointi sekä AV-alan osaajien riittävyys.

Median innovaatiotuki arvioitiin syksyllä 2018. Arvioinnin mukaan media-alan tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminta on ollut perinteisesti suhteellisen vähäistä, minkä vuoksi pyrkimystä alan yritysten t&k&i-toiminnan aktivointiin voidaan pitää perusteltuna.

Media-alan innovaatiotuki on aktivoanut alan yrityksiä tutkimus- ja kehittämis-toimintaan ja kannustanut uudistumiseen. Tuki on ollut tarkoituksenmukainen ja media-alan uudistumiseen kannustava. Tuella näyttäisi olleen positiivisia vaikutuksia alan kehitykselle. Kuitenkaan ei ole perusteltua jatkaa tuen myöntämistä sellaisenaan, sillä tuki on täytännyt tehtävänsä määräaikaisena, tiettyyn ajankohtaan suunnattuna ”aktivointikampanjana”. Sen sijaan voi olla perusteltua jatkaa media-alan yritysten aktivointia innovaatiotoiminnan pariin muilla keinoilla.

Innovaatiosetelistä teetettiin jatkuvaan arviointiin perustuva seurantaraportti. Tulosten mukaan vaikutukset yritysten taloudelliseen tilaan ja kasvuun ovat keskimäärin maltillisia ja positiivisia, vaikkakin pienempiä kuin edunsaajat hankkeen alkaessa arvioivat. Tulokset ovat hyvin samankaltaiset kuin aikaisemmissa arvioissa kotimaassa ja kansainvälisesti, ja myös niiden perusteella voidaan keskimäärin odottaa maltillista positiivista vaikutusta edunsaajien talouden kehittymiseen. Innovaatiotoiminnan synnyttämisessä ja vauhdittamisessa innovaatiosetelihankkeet ovat liittyneet voittopuolisesti tuotteiden kehittämiseen ja pilotointiin, sekä teollisoi-keuksien suojaamiseen. Suurin osa hankkeista on myös osa laajempaa kehittämistoimintaa ja noin kolmannes edunsaajista on hakenut muutakin rahoitusta. Kokonaisuutena vaikuttaa siltä, että innovaatioseteli muodostaa yrityksille ensimmäisen portaan Business Finlandin asiakkuuteen ja kohti suurempia innovaatiohankkeita. Kansainvälistyminen on innovaatiosetelin tavoitteena ja valtaosa hankkeista kohdistuu edunsaajien oman ilmoi-

tuksen mukaan tuotteisiin tai palveluihin, jotka tähtäävät kansainvälisille markkinoille. Lisäksi monet setelin saajista ovat hakeneet lisärahoitusta (Eryteisesti Tempo-, Kiito- ja Explorer- sekä tutkimus- ja kehittämisrahoitusta), joka suoraan tai välillisesti tähtää kansainvälistymiseen.

Tutkimusprojektien vaikuttavuudesta tilattiin arviointi, jossa kohteena oli sekä tutkimuslaitosten, yliopistojen, suuryritysten ja SHOK:ien vuosina 2006-2017 päättyneitä hankkeita. Arvioinnin tavoitteena oli miten tutkimushankkeet ovat kehittäneet alustoja ja ekosysteemejä Suomessa, miten tuloksia on hyödynnetty, miten ne vaikuttavat yritysten kilpailuetuun sekä kehittävät Suomen innovaatioympäristöä ja kansantaloutta kokonaisuutena. Päätulos oli, että tutkimushankkeilla on ollut merkittävä vaikutus verkostojen ja ekosysteemien kehittymiseen. Tekesin rahoitus on vaikuttanut panos-additionaliteettiin kolmella tasolla:

1. Riskiä on voitu ottaa enemmän epävarmoissa ja uusissa avauksissa;
2. Ekosysteemien kehittämisessä on luotu yhteistyön malleja, joilla on palveltu loppukäyttäjiä; on luotu kyvykkyyksiä teknologia, markkinoiden ja IPR:n hyödyntämiseen uusille aloille.

Tuotos-additionaliteetin osalta on saavutettu

1. laajempia kokonaisuuksia yritystoiminnan, tuotteiden ja palveluiden kehittämiseen;
2. tietämystä teknologian kaupallistamisesta uusille aloille.

Myös systeemistä kehittämistä on havaittu mm.

1. yhteistyön osalta ideoiden uudistamisen sekä käytäntöjen suhteen;
2. uudenlaisen sukupolven tutkijoita ja yritysjohtoa, joilla on kyvykkyyksiä uudentyyppisiin toimintamalleihin sekä
3. keskustelua yhteisestä visiosta regulaattoreiden, yritysten, tutkijoiden ja loppukäyttäjien välillä tulevaisuuden uhista ja mahdollisuuksista eri liiketoiminta-alueilla.

3.2.2 KANSAINVÄLISTÄ KASVUA YRITYKSILLE

Suomen talouskasvu perustuu suurelta osin tavaroiden ja palveluiden vientiin. OECD:n mukaan Suomen tulisi laajentaa vientiyritysten määrää ja eritoten kasvattaa pk-yritysten vientiä. Pk-yritysten tavoitteena tulisi entistä hanakammin olla uusien korkean arvonlisän tuotteiden ja palveluiden tuotanto, joissa Suomella on kilpailuetua. Uusien ja nykyisten pk-yritysten innovaatiotoimintaa ja markkinoille tuloa tulisi kannustaa. Uudentyyppisillä innovaatioilla voimme lisätä talouskasvua ja vientiä sekä korjata elinkeinoelämän rakenteita.

TAVOITTEET, TOIMENPITEET JA TUNNUSLUVUT VUONNA 2018

TAVOITE: KANSAINVÄLISTÄ KASVUA YRITYKSILLE.

Suomeen kehittyä paljon kilpailukykyisiä ja kasvuhakuisia toimijoita kumppaniverkostoineen. Uudet tuotteet ja palvelut pääsevät kansainvälisille markkinoille ja onnistuneet läpimurrot kasvattavat vientiä nopeasti.

Vuoden 2018 tulossopimuksen mukaisesti Kansainvälistä kasvua yrityksille -tavoitteesta ei tehty vuonna 2018 vaikuttavuusselvitystä, sillä se tehtiin edellisvuonna. Sen sijaan käynnistyi vaikuttavuusselvitys ”Maailmanluokan ekosysteemit ja kilpailukykyinen liiketoimintaympäristö”, jossa tarkasteltiin eritoten liiketoimintaekosysteemien ja invest-in-palveluiden vaikuttavuutta. (ks. luku 3.2.3)

Vuonna 2017 tehdyssä arvioinnissa ”Innovaatiovetoinen viennin kasvu”¹ tarkasteltiin Team Finland -toimintaa ja yhteistyötä kolmen toimijan kesken (Tekes, Finpro, Finnvera). Arvioinnin mukaan Team Finlandissa löytyy synergiaetuja innovatiivisuudessa, kansainvälistymisessä ja kasvun aikaansaamisessa, ja näiden edistäminen yhdessä on tehokkaampaa. Yritysten mukaan Team Finland oli tärkeä kansainvälinen verkottaja.

1 Päämääräselvitys ”Innovation-led export Growth” (ETLA, 4Front) julkaistaan maaliskuussa 2018.

TAVOITE: ALKAVAT JA PK-YRITYKSET.²

Business Finland tukee alkavien yritysten liiketoiminta-osaamisen vahvistumista ja kannustaa suuren määrän yrityksiä merkittävään kansainväliseen kasvuun innovaatioiden avulla sekä kehittymään houkutteleviksi sijoituskohteiksi yksityisille sijoittajille.

Pk-yritysten kehityshalukkuus oli suuri vuonna 2018, mikä on heijastunut Business Finlandiin mm. suurena rahoituskysyntänä. Pk-yritysten vienti on kasvanut hyvän taloustilanteen tukemana. Huolena on pk-yritysten osaa-ajapula lähes koko maassa; yrityksissä on pula tekijöistä kaikilla tasoilla suorittavista työntekijöistä johtoon.

Business Finland on kannustanut yrityksiä kehittämään liiketoimintaansa ja kasvamaan vientimarkkinoilla mm. sparrauksen, viestintäkampanjoiden, verkottumistilaisuuksien ja muiden aktivointitoimen tukemana. Business Finlandin palveluja on tehty tutuiksi maakunnissa mm. ”Ohituskaista maailmalle” -tilaisuuksien avulla, jotka ovat saaneet positiivisen vastaanoton. Vuoden 2018 loppupuolella käynnistettiin Sampo-kampanja, jonka avulla valmistavan teollisuuden yrityksiä on kutsuttu koolle keskustelemaan alan verkostoitumisesta, johtamisesta, kasvusta ja kansainvälistymisestä. Kampanjaa jatketaan vuonna 2019.

² Pk-yrityksiin luetaan poikkeuksellisesti myös ns. MidCap-yritykset (EU:n pk-määritelmää suuremmat yritykset, joiden liikevaihto on alle 300 milj. euroa).

Business Finland on tarjonnut alkaville ja pk-yrityksille useita erilaisia rahoitus- ja neuvontapalveluja yritysten uudistumiseen ja kansainvälistymiseen. Keskeisimmät rahoituspalvelut ovat olleet Tempo ja Kiito. Business Finlandin neuvontapalvelujen avulla asiakas on voinut verkottua kansainvälisesti ja saada tietoa liiketoiminnan kehittämisen tueksi. Neuvontapalveluja on tarjottu mm. Business Finlandin ohjelmien kautta. Business Finland on myös linkittänyt kansainvälisiä sijoittajia ja yrityksiä toisiinsa pääomitusmenetelmien saamiseksi.

TAVOITE: YRITYSRYHMITTYMÄT.

Business Finland kerää temaattisiin ohjelmiin kasvuhaluisten yritysten ryhmiä, jotka asiantuntijavälillä ja yhteistä oppimista hyödyntämällä kehittävät kansainvälistä valmiuksiaan ja nostavat kansainvälistymisastettaan ja vientiä.

Vuonna 2018 Business Finlandin teemoja olivat arktisuus, biotalous ja cleantech, digitalisaatio, terveys ja hyvinvointi, luovat alat ja uusi arvonluonti, kehittyvät markkinat sekä matkailu. Teemojen alla toimii ohjelmia. Ohjelmat ovat rahoitus- ja asiantuntijapalveluiden kokonaisuuksia, joiden avulla Business Finland tarjoaa asiakkailleen verkostoja ja tietoa kansainvälisen liiketoiminnan kehittämisen tueksi. Loppuvuonna 2018 käytiin uuden kuluttajaliiketoiminta-teeman strategian lähetekeskustelu ja päätettiin aloittaa teeman ohjelmien valmistelu.

Finpron ja Tekesin ohjelmatoiminnan yhdistäminen yhdeksi ohjelmaksi saatiin päätökseen vuonna 2018. Kasvuohjelmien parhaat käytännöt jatkuvat osana ohjelmatoimintaa. Viestintä uutta liiketoimintaa mahdollistavista markkinamurroksista rakentuu ohjelmien sisään.

Asiakkaiden kansainvälistymisvalmiuksien kehittämiseksi ja kansainvälistymisasteen ja viennin nostamisen tueksi Business Finlandissa toimitaan tiimimäisesti yhdistämällä osaamista substanssialueilta ja kansainvälisestä verkostosta. Vuoden 2018 lopussa lanseerattiin Business Finlandin sisällä uusi Global Industry Leadership Team -tiimi ja toimintamalli. Tiimin tehtävänä on analysoida ja reagoida nopeasti nouseviin vientimahdollisuuksiin. Vuonna 2018 on myös pilotoitu uusia kansainvälistymisen edistämiseen liittyviä palveluja, esim. valmistavan teollisuuden Growth Accelerator Puolassa.

Taulukossa 1 on esitetty tulossopimuksen tunnuslukutavoitteet kansainvälistä kasvua yrityksille -tavoitteeseen liittyen. Pk-yritysten uusi vienti -tunnusluku säilyi edelleen erinomaisella, vuosien 2016-2017 tasolla.

Rahoitettujen hankkeiden synnyttämä vuosittainen vienti -tunnusluku puolestaan nousi hieman vuoteen 2017 verrattuna. Molemmat tunnusluvut ylittävät reilusti niille vuodelle 2018 asetetut tavoitteet. Mittareiden laskennassa on käytetty sekä pk-yritysten että Midcap-yritysten (yritykset, joiden liikevaihto on enintään 300 milj. euroa) vientiennusteita. Tunnusluvuista voi päätellä, että panostus vientiyritysten tunnistamiseen ja sparraukseen on onnistunut ja Business Finland on saanut asiakkaikseen merkittävään kansainväliseen kasvuun pyrkiviä yrityksiä. Asiakasmäärän kasvun myötä uusi vienti ja uusi liikevaihto / asiakkaiden määrä -mittareiden arvot ovat jonkin verran laskeneet vuoteen 2017 verrattuna, mutta molemmat mittarit silti ylittävät reilusti vuodelle 2018 asetetut tavoitearvot.

TAULUKKO 1 TULOSSOPIMUKSEN TUNNUSLUKUTAVOITTEET, KANSAINVÄLISTÄ KASVUA YRITYKSILLE.

KANSAINVÄLISTÄ KASVUA YRITYKSILLE				
Tunnusluku	2016 toteutuma	2017 toteutuma	2018 toteutuma	2018 tavoite
Pk-yritysten uusi vienti / Business Finlandin t&k&i-rahoitus (paras neljännes ylittää tavoitearvon), kerroin	30	30,1	29,9	>22
Rahoitettujen hankkeiden synnyttämä vuosittainen vienti / Business Finlandin tki-rahoitus, kerroin	26	24,7	25,1	>20
Uusi vienti (milj. euroa) / kansainvälistymis- ja innovaatorahoituspalvelujen asiakkaana olevien pk-yritysten (sis. midcap) lukumäärä	5,7	10,6	8,9	>5,7
Uusi liikevaihto (milj. euroa) / kansainvälistymis- ja innovaatio-rahoytospalvelujen asiakkaana olevien pk-yritysten (sis. midcap) lukumäärä	7,2	13	10,8	7,0

Taulukossa 2 on esitetty tulossopimuksen seurantamittareita kansainvälistä kasvua yrityksille -tavoitteeseen liittyen.

Kasvua ja kansainvälistymistä hakevien Business Finland (BF) -asiakkaiden lukumäärän ja jalostusarvon kasvu sekä Business Finland -asiakkaana olevien pk-yritysten viennin kasvu ovat kaikki hyvällä, yli 10 % kasvuvauhdin tasolla.

TAULUKKO 2 TULOSSOPIMUKSEN SEURANTAMITTARIT, KANSAINVÄLISTÄ KASVUA YRITYKSILLE.

TUNNUSLUKU	2016 TOTEUTUMA	2017 TOTEUTUMA	2018 TOTEUTUMA	2018 ARVIO
Kasvua ja kansainvälistymistä hakevien BF-asiakkaiden lukumäärän kasvu (%)	-	-	12	
Kasvua ja kansainvälistymistä hakevien BF-asiakkaiden jalostusarvon kasvu (euroa, %)	-	-	16	
Business Finland -asiakkaana olevien pk-yritysten viennin kasvu (%)	-	-	10	

3.2.3 MAAILMANLUOKAN EKOSYSTEEMIT JA KILPAILUKYKYINEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ KASVUA TUKEMASSA

Suomen innovaatioympäristön vahvuuksina on vahva osaaminen, laaja yhteistyö yritysten ja tutkimusmaailman välillä, monipuoliset verkostot ja toimiva infrastruktuuri. Innovaatioympäristömme keskeinen tavoite on, että kokeilualustat ja ekosysteemit houkuttelevat globaaleja toimijoita Suomeen ja suomalaiset yritykset ovat mukana globaaleissa ekosysteemeissä.

TAVOITTEET, TOIMENPITEET JA TUNNUSLUVUT VUONNA 2018

TAVOITE: MAAILMANLUOKAN EKOSYSTEEMIT JA KILPAILUKYKYINEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ KASVUA TUKEMASSA.

Vahvat, kehittyvät liiketoimintaekosysteemit, suomalainen huippuosaaminen, kokeilualustat ja verkostot kutsuvat ja innostavat läpimurtoihin. Maailman tuloksellisin palvelukokonaisuus ja toimiva Team Finland yhteistyö mahdollistavat innovatiivisten yritysten menestymisen Suomessa.

Päämääräselvitys (2018)³ tilattiin aiheesta ”Maailmanluokan ekosysteemit ja kilpailukykyinen toimintaympäristö”. Arvioinnin päätulosten mukaan Suomi on parantunut kansainvälistä vetovoimaisuuttaan ja ekosysteemissä mukana olevien yritysten tuottavuus on korkeampi kuin muiden yritysten.

FDI Attraction Scoreboardin mukaan Suomi on säilyttänyt asemansa kolmanneksi houkuttelevana maana (Sveitsin ja Hongkongin jälkeen) vuodesta 2009 vuoteen 2016 verrattuna. Suomi on siis EU:n houkuttelevin jäsenvaltio, kun vastaavasti Ruotsin ja Tanskan asema on heikentynyt. Suomen tärkeinä valtteina ovat osaaminen ja innovaatiokapasiteetti, kun taas heikentävinä tekijöinä Suomen sijainti, pieni koko sekä erilaiset jännitteet Venäjän ja länsimaiden välillä. Suomi ei ole historian valossa ollut yhtä houkutteleva maa, kuin muut EU-maat tai eritoten pienet avotaloudet kuten Ruotsi, Tanska ja Alankomaat. Kuitenkin vuosina 2008-2015 Suomi on houkutellut eniten suorien sijoitusten projekteja verrattuna näihin pieniin avotalouksiin. Eritoten ns. greenfield-investoinnit ovat kasvaneet: vuosina 2008-2015 oli 630 projektia verrattuna 151 projektiin vuosina 2003-2007. Greenfield-investoinnit lisäävät tuotantokapasiteettia Suomeen ja siten tukevat työpaikkojen ja talouden kasvua.

Arvioinnissa tehtiin vaikuttavuuslaskelma vuoden 2016 suorista sijoituksista. 32 yritystä, jotka investoivat Suomeen, käyttivät Business Finlandin invest-in-palve-

luita. Arvioinnin mukaan nämä yritykset lisäsivät Suomeen 1600 työpaikkaa ja lisäsivät suoraan ja epäsuorasti ulkoisvaikutuksina 208 miljoonaa euroa BKT:ta. Yrityshaastatteluiden mukaan, suurin osa yrityksistä lisää kasvua investoinnin jälkeen, joten laskelmaa voidaan pitää alustavana kontribuutiona vuositasolla. Haastatteluiden mukaan Business Finlandin palvelut ovat toimivia, ja arvioinnissa löydettiin tuloksia, että invest-in palvelut ovat lisänneet ja/tai aikaistaneet uusien suorien sijoitusten sijoittumista Suomeen, koska informaatio (yleinen ja yritys-spesifi) Suomesta suorien sijoitusten kohteena on lisääntynyt. Lisäksi joitakin investointeja tehtiin laajempina kuin aluksi yritys oli suunnitellut. Yritykset hyödynsivät sekä invest-in -palveluja että rahoitusta, joka viittaa siihen, että Business Finlandin palvelut ovat tavoittaneet yritykset proaktiivisesti. Arvioinnissa todetaan kuitenkin, että 1) palvelujen tulisi tavoittaa suurempi joukko yrityksiä; 2) palveluiden tulisi kohdistua enemmän Suomen vahvuuksiin; 3) Business Finlandissa kannattaisi kiinnittää enemmän huomiota Suomen osaamiseen ja innovaatiokapasiteettiin ja sitä kautta suunnata invest-in -palveluja.

Arvioinnin mukaan Business Finlandissa on tarve edelleen hyödyntää olemassa olevia vahvuuksia ja priorisoida resurssit toimialoittain (ja jopa tiettyihin yrityksiin), jota kautta saadaan Suomen taloudelle suurimmat hyödyt. Tässä kannattaisi toteuttaa ”smart specialisation”-ajattelua tai niin sanottua toimipaikkaperusteista lähestymistapaa investointien edistämiseen. Lähtökoh-

³ Eva Rytter Sunesen et al. (2019): World class Ecosystems and Competitive Business Environment.

tana olisi ymmärtää paremmin Suomen talouden tärkeimmät tarpeet eli taloudelliset rakenteet, suhteelliset edut sekä kasvua edistävät tekijät ja rajoitukset, jotka korostavat Suomen kasvustrategioita kansallisella ja alueellisella tasolla. Yritysten suorien sijoitusten ajureiden ymmärtäminen eri toimialoilla, investointityypit ja investointien alkuperät voivat sitten auttaa Business Finlandia kehittämään suoria ulkomaisia sijoituksia promotoivia työkaluja ja vertaamaan suorien sijoitustensa houkuttelevuutta muihin kilpaileviin kohteisiin. Suomen tarpeiden ja ulkomaisten suorien sijoitusten houkuttelevuuden (ja olemassa olevien ulkomaisten yritysten) mahdollisuuksien hyödyntäminen voi auttaa Business Finlandia optimoimaan Suomen taloudelle koituvat edut.

Arvioinnissa tehtiin myös liiketoimintaekosysteemiin suuntautuva arviointi. Arviointiin valittiin neljä casea: mobiilipeliala, liikenne, meriala ja terveys. Arvioinnin mukaan tutkimus- ja innovaatiotoiminta ovat tuottavuuden ja talouskasvun keskeisiä tekijöitä. Yritykset saavuttavat merkittäviä tuottoja näistä investoinneista, jotka luovat myös uusia ja tuottavampia työpaikkoja. Tutkimus- ja innovaatioinvestoinnit ovat myös ratkaisevan tärkeitä yhteiskunnallisten haasteiden ratkaisemiseksi ja hyvinvoinnin parantamiseksi. Ne edistävät terveyttä, torjuvat ilmastonmuutosta ja rakentavat osallistavampia ja joustavampia yhteiskuntia. Siksi tutkimus- ja innovaatio- rahoituksen vaikutusten ymmärtämisessä on otettava huomioon sekä taloudelliset vaikutukset että sosiaaliset vaikutukset, jotka tukevat korkeampaa hyvinvointitasoa.

Yrityksillä ei ole riittäviä kannustimia jakaa tietoa ja kokemuksia, ja siksi ekosysteemejä tarvitaan. Jos ekosysteemiin osallistuvat yritykset jakavat laajemmin tietoa, niin tiedon leviäminen kasvaa kaikkien yritysten ja suomalaisen yhteiskunnan eduksi.

Arvioinnissa tehtiin tilastoanalyysi, jossa tarkasteltiin ekosysteemivaikutuksia. Koska pk-yrityksille suunnatulla tuella on myönteinen vaikutus työllisyyteen, arvioinnissa tutkittiin liikenne- ja mobiilipelien ekosysteemien yritysten tuottavuuden tasoa. Arvioinnin päätulos oli, että ekosysteemien yritykset ovat keskimäärin tuottavampia kuin suomalainen yksityinen sektori. Tämä tarkoittaa, että yhdessä ekosysteemissä työskentelevä työntekijä luo enemmän arvoa kuin yksityisellä sektorilla työskentelevä työntekijä keskimäärin. Tämä tarkoittaa sitä, että ekosysteemin yritysten lisääntynyt kasvu auttaa siirtymään tuottavampiin teollisuudenaloihin.

Yleisesti arvioinnissa todettiin, että korkean tuottavuuden yritysten kasvu lisää Suomen kokonaistuottavuutta. Kun yrityksillä on korkea tuottavuus, Suomen keskimääräinen tuottavuus paranee. Business Finlandin rahoituksella on myönteinen vaikutus työllisyyteen tuetuissa yrityksissä. Tämä merkitsee sitä, että Business Finlandin tuki voisi lisätä yleistä tuottavuutta Suomessa, vaikka rahoituksella ei olisi suoraa vaikutusta tuettujen yritysten tuottavuuteen.

Arviointi suosittelee, että:

1. **Jatketaan pk-yritysten ja uusien yritysten tukemista.** Tämä perustuu olemassa olevien vaikutavuustutkimusten havaintoihin, jotka osoittavat myönteistä ja tilastollisesti merkittävää vaikutusta sekä työllisyyden että liikevaihdon kasvuun. Suositusta tukee myös haastattelu Mobile Gamesin ekosysteemin yritykseen. Haastattelussa korostettiin, että suhteellisen pieni määrä lainoja ja apurahoja (esim. noin 50 000 euroa) voi erottaa aloittaako start-up tuotannon vai ei. Haastattelu liikenne-ekosysteemin yhtiöstä viittaa riskipääoman puuttumiseen Suomessa aloittavien yritysten tukemiseen ja että Business Finland -tuki voi auttaa aloittavia yrityksiä pitämään omistusta yrityksessä. Tämä tekee Business Finlandin rahoituksen tärkeämmäksi.
2. **Tuetaan korkean tuottavuuden yrityksiä ja/ tai korkean tuottavuuden kasvuyrityksiä.** Arvioinnin tulos on, että tuetut yritykset kasvavat nopeammin kuin muuten olisivat tehneet. Analyysi korostaa sitä, että tämä on suotuisaa Suomen taloudelle, koska tuetuilla yrityksillä on suurempi tuottavuus kuin yksityisen sektorin työpaikoissa keskimäärin, joita he korvaavat, ja että tuetuilla yrityksillä on suurempi tuottavuuden kasvu kuin yritystoiminnassa keskimäärin, jonka ne korvaisivat. Tämä tarkoittaa kahta asiaa: Kasvun tukeminen korkean tuottavuuden yrityksissä kannustaa Business Finlandia sisällyttämään tämän lähtökohdan tuen myöntämiseen ja valintamenetelmiin. Toiseksi, Business Finlandin tulisi tutkia, voisiko ohjelmia parantaa siten, että tukea suunnattaisiin yritysten tuottavuuden kasvuun, tai saada viitekehystä muualla toteutetuista ohjelmista, jotka ovat onnistuneet tässä suhteessa.
3. **Tuetaan ekosysteemien orkestrointia.** Yrityshaastatteluissa korostettiin, että orkestroinnin rahoittaminen teki niistä sujuvamman kaikkien asianomaisten yritysten eduksi. Esimerkiksi yksi meriekosysteemin keskeisimmistä yrityksistä viittaa siihen, että julkisen tahon osallistuminen tekee muuten kilpailevien yritysten välisen yhteistyön vahvemmaksi ja paremmin hallinnoiduksi.
4. **Tuetaan toimia, jotka hyödyttävät ekosysteemien verkostoja.** Liikenne-ekosysteemistä tuleva yritys korosti, että Business Finland auttaa yrityksiä ottamaan yhteyttä toisiinsa, mikä luo merkittäviä ulkoisvaikutuksia yritysten välille. Yritykset eivät ole kaiken alan asiantuntijoita, joten yhteistyö lisää arvoa, kun opitaan muilta yrityksiltä ja hyödynnetään heidän kokemuksiaan.

5. **Tuetaan ICT-yhteistyötä muiden alojen kanssa.**

Meriekosysteemin yritys korosti mahdollisuuksia yhteistyöhön tieto- ja viestintätekniikassa ja digitalisoitumisessa muiden toimialojen kanssa. Digitalisointi ja automatisointi eivät ole pelkäämättä välttämättömiä meriekosysteemissä, vaan niitä voidaan hyödyntää laajemmin liikkuvuuteen keskittyvillä aloilla yhdessä monien toimialojen kanssa, ja lisätä tuottavuutta pitkällä aikavälillä. Samalla Business Finlandilla katsottiin olevan laajaa osaamista digitalisoinnin edistämiseksi, jota olisi hyödynnettävä edelleen.

TAVOITE: SUURET YRITYKSET.

Business Finland kannustaa t&G&I-rahoituksella suuret yritykset rohkeaan ja kansantalouden kannalta merkittävään uudistumiseen sekä osaamista ja liiketoimintamahdollisuuksia kumppaneille synnyttävään yhteistyöhön.

Suuryritysten innostus uudistumiseen ja yhteistyön lisäämiseen on kasvanut. Business Finland on ruokkinut yhteistyötä tutkimusorganisaatioiden kanssa ja kannustanut haastavien, yritysten liiketoimintoja uudistavien yhteisprojektien rakentamiseen. Suurten yritysten verkottuminen tapahtuu yhä useammin yhteishankkeen muodossa, eikä alihankintana. Suuryrityksissä huolena

on, kuten pk-yrityksissäkin, Suomen osaajapulan vaikutus yritysten uudistumiskykyyn.

TAVOITE: JULKISET TUTKIMUSORGANISAATIOI.

Business Finland vauhdittaa t&G&I-rahoituksella taloudellisesti ja yhteiskunnallisesti hyödyllisten osaamisten, verkostojen ja tutkimustulosten synnyttämistä ja siirtymistä elinkeinoelämän hyödynnettäväksi.

Business Finlandissa julkisen tutkimuksen ja sen kaupallistamisen edistämisen rahoituspalveluita olivat TUTLI, kärkihankerahoituksella käynnistetyt Challenge Finland ja Research Benefit sekä uusina rahoituspalveluina Co-Creation ja Co-Innovation.

TUTLI-tutkimushakuja järjestettiin vuoden 2018 aikana kaksi. Rahoitushankkeiden tulokset realisoituvat joko uusina yrityksinä tai olemassa olevien yritysten uusina liiketoimintoina perustuen tutkimuksellisiin löytöihin. TUTLI:n uudistamista kartoitettiin vuonna 2018 ulkopuolisen vaikuttavuusarvioinnin pohjalta ja työ etenee keväällä 2019.

Challenge Finland -projektit käynnistyivät vuonna 2016. Viimeiset tutkimusosioiden jaksorahoituspäätökset tehtiin tammikuussa 2018. Rahoitetut projektit kesivät pääosin vuoden 2018 loppuun. Challenge Finland yritysprojekteilla tavoitellaan vuoteen 2025 mennessä

n. 950 miljoonan euron vuotuista uutta liikevaihtoa, josta noin 700 milj. euroa syntyisi viennistä. Projektien ennakoitaan tavoitevuonnaan synnyttävän yhteensä 1900 uutta työpaikkaa. Challenge Finland kokeilu on tuottanut paljon uutta tietoa yritysten ja tutkimuslaitosten yhteistyön organisoimisesta ja aktivoimisesta innovaatiotoimintaan. Palaute yrityksiltä ja tutkijoilta on ollut vahvasti positiivinen.

Research Benefit -kärkihankerahoitusta käytettiin vuonna 2018 n. 8,3 milj. euroa; yhteensä vuosina 2016-2018 kärkihankerahoitusta on käytetty n. 21,6 milj. euroa. Positiivisen rahoituspäätöksen saaneiden yritysten liikevaihtotavoitteet vuodelle 2020 ovat yli 700 milj. euroa, josta viennin osuus on lähes 90 %. Syntyvä liikevaihto on pääosin uutta liiketoimintaa ja jonkin verran myös uudistavaa. Rahoitus on vahvistanut tutkimuksen ja elinkeinoelämän yhteistyötä ja hankekokonaisuudet ovat toimineet hyvänä pohjana vuonna 2018 käyttöön tulleille uusille tutkimusrahoitusmalleille Co-Creation ja Co-Innovation. Research Benefit -hankkeet ovat olleet mukana synnyttämässä merkittäviä ekosysteemihankkeita.

Tavoite: Business Finland kannustaa suomalaisia tutkimus- ja innovaatiotoimijoita hyödyntämään eurooppalaisia osaamisia, verkostoja ja rahoitusta.

Business Finlandin tarjoamia tutkimus- ja innovaatioyhteistyön väyliä Eurooppaan ja maailmalle olivat erityi-

sesti Euroopan komission rahoittama Horisontti 2020 -ohjelma, EUREKA:n yhteistyöalustat (varsinkin Eurostars ja EUREKA-klusterit), COST sekä Euroopan avaruusjärjestö ESA.

Suomi on pysynyt tavoitteessaan **EU:n Horisontti 2020** -rahoituksen kotiuttajana. Ohjelman kautta on Suomeen tähän mennessä saatu rahoitusta suunnilleen samassa suhteessa asetettuun kansalliseen tavoitteeseen.

Vuonna 2018 Business Finland uudisti omaa kansallisten NCP-yhteyshenkilöiden työtä ja toimintatapoja asiakasrajapinnan toimintamalliin sopivaksi. Business Finlandissa toimiva Horisontti 2020 -ohjelman kansallinen toimisto EUTI yhdessä NCP-yhteyshenkilöiden kanssa on tarjonnut koulutusta, klinikoita ja sparrausta H2020-rahoituksen kaikissa vaiheissa ja erityisesti valmisteluvaiheessa, jotta suomalaiset hakemukset pärjäisivät paremmin kovassa kilpailussa. Lisäksi Business Finland on tukenut hakemusten valmistelua tarjoamalla valmisteluvaiheeseen rahoitusta suurien hankkeiden valmisteluun, joissa suomalaiset osallistujat ovat merkittävässä roolissa.

Horisontti 2020 -rahoituksen tukipalveluja on kehitetty asiakastarpeiden kannalta. Esimerkiksi pk-yrityksille tarjottiin aktiivisesti niille räätälöityä palvelupakettia, johon sisältyvät säännölliset infotilaisuudet markkina-läheisistä rahoitusmuodoista, yritysکوhtainen tarveanalyysi sekä sparraus hakemuskvaiheessa. Lisäksi ensimmäisen hankkeensa aloittaville pk-yrityksille tarjottiin

mahdollisuus aloituspalaveriin hankehallinnon ja kirjanpito vaatimusten läpikäymistä varten.

Pitkjänteisenä työnä Business Finland on osallistunut aktiivisesti eurooppalaisen t&k&i-yhteistyön kehittämiseen, jotta se palvelisi entistä paremmin suomalaisten osallistujien tarpeita. Vuonna 2018 Business Finland on TEMin johdolla osallistunut Unionin tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelman Horisontti 2020:n (H2020) loppuosan eli vuosien 2019-2020 toteutuksen ja työohjelmien valmisteluun. Lisäksi aloitettiin seuraavan puiteohjelman suunnittelu. Business Finlandin erityisiä painopisteitä uuden puiteohjelman valmistelussa olivat innovaationäkökulman tukeminen sekä teollisuuden ja yritysten osallistumismahdollisuudet, mukaan lukien Euroopan Innovaationeuvoston (European Innovation Council, EIC) suunnittelu.

Business Finlandin vastuulla vuoden ajan ollut Suomen EUREKA-puheenjohtajuus vietiin loppuun kesäkuussa. EUREKA on yli 40 maan Euroopan ulkopuolelkin ulottuva yhteistyöorganisaatio, jonka puitteissa on vuoden 1985 jälkeen rahoitettu tuhansien yritysten kansainvälisiä tutkimus- ja innovaatioyhteistyöhankkeita. Suomen kaudella yhteistyö Euroopan ulkopuolisten maiden, kuten Etelä-Korean, Kanadan ja Chilen, kanssa tiivistyi entisestään. Samoin pk-yritysten kansainvälisiä yhteistyöhankkeita rahoittavan Eurostarsin uuden ohjelasukupolven suunnittelu yhteistyössä EU-komission kanssa saatiin hyvin liikkeelle. Suomen näkyvyyttä lisättiin onnistuneesti, esimerkiksi toukokuussa järjes-

tettiin Helsingissä Innovation Days -tapahtuma, johon osallistui lähes tuhat pääosin ulkomaista yritysten ja innovaatiotoimijoiden edustajaa. Yhteistyö EU:n ohjelmien kanssa huipentui Suomen puheenjohtajuustiimin ja komissaari Carlos Moedaksen tapaamiseen kesäkuussa. Puheenjohtajuuskaudella yritysten ja kansallisten rahoitusorganisaatioiden mielenkiinto EUREKA:n ohjelmiin ja sitä myötä rahoitettujen hankkeiden volyymi kasvoi jonkin verran sekä kansainvälisesti että Suomessa.

Business Finlandin Brysselin toimisto (**FiLi**) keskittyi tiedonhankinnassaan ja vaikuttamistoiminnassaan valmisteilla olevaan Horizon Europe -puiteohjelmaan sekä EUREKA-puheenjohtajuuden tukeen. Horizon Europe -työn ytimessä oli parhaiden pk-yritysten skaalausmekanismiksi tarkoitettu Euroopan Innovaationeuvosto (EIC). Business Finlandin viestien perille saamista toimisto edisti monin eri tavoin. Johdolle ja asiantuntijoille järjestettiin kahdenvälisiä tapaamisia Euroopan komission kanssa ja tiivistä yhteistyötä tehtiin saman mielisten maiden verkostossa. Lisäksi FiLi tunnisti tavoitteiden ja näkymisen kannalta relevantteja tapahtumia ja osallistui kannanottojen laadintaan, niiden mukana tärkeä pohjoismainen yhteisdokumentti EIC:stä. Myös suomalaiset europarlamentaarikot olivat vaikuttamisen kohteina. Työ- ja elinkeino- ja opetus- ja kulttuuriministeriötä toimisto auttoi Euroopan tutkimus- ja innovaatioalueen kehittämisessä mm. avoimen innovaatiotoiminnan määrittelyn osalta.

Taulukossa 3 on esitetty tulossopimuksen tunnusluku-tavoitteet maailmanluokan ekosysteemeihin ja kilpailukykyiseen toimintaympäristöön liittyen.

Suurten yritysten kokonaisverkottuminen laski hieman vuoteen 2017 verrattuna, mutta mittari saavutti vuodelle 2018 asetetun tavoitetaso.

Yritysten arvio tutkimustulosten ja osaamisten kaupallisen hyödyntämisen todennäköisyydestä säilyi samana kuin vuonna 2017, eli tehdyn kyselyn perusteella yrityksistä 79 % piti todennäköisenä, että he voivat hyödyntää omassa työssään projekteissa syntyneitä tutkimustuloksia ja osaamista. Tavoitearvo 75 % ylittyi selvästi. Tutkimusrahoituspalvelun uudistuksen odotetaan vielä parantavan tutkimuksen hyödyntämistä.

Horisontti 2020-ohjelman kautta kotiutettavan EU-rahamäärä lisääntyi 7. puiteohjelmaan verrattuna 48 %. Tunnusluku pieneni vuoteen 2017 nähden mutta jäi vain niukasti vuodelle 2018 asetetusta tavoitteesta. Tämä johtuu siitä, että arvio H2020-ohjelman kokonaisvolyymista on pienentynyt uusimpien käytettävissä olevien tietojen mukaan 68 miljardista eurosta 60 miljardiin euroon, mikä pienentää myös suomalaisosallistujille tulevaa rahoitusta. Suomalaisille varmistunut rahoitus oli arviolta

815 milj. euroa lokakuun 2018 tilastotietojen mukaan.

Uusia työpaikkoja syntyy kestävän luonnonvarojen käytön ja cleantech-yritysten kasvun myötä -mittarin toteutuma ylitti v. 2017 toteutuman, mutta v. 2018 tavoitearvosta jäätettiin n. 2800 kpl. V. 2018 tavoitearvo oli n. 15 % korkeampi kuin vuoden 2017 tavoitearvo. Suhde syntyvien työpaikkojen ja kestäväan luonnonvarojen käyttöön ja Cleantechiin suunnatun rahoituksen välillä on pysynyt edellisvuosien tasolla. Työpaikkojen määrä on pysynyt suunnilleen samalla tasolla (12000) jo useamman vuoden ajan, joten alan tuottavuus on parantunut viennin kasvaessa edelleen, vaikka työpaikkojen määrä ei olekaan lisääntynyt samassa suhteessa.

Biotalous- ja cleantech-ratkaisuja kehittävien pk-yritysten viennin suhde myönnettyyn innovaatorahoitukseen kehittyi myönteisesti ja toteutuma ylittää sekä v. 2017 toteutuman että v. 2018 tavoitearvon.

TAULUKKO 3 TULOSSOPIMUKSEN TUNNUSLUKUTAVOITTEET, MAAILMANLUOKAN EKOSYSTEEMIT JA KILPAILUKYKYINEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ

MAAILMANLUOKAN EKOSYSTEEMIT JA KILPAILUKYKYINEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ KASVUA TUKESSA				
Tunnusluku	2016 toteutuma	2017 toteutuma	2018 toteutuma	2018 tavoite
Suurten yritysten kokonaisverkottuminen Business Finlandin tki-rahoitusprojekteissa, %	176	182	170	170
Yritysten arvio tutkimustulosten ja osaamisten kaupallisen hyödyntämisen todennäköisyydestä, %	72	79	79	>75
Horisontti 2020-ohjelman kautta kotiutettavan EU-rahamäärän lisäntyminen vuoteen 2020 verrattuna (%)	45	63	48	>50
Uusia työpaikkoja syntyy kestävän luonnonvarojen käytön ja cleantech-yritysten kasvun myötä (innovaatorahoitus)	12900	11717	11923	14800
Biotalous- ja cleantech-ratkaisuja kehittävien pk-yritysten vienti / myönnetty rahoitus (innovaatorahoitus, milj. e)	24,8	30,6	32,7	30

Taulukossa 4 on esitetty tulossopimuksen seuranta-mittarit ja muutamia erillisseurattavia mittareita maailmanluokan ekosysteemeihin ja kilpailukykyiseen toimintaympäristöön liittyen.

Business Finlandin pk-yritysrahoitusasiakkaiden t&k&i-projekteista 32 % on luonteeltaan sellaisia, että ne kasvattavat merkittävästi yrityksen t&k&i -panostuksia. Nousua edellisvuodesta on 1 prosenttiyksikkö.

Biotalous, cleantech, digitalisaatio ja terveys -teemalla kasvua ja kansainvälistymistä hakevien Business Finland -asiakkaiden jalostusarvon kasvu oli vuonna 2018 15 %, mikä on suunnilleen samalla tasolla kuin kaikkien kasvua ja kansainvälistymistä hakevien Business Finland -asiakkaiden jalostusarvon kasvu (16 %).

Rahoitettujen innovatiivisia julkisia hankintoja valmistelevien hankkeiden volyyymi yli kaksinkertaistui vuoteen 2017 nähden, vaikka hankkeiden määrä pysyikin samalla tasolla kuin vuonna 2017.

Työorganisaatioiden kehittämishankkeiden lukumäärä pieneni 25 % vuoteen 2017 nähden, mutta rahoitusvolyymi pysyi lähes samalla tasolla kuin vuonna 2017. Hankemäärissä on vähitellen tultu poikkeusvuoden 2016 jälkeen normaalitasolle samalla kun panostukset työorganisaatioiden kehittämiseen hanketta kohti ovat kasvaneet.

TAULUKKO 4 TULOSSOPIMUKSEN SEURANTAMITTARIT JA ERILLISSEURATTAVIA MITTAREITA, MAAILMANLUOKAN EKOSYSTEEMIT JA KILPAILUKYKYINEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ KASVUA TUKEMASSA.

TUNNUSLUKU	2016 TOTEUTUMA	2017 TOTEUTUMA	2018 TOTEUTUMA	2018 ARVIO
PK-BF-rahoitusasiakkaiden t&G&i-panostusten kehittyminen (%)	25	31	32	
Biotalous, cleantech, digitalisaatio ja terveys -teemalla kasvua ja kansainvälistymistä hakevien BF-asiakkaiden jalostusarvon kasvu (%)	-	-	15	
Rahoitettujen innovatiivisia julkisia hankintoja valmistelevien hankkeiden volyymi (milj. €)	0,3	1,4	3,6	
Rahoitettujen innovatiivisia julkisia hankintoja valmistelevien hankkeiden määrä (kpl)	3	14	14	
Työorganisaatioiden kehittämishankkeiden määrä	190	177	132	
Työorganisaatioiden kehittämishankkeiden rahoituksen määrä (milj. €)	7,3	9,7	9,5	

Taulukossa 5 on esitetty Business Finlandin tulospimuksen seurantamittarit valtioneuvoston mukaiseen alkavien yritysten pääomasijoitustoimintaan.

Business Finlandin pääomasijoitustoiminnan toteuttamisesta vastaa Business Finland Venture Capital Oy (BFVC), joka on valtion kokonaan omistama ja Rahoituskeskuksen omistajaohjauksessa oleva osakeyhtiö.

Valtion pääomasijoittajien työnjaon mukaan BFVC kohdistaa toimintansa alkavan vaiheen venture capital -rahastoihin. Yhtiö voi tarvittaessa käyttää epäsymmetristä voitonjakoa yksityisen riskipääoman kanavoimiseksi alkuvaiheen riskirahoitukseen. Yhtiön sijoitukset rahastoihin voivat sisältää valtioneuvoston ja yhtiön riskirahoitusohjelma on ilmoitettu Euroopan komissiolle.

Tilikauden aikana yhtiön riskirahoitusohjelmasta tehtiin ulkopuolinen arvio. Arvion teki professori Markku Maula Advestia Oy:stä. Arvioinnin keskeisimmät tulokset ovat:

- tukiohjelma vastaa tärkeään markkinatarpeeseen alkavan vaiheen pääomasijoitusrahastojen ja uusien osaavien pääomasijoitusyhtiöiden muodostumisessa
- BFVC:n toiminta on kaikkien haastattelujen perusteella nähty onnistuneeksi ja tuloksekkaaksi. Toiminta on selkeästi vaikuttanut sekä uusien pääomasijoitusyhtiöiden muodostumiseen, että uusien sijoittajien sijoittamiseen alkavan vaiheen VC-rahastoihin.

Arvioinnin keskeisimmät suositukset BFVC:n toiminnalle riskirahoitusohjelman jatkamisen lisäksi ovat:

- Kohderahastojen enimmäiskokoa tulisi kasvattaa ja niiden kohdeyritysten kotimaisuusvaatimusta tulisi lieventää
- BFVC:n ja Tesin VC-rahastotiimin yhteistyön tiivistäminen
- BFVC panostaa rahastojen sijoittajaverkoston kehittämiseen ja kansainvälistämiseen.

BFVC on huomionut arvioinnin suositukset toiminnassaan ja on arvioinnin suositusten perusteella uudistanut riskirahoitusohjelman ja sijoituspolitiikan ja aloittanut näiden toteuttamisen vuoden 2019 alussa. Yhtiö on sopinut suositusten mukaisesti säännöllisestä yhteistyöstä Tesin kanssa mm. markkinatiedon jakamisesta ja rahastojen hallinnointiyhtiöiden tukemisesta.

Vuonna 2018 ei toteutunut uusia rahastosijoituksia. Riskirahoitusohjelman mukaisten rahastojen määrä vuoden 2018 lopussa oli viisi ja niiden yhteenlaskettu koko oli 89 miljoonaa euroa. Vigo-rahastot ja EAF Finland -rahasto huomion yhtiöllä oli vuoden lopussa osuudet kahdessatoista pääomarahastossa, joiden yhteenlaskettu koko oli 159,3 miljoonaa euroa. BFVC:n rahastoille antamat sijoitussitoumukset olivat yhteensä 52,4 miljoonaa euroa.

Ensisijoituksia tekevien rahastojen toiminta oli aktiivista, minkä ansiosta uusien sijoituskohteiden määrä oli

huomattava. Vuoden aikana yhtiön kohderahastot tekivät ensisijoituksia 41 yhtiöön ja vuoden lopussa rahastojen kohdeyhtiöiden lukumäärä oli 195 kpl. EAF Finland -bisnesenkelirahasto teki ensimmäiset kaksi kanssasi-joitusopimusta suomalaisten bisnesenkeleiden kanssa tilikauden aikana ja ensimmäiset sijoitukset rahaston ja valittujen bisnesenkeleiden kanssa ovat toteutuneet.

BFVC laatii oman tilinpäätöksensä ja sen yhtiökokous järjestetään Business Finlandin tilinpäätöksen hyväksymisen jälkeen. Jos ilmenisi, että yhtiökokouksella on vaikutusta Business Finlandin tilinpäätöksen sisältöön, BFVC toimittaa Business Finlandille tarvittavat lisätiedot.

TAULUKKO 5 BUSINESS FINLANDIN TULOSSOPIMUKSEN SEURANTAMITTARIT, VALTIONTUKIOHJELMAN MUKAINEN ALKAVIEN YRITYSTEN PÄÄOMASIIJOITUSTOIMINTA. *

TUNNUSLUKU	2016 TOTEUTUMA	2017 TOTEUMA	2018 TOTEUMA	2018 ARVIO
Vuoden aikana tehdyt sijoitussitoumukset rahastoihin (milj. €)	12	21	0	18
Vuoden aikana tehtyjen uusien rahastositoumusten lukumäärä (kpl) ⁴	2	2	0	3
BFVC:n rahastositoumukset yhteensä (milj. €, kumulatiivinen)	31,4	52,4	52,4	70,4
Rahastojen uusien kohdeyritysten lukumäärä	41	41	41	
BFVC:n maksamat rahastojen rahakutsut (milj. €)	3,4	5,0	5,9	
Pääomat yhteensä BFVC:n rahastosijoituskohteissa (milj. €, kumulatiivinen)	106,8	157,2	159,3	157,7
Yksityisen pääoman osuus BFVC:n rahastosijoituskohteissa (milj. €, kumulatiivinen)	68,1	79,3	81,4	109,8
Ulkomaisen pääoman osuudet ja määrät rahastoissa	0,3	16,9	16,9	
Sijoitussitoumukset rahastojen tutkimustaustaisiin yrityksiin (milj. €)	3,9	0	0	

*Taulukon lukuihin on sisällytetty Finnvera Oyj:ltä ostettujen Vigo-rahasto-osuuksien tiedot paitsi rivillä Vuoden aikana tehtyjen uusien rahastositoumusten lukumäärä.

⁴ Rahastositoumukset tehdään ehdollisina rahaston vähimmäispääoman saavuttamiselle.

3.2.4 MATKAILUTULO KASVAA

Matkailulla on nopeasti kasvavana alana iso merkitys talouskasvulle ja työllisyydelle. Matkailuala on erittäin työvoimavaltainen ja se tuo tuloja ympäri Suomea. Matkailulla on myös merkittävät kerrannaisvaikutukset muille toimialoille; OECD:n arvion mukaan 1 matkailueuro tuottaa 56 senttiä lisäarvoa muille toimialoille. Matkailukysynnän volatilitteetti on kuitenkin kasvanut geopoliittisten haasteiden (kauppasodan uhka, Brexit jne.) seurauksena. Valuuttakurssit ja ostovoima heittelevät, jolloin asiakkaat ovat varovaisempia tekemään matkustuspäätöksiä. Suomen matkailun näkymät tuleville vuosille ovat erittäin myönteiset, mutta viime vuosien kansainvälinen kiinnostus ei realisoidu kysynnäksi ilman nopeita, täsmällisesti suunnattuja ja asiakaslähtöisiä toimenpiteitä. Matkailu 4.0 -ohjelmalla tuetaan Suomeen suuntautuvan matkailun poikkeuksellisen hyvää kehitystä jatkossakin.

TAVOITTEET, TOIMENPITEET JA TUNNUSLUVUT VUONNA 2018

TAVOITE: MATKAILUTULOT KASVAA.

Business Finlandin osana toimiva Visit Finland on vastannut valtakunnallisena matkailualan asiantuntijana ja aktiivisena toimijana ulkomailta Suomeen suuntautuvan matkailun edistämisestä. Visit Finlandin päätehtävä on ollut Suomen matkailullisen imagon kehittäminen maailmalla. Visit Finland on myös kerännyt ja analysoinut markkinatietoa matkailuelinkeinon tarpeisiin sekä tukenut matkailualan yritysten ja alueiden kansainvälistymistä, tuotekehitystä ja tuotteistamista.

Vuonna 2018 Matkailu 4.0 -ohjelman rahoituksella on edistetty merkittävästi Suomen saaman huomion realisointia matkailutuloksi. Visit Finlandin toiminnan laajuutta on aktivoitu ja matkailun digiloikkaa, ympärivuotisuutta lisäävän matkailun tuotetarjontaa (ruoka, terveys, kulttuuri, kestävä matkailu) ja luontomatkailun tuotteistettuja reittejä ja palvelutukikohtia on kehitetty.

Suomen saaman huomion realisointia on edistetty mm. tiivistämällä ja systematisoimalla Suomen suurlueiden (Helsinki, Lappi, Järvi-Suomi ja Rannikko) kanssa tehtävää yhteistyötä, kasvattamalla ulkomaanverkostoa, tuottamalla materiaalia matkailualan investoijien käyttöön ja panostamalla yhteismarkkinointikampanjoihin jakelukanavien kanssa. Ohjelman toimenpiteet ovat edistäneet matkailuyritysten digiosaamisen vahvistamista mm. tuottamalla valmennusmateriaalia, tarjoamalla valmennusta, edellyttämällä yrityksiltä digitaalisten ratkaisujen huomiointia mm. asiakkaille suunnatuissa palveluissa, tuotekehityksessä, markkinoinnissa, myynnissä ja osana liiketoiminnan kokonaiskehittämistä.

Matkailu 4.0 on edistänyt matkailun ympärivuotisuutta mm. laajentamalla tuotetarjontaa erilaisille kohderyhmille ja matkailumotiiveille, nostamalla yhteiskampanjoissa matkanjärjestäjien kanssa esille myös hiljaisempien aikojen tuotesarjoja ja tukemalla matkailupalveluiden digitaalista löydettävyyttä ja online-ostettavuutta. Ympärivuotisuuden kehittämiseksi rakennetut ruoka-, koulutus-, urheilu- ja terveysmatkailun ekosysteemit ovat toiminnassa ja aloittaneet aktiiviset tuotteistamis- ja markkinointitoimenpiteet. Kestävän matkailun ja vastuullisen toiminnan periaatteet on nostettu toimialan fokukseseen.

Business Finlandin kansainvälisessä verkostossa Visit Finland -työtä tekevien työntekijöiden määrä on kaksinkertaistettu ja toimintaa on systematisoitu maaryhmätyöskentelyllä. Matkailun kehittämistyötä jatketaan vuonna 2019.

Taulukossa 6 on esitetty Business Finlandin tulossopimuksen mittarit matkailutulon kasvuun liittyen. Vuoden 2018 toteumatiedoista on käytettävissä tilinpäätöksen tekovaiheessa vain arviot. Tilastokeskus vahvistaa vuoden 2018 toteumatiedot huhti-toukokuussa 2019.

Kansainvälisen matkailutulon arvioidaan kasvavan vuonna 2018 reiluun kolmeen miljardiin euroon (3025 milj. euroa) mikä vastaa prosentin kasvua vuonna 2017 saaduista matkailutuloista (2990 milj.e). Vuonna 2017

kansainväliset matkailutulot kasvoivat 26 prosenttia vuodesta 2016. Vuonna 2017 matkailutulojen kasvuvauhti oli ulkomaisten rekisteröityjen yöpymisten kasvua (17%) nopeampi eli matkailijat olivat käyttäneet matkaa kohden huomattavasti aiempaa enemmän rahaa.

Vuonna 2018 on onnistuttu maailmantalouden epävarmuudesta ja esimerkiksi muutamien volyyimikohdemarkkinoiden luonnonkatastrofeista huolimatta säilyttämään uuden ulkomaisen matkailun tason ja jopa kasvattamaan sitä. Arviomme mukaan ulkomaisten yöpymisten määrä nousee 6,8 miljoonaan vuonna 2018 mikä vastaa noin prosentin kasvua vuodesta 2017. Vuosi 2017 oli Suomen matkailun kaikkien aikojen ennätysvuosi. Ulkomaiset yöpymiset kasvoivat lähes miljoonalla (972 000 yöpymisellä) vuodesta 2016 mikä vastasi 17 prosentin kasvua. Kokonaisyöpymismäärä rekisteröidyissä majoitusliikkeissä nousi vuonna 2017 yli 6,7 miljoonaan.

Sekä kansainvälisen matkailutulon että ulkomaisten yöpymisten kasvu oli poikkeuksellisen suurta vuonna 2017. Tavoitteena on jatkossa säilyttää uusi korkea taso ja kasvattaa erityisesti matkailijoiden keskekulutuksen määrää mm. viipymää pidentämällä.

TAULUKKO 6 TULOSSOPIMUKSEN TUNNUSLUKUTAVOITTEET MATKAILUTULON KASVULLE.

TUNNUSLUKU	2016 TOTEUTUMA	2017 TOTEUTUMA	2018 TOTEUTUMA	2018 TAVOITE
Kansainväliset matkailutulot (matkailutase, milj. euroa) ⁵	2455	2990	3025 (arvio)	2626
Rekisteröidyt ulkomaiset yöpymiset (1 000 vrk) ⁶	5766	6743	6810 (arvio)	6613

⁵ Vuoden 2018 toteumatiedot ovat tässä vaiheessa vielä arvioita. Tilastokeskus vahvistaa toteumat huhti-toukokuussa 2019. Vuoden 2017 toteumatiedot ovat vahvistettuja. Ulkomaisesta matkailusta saatavat vientiin rinnastettavat tulot (ilman kuljetustuloja).

⁶ Visit Finlandin toimenpiteillä vain osittainen vaikutus.

3.2.5 ULKOMAISILLA INVESTOINNEILLA LUODAAN TALOUSKASVUA, LISÄTÄÄN TYÖPAIKKOJA JA VAHVISTETAAN OSAAMISPOHJAA

Suorat sijoitukset ulkomailta ovat tärkeitä Suomen talouden ja elinkeinoelämän kehitykselle. Ne tarjoavat kotimaisille yrityksille mahdollisuuksia integroitua globaaleihin arvoketjuihin ja innovaatioverkostoihin sekä osaamisen leviämisen spill-over -vaikutuksia. Kokeilualustat ja ekosysteemit houkuttelevat globaaleja toimijoita Suomeen.

TAVOITTEET, TOIMENPITEET JA TUNNUSLUVUT VUONNA 2018

Tavoite: Ulkomaisilla investoinneilla luodaan talouskasvua, lisätään työpaikkoja ja vahvistetaan osaamis pohjaa.

Business Finlandin osana toimiva Invest in Finland on auttanut ulkomaisia yrityksiä liiketoimintamahdollisuuksien löytämiseen Suomessa, tuottanut tietoa Suomesta investointikohteena sekä kehittänyt ja koordinoitunut kansallista investointien hankintatyötä verkottuen

aktiivisesti alueellisten ja kansainvälisten toimijoiden kanssa. Vuonna 2018 on kontaktoitu proaktiivisesti n. 1000 uutta potentiaalista investoijaa (v. 2018: 984, v. 2017: 1409). Vuonna 2018 kansainvälisten yritysten tekemiä vierailuja Suomeen tutustumaan investointimahdollisuuksiin oli 108 kpl (v.2017: 140).

Ulkomaisten investointien määrä Suomeen on kehittynyt myönteisesti viime vuosina. Osaltaan kasvuun on vaikuttanut Suomen kasvanut vetovoimaisuus; vakaa toimintaympäristö, kunnossa oleva infrastuktuuuri ja koulutettu työvoima. Kasvuun on vaikuttanut myös Invest in Finlandissa viime vuosina tehty kehitystyö ja painopisteen siirtäminen olemassa olevan asiakaskannan kehittämiseen. Yritysten investointiprosessit ovat pitkiä, 1-3-vuotta kestäviä, joten edellisinä vuosina tehdyn työn tulokset alkavat olla näkyvissä tänä ja seuraavana vuonna.

Taulukossa 7 on esitetty Business Finlandin tulossopimuksen seurantamittarit ulkomaisiin investointeihin liittyen.

Ulkomaisten investointien arvioitu työllistävyys on kasvanut merkittävästi edellisiin vuosiin verrattuna. Vuonna 2018 investointien tuomien työpaikkojen määrä oli 1180, kun se vuonna 2017 oli 794. Vuonna 2018 työllistävyys on kasvanut 49 % vuodesta 2017. Työpaikkojen määrän arvio perustuu sijoittajien suunnitteluvaiheessa käyttämiin tietoihin.

Myös ulkomaisten investointien euromäärä Suomeen on kasvanut edellisvuosista, vaikkakaan vuodelle 2018 asetettuun tavoitteeseen ei aivan päästy. Ulkomaisten investointien eurot kasvoivat 44 % vuodesta 2017 vuoteen 2018.

TAULUKKO 7 TULOSSOPIMUKSEN TUNNUSLUKUTAVOITTEET ULKOMAISILLE INVESTOINNEILLE, JOILLA LUODAAN TALOUSKASVUA, LISÄTÄÄN TYÖPAIKKOJA JA VAHVISTETAAN OSAAMISPOHJAA.

TUNNUSLUKU	2016 TOTEUTUMA	2017 TOTEUTUMA	2018 TOTEUTUMA	2018 TAVOITE
Ulkomaisten investointien työllistävyys (työpaikkojen lukumäärä, arvio)	760	794	1180	730
Ulkomaisten investointien määrä (milj.euroa)	295	331	478	500

4 TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS

Tavoite: Business Finland siirtymävaiheen tavoitteet vuodelle 2018.

Innovaatorahoituskeskus Tekes ja kansainvälistymis-, investointi- ja matkailunedistämispalveluita tarjoava Finpro yhdistyivät 1.1.2018 Business Finlandiksi. Tulossopimuksessa sovitulla Business Finland -siirtymävaiheen tavoitteilla edistetään ja varmistetaan Business Finlandin toiminnallisuus ja toiminnan kehittyminen merkittävässä muutostilanteessa. Seuraavana on kerrottu siirtymävaiheeseen tavoitteiden toteutumista ja tulokista tulossopimuksen mukaisessa järjestyksessä.

Business Finlandin toiminnassa on pyritty edistämään Rahoituskeskuksen ja Yhtiön näkymistä asiakkaille yhtenä kokonaisuutena. Merkittävä panostus on tehty asiakastyön ja asiakashallinnan kehittämiseen, jonka ensimmäinen käyttöönotto aloitettiin 9/2018 ja jota jatkettiin vuosien 2018-2019 vaihteessa. Myös rahoituspalveluiden sähköistä asiointia ja tukea on kehitetty. Business Finlandin tärkeimmät palvelut on kuvattu vuoden 2018 lopussa. Vuoden lopussa on myös aloitettu

digitaalisen palvelupolun suunnittelu. Kaikilta osin palveluprosessien kehittäminen yhtenä kokonaisuutena ei ole mahdollista, sillä juridisesti Rahoituskeskus ja Yhtiö ovat erillisiä organisaatioita.

Business Finland on toiminut osana Team Finland-verkostoa, ja toiminut Team Finland verkoston koordinoijana. Team Finland -palveluiden asiakaskokemusta ja toiminnan aktiivisuutta seurataan palveluehdotusten lukumäärällä ja palveluehdotuksen saaneille yrityksille suunnatuilla palautekeskusteluilla. Palveluehdotuksia laadittiin 127 kpl vuoden 2018 aikana, mikä on vähemmän kuin edellisinä vuosina (v. 2017: 317 kpl, v. 2016: 373 kpl). Palveluehdotuksen saaneiden yritysten antama suosittelemuus (NPS) oli 50, joka on erinomainen taso. Team Finland -toimijoiden välillä on tehty asiakastiedonvaihtoa asiakkaiden poluttamiseksi. Noin vuoden tauon jälkeen lokakuussa 2018 kokoontunut Team Finland -johtoryhmä linjasi palvelukokonaisuuden kehittämistä painottaen tarvetta yhteistyön kehittämiseen alueilla.

Team Finland -koordinaattorin johdolla toimivat alueitiimit ovat koordinoineet kansainvälistyvien yritysten aktiivointia ja palvelutuotantoa. Business Finland on nimen-

nyt jokaiseen maakuntaan aluevastaavan, joka osallistuu Team Finland -aluetiimien työskentelyyn. Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen johdolla on valmisteltu kasvupalvelupilotit, joissa ELY-keskusten ja Business Finlandin yhteistoimintaa kehitetään. Sekes ry ja Business Finland aloittivat valmistelemaan kokeilua, jossa viiden kehittämissyhtiön tekemän sparrauksen tulokset hyödynnettäisiin Business Finlandin rahoituspalvelujen tuotannossa.

Business Finlandin resursseja on vahvistettu asiakasrajapinnassa. Business Finlandin kansainvälistä verkostoa on vahvistettu askeleittain vuoden 2018 aikana, ja vahvistamista jatketaan vuonna 2019. Lisäksi päätettiin avata uudet toimistot Australiaan, Kanadaan, Marokkoon, Ranskaan ja toinen toimisto Berliiniin, Saksaan. Uusien maakohteiden priorisointi tehtiin yhteistyössä ulkoasiainministeriön kanssa Team Finland -hengessä. Kansainvälistymisen palvelumallia kansainvälisessä verkostossa on selvennetty ja yhdenmukaistettu kasvavien yritysten palvelumalliin.

Finpron ja Tekesin ohjelmatoiminnan yhdistäminen yhdeksi ohjelmasalkuksi saatiin päätökseen vuonna 2018. Kasvuohjelmien parhaat käytännöt jatkuvat osana ohjelmatoimintaa. Viestintä uutta liiketoimintaa mahdollistavista markkinamurroksista rakentuu ohjelmien sisään. Ohjelmien uudet palvelukokonaisuudet (Growth Accelerator, Joint Offering, Growth Engine ja Test bed) on määritelty ja tuotteistaminen on käynnissä. Advisory Boardien toiminta on ollut aktiivista ja jatkossa niiden jäsenet osallistuvat teeman ohjelmien strategiseen oh-

jaukseen Insight Groupeissa. Asiakastyytyväisyys kasvuo-ohjelmiin oli hyvällä tasolla: 3,9-4,8 (asteikolla 1-5).

Business Finland on tunnistanut tärkeimpiä elinkeino- ja innovaatiopolitiikan yhteistyöteemoja ja yhteistyökäytäntöistä on sovittu ao. hallinnonalojen kanssa.

Henkilöstölle tehtiin Pulse-kysely neljä kertaa vuoden 2018 aikana. Kyselyn avulla seurattiin henkilöstön tyytyväisyyttä Business Finlandin toimintaan ja muutoksen etenemiseen. Kyselyjen tuloksista laskettu kokonaistyytyväisyys 3,1 (asteikolla 1-5) oli alle tavoitetason. Tyytyväisyyden laskua selittävät Business Finland -muutoksen tuoma epävarmuus, uusi organisaatio ja uudet esimiehet sekä asiakkuudenhallintaprosessin kehittäminen ja käyttöönotto. Tuloksista on keskusteltu tiimeissä. Palvelualueiden johtoryhmissä on tehty ”leadership acid” testi, jonka tavoitteena on johtamisen tasalaatuisuus ja johtamiseen käytetyn ajan priorisointi. Business Finlandin arvot on määritelty ja lanseerattu. Arvot: Innolla, Isosti, Yhdessä ja Sisulla, ovat Business Finlandin kulttuurin keskiössä. Muutosjohtamisen tukea on järjestetty esimiehille ja henkilöstölle. Työnantajamielikuva on tehty näkyväksi rekrytointien kautta.

Business Finland on toiminut Team Finland -verkoston operatiivisena johtajana. Team Finland -johtoryhmän sihteeristö koordinoi yksittäisten asiakkaiden palveluihin liittyviä toimintoja. Ohjelmatoiminnan ja KasvuCRM:n kehittämisen koordinointiin on erilliset toimintatavat. Ulkomaan verkoston osalta Business Finland ja ulkoasiainministeriö ovat tehneet vuosisuunnitelmat

yhdessä. Resurssiallokaatioita ja toimitiloja koskevia ratkaisuja suunnitellaan myös yhdessä. Kotimaassa merkittävin Team Finland -brändätty viestintäoperaatio oli Team Finland -vuosipäivä 30.8.2018, johon osallistui ennätysmäärä yrityksiä. Palautteen mukaan osallistujat arvostivat erityisesti mahdollisuutta tavata ulkomailla työskenteleviä Team Finland-toimijoita. Tämä on huomioitu Business Finlandin marraskuussa 2018 käynnistyneen Ohituskaistaa maailmalle -kampanjan konseptissa. Team Finland -organisaatioiden henkilöstölle yhteisiä Team Finland Academy -koulutustuokioiden konseptin uudistamista on aloitettu valmistelemaan Business Finlandin, Finnveran, ELY-keskusten ja ulkoasiainministeriön HR-yksiköiden voimin. Keskuskauppakamarin ja saksalais-suomalaisen kauppakamarin sopimuksen pohjalta on toistaiseksi käsitelty noin 20 casea.

Talent Boost (Talent Finland) -palvelumalli organisoitui osaksi Business Finlandia vuoden 2018 aikana. Talent Boost -toiminnalla kanavoidaan kansainvälisten osaajien osaamista Suomeen. Toiminta aloitettiin asiakkaita aktivoivana kampanjana. Vuoden aikana tehtiin yli 60 startup-oleskelulupahakemusta, joista 20 sai myönteisen lausunnon. Ensimmäiset startup-yritykset on perustettu. Toiminnan tueksi avattiin Work in Finland -verkkosivusto. Kampanjamallin suunnittelu aloitettiin kaupunkien kanssa ja aloitettiin valmistautuminen mm. Singapore Slush -kampanjaan.

Innovaatiopankki-palvelumalli lanseerattiin vuonna 2018. Malliin liittyy mm. tutkimusorganisaatioiden rahoituspalvelut Co-Creation ja Co-Innovation. Business Finland Connection -palvelua on testattu ja kehitetty Business Finlandin sisällä. Asiakasversion lanseeraus on aikaisintaan vuonna 2019. Pilottina on analysoitu n. 70 asiakashankkeen IP-tilanne ja sparrattu sekä asiakkaita että omia asiantuntijoita aiheesta. IP-asioiden huomioon ottaminen uudessa Business Finlandin asiakkuusprosessissa on suunniteltu. Valmisteluissa olleiden ohjelmien teema-alueiden tulevaisuuden teknologioiden ja potentiaalisten kumppanien löytämiseksi on selvitetty patenttimaisemien avulla.

Business Finlandissa on käytössä valtioneuvoston suositusten mukainen sisäisen valvonnan prosessi. Sisäisen valvonnan vastuita, roolia ja tehtäviä on kuvattu Business Finlandin hallinto- ja ohjausmallissa. Business Finlandissa valmisteltiin ja hyväksyttiin toiminnan linjat eettiseen toimintaan (Code of Conduct), sidonnaisuuksiin ja riskienhallintaan. Business Finlandin riskejä kartoitetaan osana toiminnan suunnittelua. Keskeisimpiä riskejä kartoitetaan kaksi kertaa vuodessa. Business Finlandin toiminta-alueista tehdään Rahoituskeskuksen ja Yhtiön yhteisiä riskikartoituksia.

TAVOITE: DIGITAALISUUDEN EDISTÄMINEN.

Business Finland edistää yhdessä Team Finland toimijoiden kanssa digitaalisuutta Team Finland -palveluissa ja organisaatioiden toimintojen yhteensovittamisessa. V. 2018 tavoite: Varmistettu yhteisen asiakastietovaranto- ja asiakkuudenhallintajärjestelmän (CRM) käyttöönotto.

Kesäkuussa 2018 otettiin tuotantokäyttöön yhteinen asiakastietovaranto- (ATV) ja asiakkuudenhallintajärjestelmä (KasvuCRM). Business Finland on osallistunut aktiivisesti ja operatiivisen ohjaajan roolissa KasvuCRM:n käyttöönottoon ja edistänyt asiakastietovarannon arkkitehtuurin suunnittelua, toteutusta ja hyödyntämistä. Kaikki Team Finland -toimijat ovat ottaneet KasvuCRM:n aktiivisesti käyttöön: vuoden lopulla järjestelmän käyttöön oli koulutettu 1291 henkilöä (käyttölisenssejä yhteensä 1785) ja aktiivisiä käyttäjiä (=kirjannut edes yhden aktiviteetin järjestelmään) on 522 kpl. Käyttöönoton lisäksi järjestelmiä kehitetään aktiivisesti syntyneen käyttäjäpalautteen perusteella.

Business Finland operoi myös Team Finland -laajuista tunnustelupalvelua verkkosivuillaan. Asiakkaat ovat löytäneet palvelun hyvin ja sitä kautta on tullut yli 1000 yhteydenottoa toukokuun 2018 jälkeen, tosin viestinnässä on vielä tekemistä, sillä lähes puolet kyselyistä tulee tahoilta, jotka vasta suunnittelevat liiketoiminnan aloittamista.

Loppuasiakkaille suunnattuja uusia digitaalisia palveluita ei syntynyt 2018 toivotulla tavalla. Tämä johtui pitkälti taustajärjestelmien uudistamisen tarpeesta ja tätä työtä edistettiin. Vuoden 2019 kuluessa on tarkoitus esitellä uusia asiakkaille suunnattuja digitaalisia palveluita.

Tavoite: Business Finland osallistuu kansainvälistyville pk-yrityksille tarkoitetun Team Finland -palvelumallin ja kasvuohjelmien sekä muiden yhteisohjelmien kehittämiseen ja toteutukseen asiakkaille arvoa tuottavalla ja hallituksen kärkihankkeita palvelevalla tavalla. Business Finland vastaa Team Finland -yhteistyön operatiivisesta koordinoinnista.

Business Finland koordinoi Team Finland -toimijoiden yhteistyötä. Team Finland -palvelumallin uudistamista valmisteltiin vuonna 2018, ja se käsiteltiin Team Finland -johtoryhmässä tammikuun alkupuolella v. 2019. Uudistetussa toimintatavassa asiakkaan palvelutarve kartoitetaan Team Finland -toimijoiden yhteistyönä. Team Finland -toimijoiden muille asiakasryhmille Team Finland -palvelutarjoama tuodaan esille asiakkaan tarpeen mukaan.

Finpron ja Tekesin ohjelmatoiminnan yhdistäminen yhdeksi ohjelmasalkuksi saatiin päätökseen ja kasvuohjelmien parhaat käytännöt jatkuvat osana ohjelmatoimintaa. Kasvuohjelmat tarjosivat asiakkaille yli 300 aktiviteettia ja asiakastyytyväisyys niihin oli erittäin hyvä 4,2/5.

Ohjelmien uudet palvelukokonaisuudet eri tavoitehorisontteihin (Market Match, Joint Offering, Growth Engine ja Test bed) on määritelty, ja tuotteistaminen ja pilotointi ovat käynnissä. Viestintä uutta liiketoimintaa mahdollistavista markkinamurroksista rakentuu ohjelmien sisään.

4.1 TOIMINNAN TUOTTAVUUS

Työpanoksen kokonaismäärä väheni 19 %. Tämä liittyy pääosin Business Finland muutokseen liittyneisiin liikkeenluovutuksiin ja henkilöstön muuhun siirtymiseen Business Finland Oy:n palvelukseen. Innovaatorahoituksen osuus työpanoksesta on edelleen kasvanut. Myös tätä selittää toimintojen siirtyminen yhtiöön. Erityisesti ohjelmatoiminnassa tavoiteltiin synergiaetuja keskittämällä toimintaa yhtiön puolelle.

4.2 TOIMINNAN TALOUDELLISUUS

Toiminnan kustannusjakauma selvitettiin toimintalaskennan ja sen taustalla olevan työajan kohdentamisen avulla. Rahoituskeskuksen toiminta ei ole luonteeltaan perinteistä viranomaistoiminnan suoritustuotantoa, joten tulosprisman mukainen toiminnallisen tehokkuuden mittaus ja raportointi toteutetaan sijaissuureiden avulla. Kehitystä seurataan kohdistamalla kustannukset ja työpanokset ydinprosesseille. Laskennassa ei ole huomioitu toimintamenomomentin alajaottelulta 32.20.06.3 tehtyjä ostoja (40,5 milj. euroa) Business Finland Oy:ltä. Tällä on pyritty siihen, että toiminta olisi vertailtavissa edellisvuosiin. Ko. ta-tilin alajaottelulta on ostettu yhtiöltä toimintoja, jotka eivät kuuluneet Innovaatorahoituskeskus Tekesin toimintaan.

TAULUKKO 8 TYÖAJAN SEURANTAJÄRJESTELMÄSTÄ SAATU TYÖPANOKSEN KOHDISTUMINEN ERI YDINTOIMINNOILLE

Ydinprosessi	2016 *)		2017 **)		2018 ***)	
	Työaika	Htv	Työaika	Htv	Työaika	Htv
Innovaatorahoitus	74,1 %	276	74,9 %	254	82,1 %	226
Ohjaus ja kehittäminen	12,3 %	46	12,3 %	42	9,9 %	27
Strategiset ohjelmat	13,6 %	51	12,8 %	43	8,0 %	22
Yhteensä	100,0 %	373	100,0 %	339	100,0 %	275
*) KI Pirkanmaan ELYn tiedot sisältyvät lukuihin 2016						
**) ELY-keskusten kasvu- ja innovaatiohenkilöstön siirto Tekesiin toteutettu 2017						
***) Innovaatorahoituskeskus Business Finlandista siirtynyt liikkeenluovutuksella henkilöstöä Business Finland Oy:n palvelukseen						

Toiminnan kokonaiskustannukset vähenivät 16 %. Muutosta selittää suurelta osin hanke- ja ohjelmatoimintaan ja aktivoinnin tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden parantamiseen sekä ennakointitoimintaan ja kansainvälistymisen edistämiseen käytettävissä olleiden määrärahojen väheneminen 51 %:lla edellisvuoteen verrattuna. Toimintolaskennassa tämä näkyy erityisesti strategisten ohjelmien ja ohjaus- ja kehittämistoimintojen kustannusten laskuna.

Toiminnan taloudellisuutta kuvaava rahoitustoiminnan kustannusten prosenttiosuus myönnetystä rahoituksesta pysyi samalla tasolla kuin edellisvuonna (3,5). Myönnetyn rahoituksen määrä oli kaikkiaan 565,2 milj. (vuonna 2017 510,2 milj. euroa).

TAULUKKO 9 TOIMINTOLASKENNAN TULOKSENA SAATU KUSTANNUSTEN KOHDISTUMINEN ERI YDINTOIMINNOILLE

Ydinprosessi	2016 *)		2017 **)		2018	
	1 000 €	%	1 000 €	%	1 000 €	%
Innovaatorahoitus	27 416	59,0 %	29 795	59,6 %	29 144	69,6 %
Ohjaus ja kehittäminen	8 821	19,0 %	8 173	16,4 %	4 836	11,5 %
Strategiset ohjelmat	10 214	22,0 %	12 011	24,0 %	7 916	18,9 %
Yhteensä	46 450	100,0 %	49 979	100,0 %	41 896	100,0 %
*) KI Pirkanmaan ELYn tiedot sisältyvät lukuihin 2016						
**) ELY-keskusten kasvu- ja innovaatiohenkilöstön siirto Tekesiin toteutettu 2017						

TAULUKKO 10 TULOSSOPIMUKSEN TUNNUSLUKUTAVOITE, TOIMINNALLINEN TEHO KUUS

TALOUDELLISUUS				
Tunnusluku	2016 toteutuma	2017 toteutuma	2018 toteutuma	2018 tavoite
Innovaatorahoitustyön kokonaiskustannus / myönnetty rahoitus, %	3,0	3,5	3,5	<6,5

2018 tavoitearvossa oli laskettu innovaatorahoitustyön mukaan myös asiakkuustyön osuus. Mittarin on kuitenkin tarkoitus mitata vain innovaatorahoitustyön osuutta.

4.3 MAKSULLISEN TOIMINNAN TULOS JA KANNATTAVUUS

Maksullisen palvelutoiminnan tuotot olivat niin vähäiset (vajaa 4000 euroa), että maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmaa ei esitetä.

4.4 YHTEISRAHOITTEISEN TOIMINNAN KUSTANNUSVASTAAVUUS

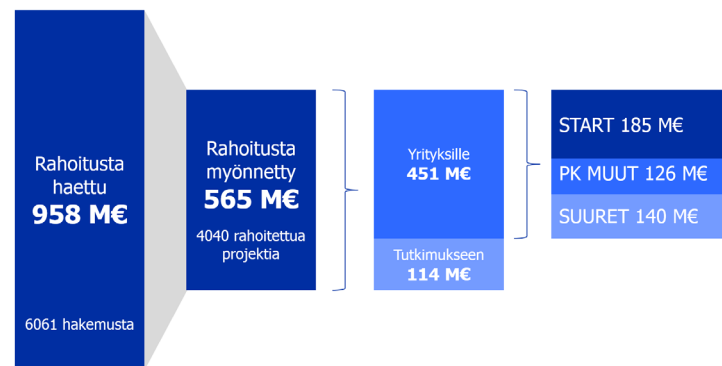
Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot olivat niin vähäiset, että kustannusvastaavuuslaskelmaa ei esitetä.

5 TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA

5.1 SUORITTEIDEN MÄÄRÄT JA AIKAANSAADUT JULKISHYÖDYKKEET

Tässä luvussa Business Finlandin toimintaa vuonna 2018 kuvataan Business Finlandin keskeisten kokonaisuuksien näkökulmista. Tarkasteltavat kokonaisuudet ovat:

- Rahoitustoiminta
- Asiantuntijapalvelut
- Strategia, ohjaus ja kehittäminen sekä
- Kärkihankkeet
- Kasvumootorit.

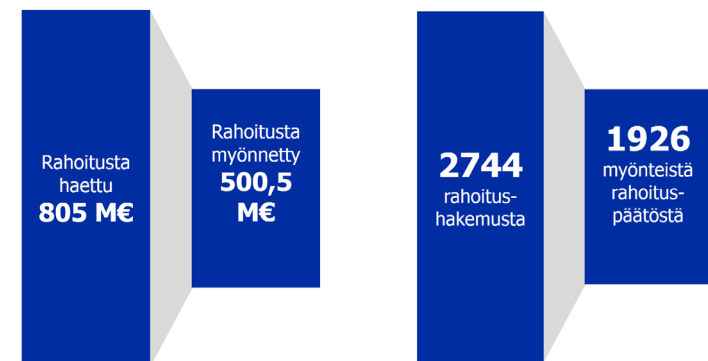
KUVA 3 BUSINESS FINLANDIN RAHOITUKSEN VOLYYMI VUONNA 2018.

5.1.1 RAHOITUSTOIMINTA

Business Finlandin rahoitustoiminnan volyyymi vuonna 2018 on esitetty kuvassa 3. Rahoitustoiminnan jakautumista innovaatio- ja elinkeinorahoitukseen on tarkasteltu seuraavissa teksteissä.

INNOVAATORAHOITUS:

Alla olevassa kuvassa 4 on esitetty tunnuslukuja Business Finlandin innovaatorahoituksesta vuonna 2018.

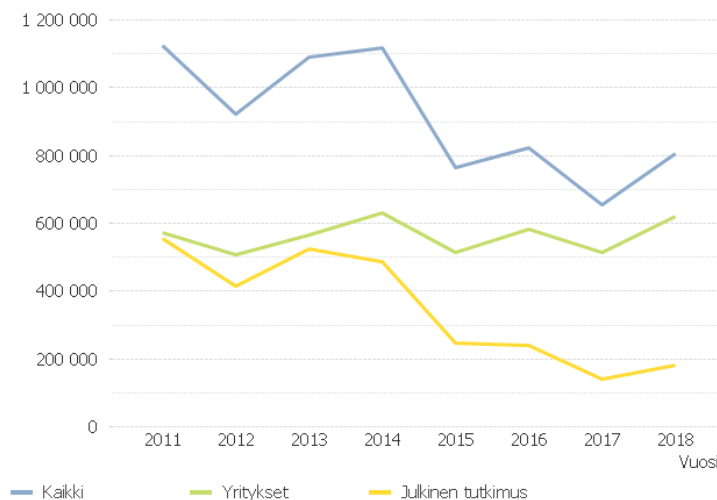

KUVA 4: TUNNUSLUKUJA BUSINESS FINLANDIN INNOVAATORAHOITUKSESTA 2018.

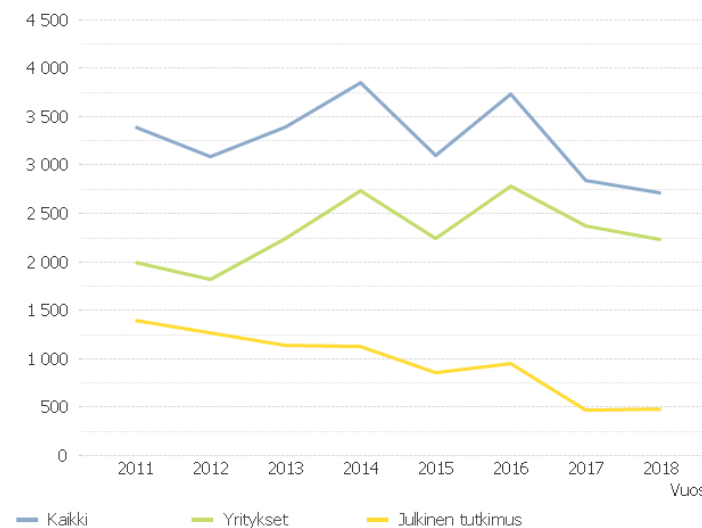
Haetun rahoituksen yhteismäärä nousi 23 % (Kuva 5), ollen 805,0 milj. euroa. Haetun rahoituksen volyymi kääntyi taas nousuun vuoden laskun jälkeen ja palautui vuoden 2016 tasolle. Yritysprojekteissa haettu rahoitus projektia kohden jatkoi nousuaan. (2018 keskimäärin 278 663 euroa/hanke ja 2017 vastaavasti 216 796 euroa/hanke).

Rahoitushakemuksia (uusia hakemuksia ja jaksopäätöksiä) tuli yhteensä 2 744 kpl (Kuva 6), joista yritysten tutkimus- ja tuotekehityshankkeita 2264 kpl ja tutkimushankkeita 480 kpl. Tutkimus- ja tuotekehityshankkeiden

osuudessa on varsinaiseen t&k:n keskittyvien projektien lisäksi sekä t&k-projekteja valmistelevia, että niiden tulosten hyödyntämistä edistäviä projekteja. Yritysten hakemusmäärä laski (6 %) vuodesta 2017, mutta yritysten hakema rahoitus nousi 21 %. Julkisen tutkimuksen puolella sekä hakemusmäärä että rahoitus puolestaan nousivat edellisestä vuodesta.

KUVA 5 HAETTU RAHOITUS 2010-2018

KUVA 6 HAKEMUSTEN LUKUMÄÄRÄ 2011-2018

Business Finlandin innovaatorahoitus yrityksille ja tutkimukseen oli yhteensä 500,5 milj. euroa (koko rahoitus elinkeinorahoitus mukaan lukien 565,2 milj. e). Pienten ja keskisuurten yritysten osuus yrityksille suunnatusta innovaatorahoituksesta pysyi suurin piirtein edellisvuoden tasolla (vuonna 2018: 72 %, vuonna 2017: 76 %).

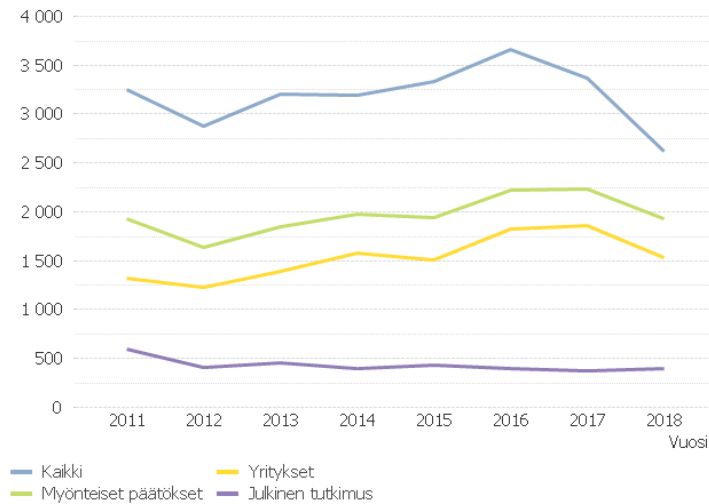
Uusista hakemuksista tehtiin päätöksiä yhteensä 2 622 kpl, joista myönteisiä oli 1 926 kpl. Hankkeille myönnetty keskimääräinen rahoitus nousi. Vuonna 2018 se oli noin 260 000 euroa kun se vuonna 2017 oli noin 229 000 euroa. Rahoituspäätösten lukumäärä laski selvästi jo toisena vuonna peräkkäin (Kuva 7). Sekä myönteisten että kielteisten päätösten määrä laski. Rahoituspäätöksen saaneiden yritysten lukumäärä laski vuodesta 2017 selvästi, laskua oli 18 %. Vuonna 2018 rahoituspäätöksen sai 1 375 yritystä.

Volyymiltaan ylivoimaisesti tärkeimpänä yritysten rahoitusinstrumenttina säilyi edelleen rahoitus tutkimus- ja kehittämisprojekteihin. T&k-rahoitusta myönnettiin 790 projektiin yhteensä 302 milj. euroa, josta lainojen osuus oli 159 milj. euroa (52 %). T&k instrumentin rahoituksessa lainojen osuus laski viime vuodesta. Tutkimushankkeiden, sisältäen tutkimuksesta liiketoimintaa

(TUTL), strategiset tutkimusavaukset (STRAT) ja elinkeinoelämän kanssa verkottuneen tutkimuksen (EVET) - instrumentit, rahoitus oli noin 114 milj. euroa 399 hankkeeseen (vuonna 2017 kokonaissumma oli 113 milj. euroa 372 hankkeeseen). Julkisen tutkimuksen hankeko-ko on siis hieman laskenut.

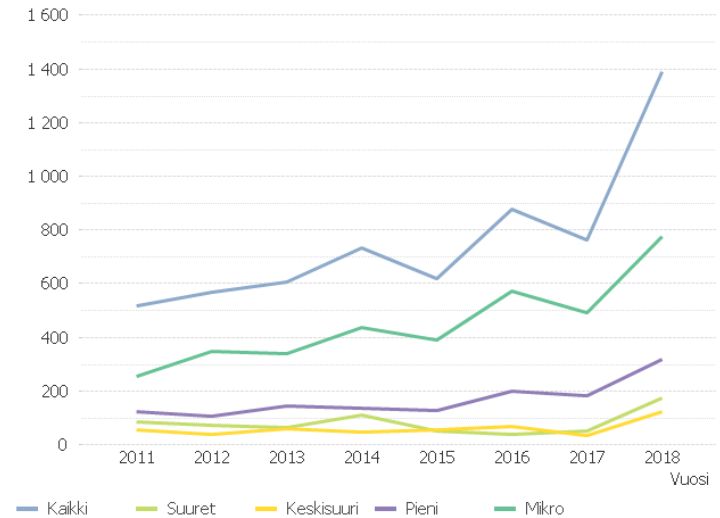
Innovaatorahoitusta saaneiden uusien asiakkaiden lukumäärä nousi vuodesta 2017 lähes kaksinkertaiseksi (Kuva 8). Vuonna 2018 uusia innovaatorahoituksen asiakkaita oli 1391, kun vuonna 2017 heitä oli 761. Nousua tapahtui kaikissa yrityskokoluokissa, mutta lukumääräisesti eniten kasvoi mikroyritysten lukumäärä. Vastavasti myös uusille yrityksille myönnetty rahoitus kasvoi selvästi (vuonna 2018: 387 milj.euroa, vuonna 2017: 90 milj. euroa). Uudet yritykset vaikuttavat olevan aikaisempaa aktiivisempia, ottavan riskiä ja etsivän rohkeasti innovaatioita hyödyntäviä uusia liiketoimintamalleja.

Innovaatorahoituksen hakemusten hylkäysprosentti oli 29. Hylkäysprosentti laski julkisen tutkimuksen projekteissa selvästi ollen 35 % (v. 2017: 51 %). Yritysten projektien hylkäysprosentti laski myös 4 prosenttiyksikköä 28 %:iin. Oikaisuvaatimusten osuus muutoksenhakukelpoisista päätöksistä oli 0,31 % (vuonna 2017 sama 0,31 %).

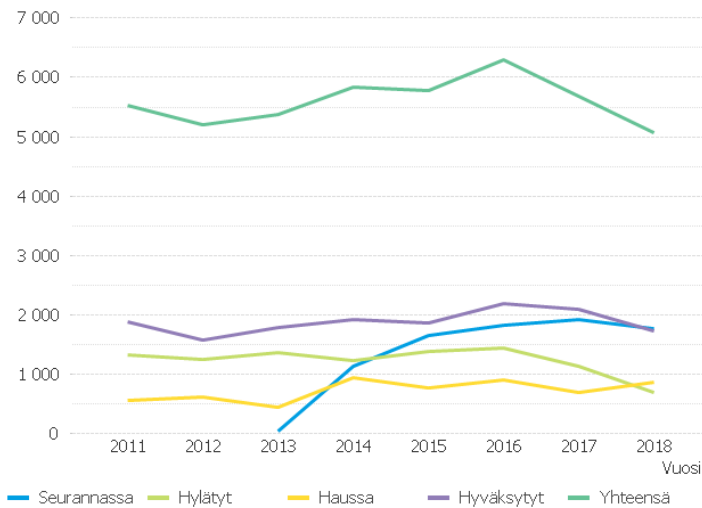
KUVA 7 RAHOITUSPÄÄTÖSTEN LUKUMÄÄRÄ 2011-18

Vuonna 2018 projektisalkussa oli 5061 projektia, joka on selvästi vähemmän kuin vuonna 2017 (Kuva 9). Käsiteltyjen ja seurattavien hankkeiden kokonaismäärään lasketaan mukaan kaikki vuonna 2018 hylkäävän tai hyväksyvän rahoituspäätöksen saaneet projektit sekä ne aiemmin rahoitetut hankkeet, joiden seuranta oli kesken vuoden lopussa

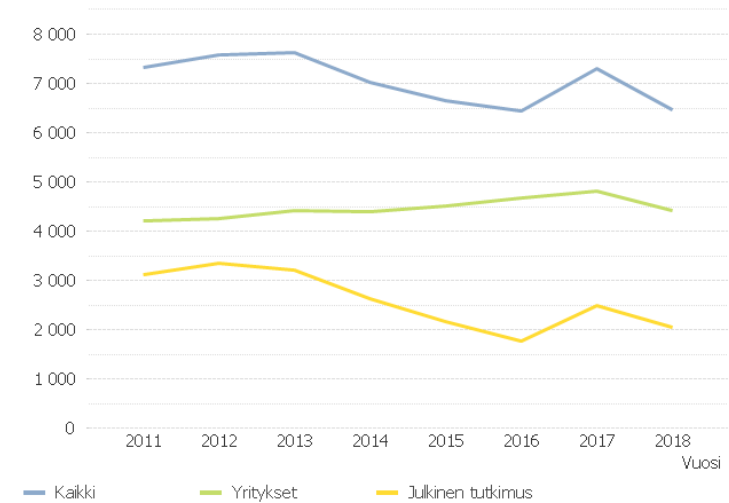

KUVA 8 UUSIEN INNOVAATORAHOITUKSEN YRITYS-ASIAKKAIDEN LUKUMÄÄRÄ 2011-2018

Innovaatorahoituksen maksatuspäätösten yhteismäärä laski sekä yritysten että julkisen tutkimuksen puolella (Kuva 10). Maksatuspäätöksen saaneiden yritysten määrä laski ja oli viime vuonna 2 764. Laskua tuli 8 %.

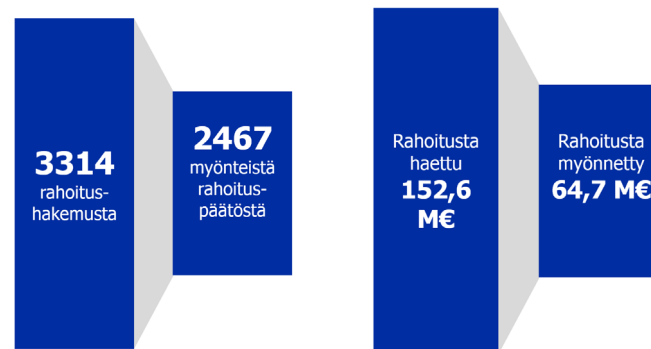

KUVA 9 BUSINESS FINLANDIN AKTIIVINEN PROJEKTI-SALKKU

KUVA 10 MAKSATUSPÄÄTÖSTEN LUKUMÄÄRÄ 2011-18

ELINKEINORAAHOITUS

KUVA 11: TUNNUSLUKUJA BUSINESS FINLANDIN ELINKEINORAAHOITUKSESTA 2017

Innovaatorahoituspalvelujen lisäksi Business Finlandin tarjoama on vuodesta 2016 kattanut myös elinkeinorahoituspalveluja. Elinkeinorahoituspalveluja olivat viime vuonna messuavustukset, energiatuki, innovaatioaseteli, Explorer ja AV-tuotantokannustin sekä uutena laivanrakennuksen innovaatiotuki, jonka tarkoituksena on saada aikaan innovatiivisia ja edistyksellisiä alus- tai offshore-ratkaisuja ja helpottaa uusien innovaatioiden pääsyä markkinoille osana laivaprojekteja. Elinkeinorahoituksen lukuihin sisältyy 7 projektia yhteensä 15 miljoonaa EETU-ei taloudellinen toiminta -rahoituspalvelun projekteja.

Business Finland myönsi elinkeinorahoitusta vuonna 2018 kaikkiaan 64,7 milj. euroa (44,0 milj. vuonna 2017) Rahoitushakemuksia elinkeinorahoituksen palveluihin saatiin 3314 kpl. Myönteisiä rahoituspäätöksiä tehtiin 2467 kpl. Hakemusten hylkyprosentti oli 26 %, joka on alhaisempi kuin vuonna 2017 (35 %). Elinkeino- rahoituksen päätöksiin tuli oikaisuvaatimuksia 18 kpl, joka vastaa 0,3 % kaikista elinkeinorahoituksen muutok- senhakukelpoisista päätöksistä.

Elinkeino- rahoitusta saaneita yrityksiä siirtyi innovaa- tiorahoituksen asiakkaiksi. Business Finlandin elinkeino- rahoitusta saaneista yrityksistä, jotka eivät olleet aikai- semmin olleet Business Finlandin asiakkaita, 175 sai sen jälkeen hyväksytyyn innovaatorahoituspäätöksen vuonna 2018. Suurimpana ryhmänä innovaatioseteli-asiakkaat, joita siirtyi 146. Tyypillisesti näille uusille tehtiin ensim- mäisenä Tempo- rahoituspäätös.

Konkurssiin asetettujen innovaatio- ja elinkeino- rahoitusasiakkaiden määrä nousi edellisvuodesta. Asiakasyri- tyksiä asetettiin vuonna 2018 konkurssiin 74 (2017: 59, 2016: 57). Luvussa on mukana ne yritykset, joille on maksettu rahoitusta viiden vuoden aikana ennen kon- kurssia (yht. 20,3 milj. euroa) tai joilla on vielä lainaa maksamatta takaisin (yht. 16,5 milj. euroa).

5.1.2 ASIAANTUNTIJAPALVELUT

Business Finlandin asiantuntijapalvelut kattavat rahoi- tuksen, innovaatiotoiminnan ja kansainvälistymisen eri

osa-alueet asiakkaan tarpeiden ja kasvuvaiheen mukaan. Vuoden 2018 lopussa Business Finlandin aktiivinen asia- kaskanta koostui noin 7700 asiakkaasta. Luvussa ei ole mukana Invest in Finlandin eikä Visit Finlandin asia- kaita. Suurin osa asiakkaista oli mikro- ja pienyrityksiä (n. 80 %). Asiakkaista eniten tulee Uudenmaan maakun- nasta (47 %), sitten Pirkanmaalta (10 %), Varsinais-Suo- mesta (8 %) ja Pohjois-Pohjanmaalta (7 %). Asiakkaiden toimialoista eniten oli edustettuna ohjelmistot ja tietö- jenkäsitteily (21 %).

OHJELMATOIMINTA

Business Finlandin ohjelmat ovat rahoitus- ja asiantun- tijapalveluiden kokonaisuuksia, joiden avulla Business Finland tarjoaa asiakkailleen verkostoja ja tietoa kan- sainvälisen liiketoiminnan kehittämisen tueksi.

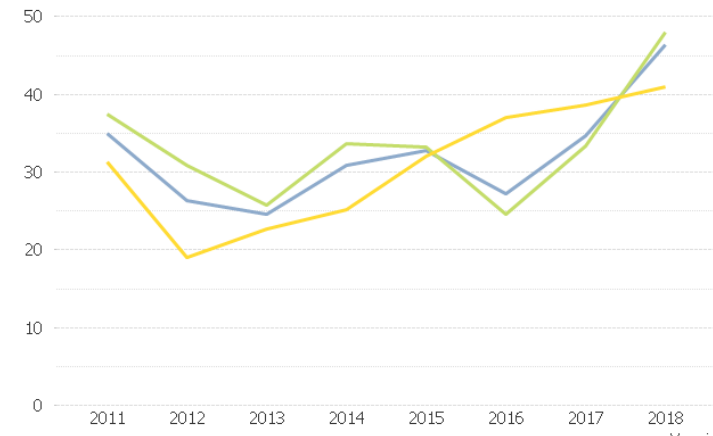
Ohjelmatoiminnan sisällölliset painopisteet, teemat, olivat arktisuus, biotalous ja cleantech, digitalisaatio, terveys ja hyvinvointi, luovat alat ja uusi arvonluonti, ke- hittyvät markkinat sekä matkailu. Teemojen alla toimii ohjelmia. Kaiken kaikkiaan ohjelmia oli käynnissä 17. Vuonna 2018 käynnistyi viisi ohjelmaa: New Space Eco- nomy, Yksilöllistetty terveys, Smart Mobility, Food from Finland ja Bio and Circular Finland. Lisäksi käynnistettiin kolme kampanjaa: Sampo - produced in Finland, Talent Boost sekä hävittäjä- hankintojen teollista yhteistyötä tukeva HXIP. Valmisteltavana oli neljä ohjelmaa: Smart Life, Digital Trust, Entertainment Everywhere ja Seamless

Shopping Experience. Kasvuohjelmien lisäksi päättyi kolme ohjelmaa: Terveyttä biteistä, Liideri ja Fiiliksestä fyrkkaa. Loppuvuonna 2018 päätettiin aloittaa uuden kulluttajaliiketoiminta -teeman ohjelmien valmistelu.

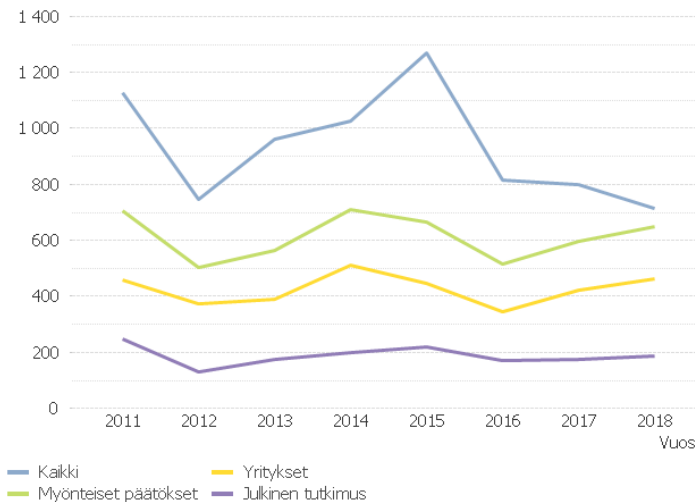
Finpron kasvuohjelmien ja Tekesin ohjelmatoiminnan yhdistäminen yhdeksi ohjelmasalkuksi saatiin päätökseen vuonna 2018. Kasvuohjelmien parhaat käytännöt jatkuvat osana Business Finlandin ohjelmatoimintaa. Ohjelmien uudet palvelukokonaisuudet (Growth Accelerator, Joint Offering, Growth Engine ja Test bed) on määritelty ja tuotteistaminen on käynnissä. Viestintä uutta liiketoimintaa mahdollistavista markkinamurroksista rakentuu ohjelmien sisään. Vuonna 2018 toteutettiin noin 300 ohjelma-aktiviteettia. Ohjelmatoimintaa tukevien Advisory Boardien toiminta on ollut aktiivista ja jatkossa niiden jäsenet osallistuvat teeman ohjelmien strategiaan ohjaukseen Insight Groupeissa.

Vuonna 2018 Business Finlandin ohjelmiin sijoitettiin 186 milj. euroa eli 46 % myönnetystä rahoituksesta (2017: 161 milj. euroa, 35 %) (Kuva 12). Ohjelmien kautta rahoitettiin 714 projektia, joissa Business Finlandin rahoitus oli avustusta 101 milj., lainaa 84 milj., tutkimusrahoitus 46 milj. ja EAKR 0,3 milj. euroa. Sekä rahoitettujen projektien määrä, että myönnetty rahoitus nousivat erityisesti yritysten projekteissa. Julkisen tutkimuksen projekteissa nousi selvemmin myönnetty rahoitus, projektien määrä pysyi lähes samalla tasolla. Ohjelmarahoituksen osuus koko rahoituksesta nousi jo toisen vuoden peräkkäin sekä julkisen tutkimuksen että yritysten rahoit-

tuksessa. (Kuvat 12 ja 13). Business Finlandin, yritysten ja tutkimuslaitosten yhteenlaskettu panostus ohjelmiin vuonna 2018 oli 492 milj. euroa (vuonna 2017: 343 milj. euroa). Rahoituksella mitattuna suurimpia ohjelmia olivat AI Business (34 milj.) ja Teollinen internet (19 milj.).

KUVA 12 OHJELMARAOITUKSEN OSUUS %

KUVA 13 OHJELMISSA RAHOITETTujen PROJEKTien MÄÄRÄ

KANSAINVÄLISEN VERKOSTON PALVELUT:

Asiakkaiden kansainvälistymisvalmiuksien kehittämiseksi ja kansainvälistymisasteen ja viennin nostamisen tueksi Business Finlandissa toimitaan tiimimäisesti yhdistämällä osaamista substanssialueilta ja kansainvälisestä verkostosta.

Business Finland on järjestänyt delegaatiomatkvoja ja vierailuja, joilla yritykset ovat päässeet tapaamaan potentiaalisia asiakkaita. Vuonna 2018 toteutettiin 41 pääministeri-, ministeri-, alivaltiosihteeri- tai suurlähet-

tiläsvetoista sekä fact-finding vienninedistämisvierailua 57 kaupunkiin. Delegaatiovierailuille osallistui 677 yritysten edustajaa, 544 yrityksestä. Business Finlandin Inbound -tiimi toteutti 108 vierailuprojektia/tapahtumaa. Lisäksi valmistelussa oli 45 vierailua/tapahtumaa, jotka päädyttiin perumaan tai siirtämään toiseen ajankohtaan.

Business Finland on auttanut asiakkaitaan markkinamahdollisuuksien selvittämisessä sekä innovaatioiden ja uudistusten kehittämisessä. Vuonna 2018 Business Finland julkaisi 370 erilaista markkinamahdollisuutta.

Kansainvälisen verkoston kasvusuunnitelma hyväksyttiin vuonna 2018. Uusien työntekijöiden rekrytointiprosessi ja uusien toimipisteiden perustaminen ulkomaille aloitettiin jo vuonna 2018.

VISIT FINLAND

Business Finlandin osana toimiva Visit Finland on vastannut valtakunnallisena matkailualan asiantuntijana ja aktiivisena toimijana ulkomailta Suomeen suuntautuvan matkailun edistämisestä. Visit Finlandin päätehtävä on ollut Suomen matkailullisen imagon kehittäminen maailmalla. Visit Finland on myös kerännyt ja analysoinut markkinatietoa matkailuelinkeinon tarpeisiin sekä tukenut matkailualan yritysten ja alueiden kansainvälistymistä, tuotekehitystä ja tuotteistamista.

Visit Finlandin toiminnan laajuutta ja tehokkuutta on merkittävästi aktivoitu Matkailu 4.0. lisärahoituksella: on avattu uusia markkinoita, käynnistetty alueellista ja teemapohjaista yhteistyötä kotimaan matkailuelinkei-

non kanssa, lisätty yhteismarkkinointia eri toimijoiden kanssa sekä edistetty digitalisaation, vastuullisuuden ja ympärivuotisuuden edistämistä monin eri tavoin. Maksullisen majoituksen tilastoinnin kattavuutta on parannettu merkittävästi kehittämällä menetelmä vuokramökien käytöstä. Business Finlandin ulkomaan verkosto on Visit-toiminnan osalta lähes kaksinkertaistettu ja toiminta on systemisoitu maaryhmytyöskentelyllä.

Visit Finlandin toteumatietoja on tarkemmin luvussa 3.2.4.

INVEST IN FINLAND

Business Finlandin osana toimiva Invest in Finland on auttanut ulkomaisia yrityksiä liiketoimintamahdollisuuksien löytämiseen Suomessa, tuottanut tietoa Suomesta investointikohteena sekä kehittänyt ja koordinoitunut kansallista investointien hankintatyötä verkottuen aktiivisesti alueellisten ja kansainvälisten toimijoiden kanssa.

Vuonna 2018 Invest In Finland -vastuualueella on kontaktoitu lähes 1000 uutta kansainvälistä asiakasta, joista yli 100 myös vieraili Suomessa. Ulkomaisten investointien euromäärä Suomeen oli yli 475 milj. euroa.

Invest In Finlandin toteumatietoja on tarkemmin luvussa 3.2.5.

5.1.3 STRATEGIA, OHJAUS JA KEHITTÄMINEN

Vuoden 2018 aikana Business Finland aloitti toimintansa ja lähti toteuttamaan uutta, johtokunnan hyväksymää strategiaa. Kevään aikana pidettiin henkilöstöä osallistavia työpajoja, joissa harjoiteltiin oikeilla asiakasesimerkeillä Business Finlandin uutta kokonaisuutta. Vuoden aikana johtoryhmä työsti tiekartan kohti asetettuja 2025 tavoitteita.

Business Finlandin uusiin teema Kuluttajaliiketoiminta teki syksyn 2018 aikana omaa strategiatyötä. Teemaan nousi kolme fokusaluetta, joissa kaikissa nähdään vahva kasvun potentiaali. Fokusalueissa ja koko teemassa otetaan myös läpileikkaavasti huomioon kestävyden tematiikka.

Tekesin ja Finpron yhdistyttyä Business Finlandiksi merkittävä osa Business Finlandin kehittämistoiminnasta vuonna 2018 kohdistui muutoksen tukeen ja muutoksen tavoitteiden toteutumisedellytysten luomiseen.

Asiakkuudenhallintaprosessia kehittämällä on uudelleenorganisoitu asiakastyötä ja sen rooleja sekä valmisteltu de minimis -rahoituksen siirtoa Rahoituskeskuksesta Yhtiölle. Näiden jalkautus aloitettiin vuoden 2018 lopulla. De minimis -rahoitus siirtyi Yhtiölle 1.1.2019. KasvuCRM-asiakkuudenhallintajärjestelmä otettiin käyttöön useassa keskeisessä toiminnossa. Kansainvälisen verkoston ja Invest in Finland -alueilla aloitettiin järjestelmän pilotointi. Käyttöönotto tulee etenemään vaiheittain vuoden 2019 aikana.

Rahoitustoimintaa uudistettiin myös ottamalla käyttöön Innovaatioseteli-rahoituspalvelulle uusi esitysvalmisteluovellus sekä projektimuutoksille verkkoasioinnin tuki. Team Finland -palveluehdotusta asiakkaille kehitettiin ja Team Finland -tunnustelupalveluprosessia uudistettiin siirtämällä asiakkaiden tunnustelulomake KasvuCRMään. Lisäksi otettiin käyttöön uusi ratkaisu rahoitus- ja palvelutapahtumatietojen hallintaan.

Toukokuussa 2018 astui voimaan henkilötietojen käsittelyä sääntelevä lainsäädäntö, jonka edellyttämänä Business Finlandissa tuotettiin tietosuoja-asetuksen vaatima dokumentaatio sekä lisättiin henkilöstön tietosuojaosaaamista. Lisäksi edistettiin sisäänrakennetun tietosuojan toteuttamista Business Finlandin prosesseissa ja järjestelmissä.

Business Finland pyrkii tekoälyn sovellusten avulla automatisoimaan rutiiniprosessejaan, tuomaan uusia ratkaisuja asiakaspalveluun ja tehokäyttämään tietovarastojaan. Vuonna 2018 valmistui Business Finlandin sisäiseen käyttöön BF Connection tekoälysovellus, jolla Business Finland voi tukea paremmin innovaatiotoiminnan verkottumista. Vuonna 2018 tehtiin kokeiluja mm. rahoitustoimintaan liittyvien luokitustietojen automatisoinnista ja luotiin prosessianalyysin menettelyjä, joilla voidaan seurata ja dokumentoida toiminnan tehostumista, laadun parantumista ja työmäärän säästöä. Tekoälyn sovellukset Business Finlandin toiminnassa -hanke valittiin keväällä 2018 neljän rahoitettavan hankkeen joukkoon valtiovarainministeriön erillishaussa ”Tuotta-

vuuden edistäminen ohjelmistorobottien, analytiikan, tekoälyn tai muiden keinojen avulla”, johon tuli hakeumuksia yhteensä 17 kpl.

Business Finland -muutos on muuttanut kehittämistoiminnan prioriteetteja ja sitonut kehittämisresursseja, minkä vuoksi osa kehittämisprojektien tavoitteista sekä kehittämisen edellytyksenä olevasta tietojärjestelmien perusylläpito ja -jatkokehittämistyöstä on jouduttu siirtämään myöhempään ajankohtaan tehtäväksi.

5.1.4 KÄRKIHANKKEET

Business Finland/Tekes on vuodesta 2016 lähtien osallistunut työ- ja elinkeinoministeriön ohjauksella Suomen hallituksen kärkihankkeiden toteutukseen. Osa toimenpiteistä on toteutettu hallituksen erityisellä kärkihankerahoituksella ja osa Business Finlandin normaaleilla rahoitusvaltuuksilla. Vuonna 2018 Business Finland sai kärkihankerahoitusta valtion talousarviossa 49 milj. euroa (v. 2017: 43 milj. e, v. 2016: 30 milj.e), josta tutkimuksen kaupallistamisen edistämiseen varattiin 25 milj. euroa, kasvuhakuisten pk-yritysten cleantech-ratkaisuihin 9 milj. euroa, bionalouden uusiin tuotteisiin, palveluihin ja liiketoimintamalleihin 13 milj. euroa, cleantech-pilotteihin 2 milj. euroa.

Kärkihankerahoituksella on käynnistetty uudenlaisia rahoitustuotteita ja ohjelmia yritysten ja tutkimusorganisaatioiden tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaa varten. Kärkihankerahoitusta on käytetty esimerkik-

si uusiin toimintamuotoihin, joilla haetaan entistäkin tehokkaampaa tutkimustulosten hyödyntämistä sekä yritysten ja tutkimusorganisaatioiden yhteistyön lisäämistä. Toimintamuotoja ovat olleet Challenge Finland -kilpailu, Research Benefit ja Innovation Scout. Toimintamallit ovat saaneet niin yrityksissä kuin tutkimusorganisaatioissa erittäin hyvän vastaanoton ja lisänneet vuorovaikutusta tutkijoiden ja yritystoimijoiden kesken. Hyvien kokemusten siivittämänä tutkimusrahoituspalvelua uudistettiin Challenge Finland ja Research Benefit suuntaisesti ja vuoden 2018 alussa Business Finland otti käyttöön uusina palveluina Co-Creation sekä Co-Innovation rahoituspalvelut. Lisäksi Business Finlandilla on jo aiemmin käyttöön otettu rahoitusmuoto Tutkimuksesta liiketoimintaa TUTLI. TUTLI:n uudistamista kartoitettiin vuonna 2018 ulkopuolisen vaikuttavuusarvioinnin pohjalta. Työ etenee keväällä 2019.

Kärkirahoitushankkeiden aktivointia vastuutettiin vahvasti Business Finlandin biotalous- ja cleantech -ohjelmille, kuten Smart Energy-, Cleanweb- ja Bionets -ohjelmille. Vuosien 2016 - 2018 aikana Business Finlandille/ Tekesille ohjatulla kärkihankerahoituksella käynnistettiin 534 projektia, joista 329 on yritysprojekteja. Käynnistetyistä yritysprojekteista pääosa, 291 kpl, oli tavoitteiden mukaisesti pk -yritysten kasvua tukevia hankkeita.

Business Finland pyytää yritysasiakkailtaan arviota hankkeen ja rahoituksen vaikuttavuudesta niin, että asiakkaan on arvioitava, kuinka rahoitettu projekti tuottaa uutta liikevaihtoa, vientiä tai uusia työpaikkoja yrityksen

asettamana tavoitevuonna. Kärkihankerahoituksen liikevaihdollisen kokonaisvaikuttavuuden on arvioitu olevan 2,6 mrd euroa, josta viennin osuuden noin 1,8 miljardia euroa. Työpaikkoja puolestaan arvioidaan syntyvän bruttona yli 5000. Lisäksi käynnistetyillä projekteilla on merkittävä työpaikkoja säilyttävä vaikutus.

5.1.5 KASVUMOOTTORIT

Suomen hallitus on ohjannut Business Finlandille kasvumoottoreiden rahoitukseen yhteensä 60 miljoonaa euroa lainamuotoista pääomarahoitusta vuosille 2018 ja 2019. Kasvumoottoreilla tarkoitetaan yli miljardin euron uuteen liiketoimintaan, vientiin tai Suomeen kohdistuviin investointeihin tähtääviä liiketoimintaekosysteemejä. Kasvumoottoreita toteutetaan yritysveltoisella yritysten, tutkimusorganisaatioiden ja julkisten toimijoiden kumppanuusmallilla.

Business Finland rakensi kasvumoottoreiden pääomallainan myöntämistä varten ainutlaatuisen toimintamallin. Pääomallainaa myönnetään kahdella tavalla: 1) Tukihakemusmenettelyllä kasvumoottorihankkeiden valmisteluun ja 2) julkisten hankintojen menettelyllä kasvumoottoreiden alustayhtiöiden liiketoiminnan rakentamiseen sekä laajojen verkostovaikutusten synnyttämiseen. Kilpailutusmenettelyllä haetaan markkinahinta tarvittavalle valtion rahoitukselle. Alustayhtiön toiminnan tulee olla kasvuhakuista, jotta laina pystytään aikanaan maksamaan takaisin kohtuullisella tuotolla valtiolle.

Kilpailutusmenettely osoittautui menestykseksi. Vuonna 2018 järjestettyyn ensimmäiseen kasvumoottorikilpailutukseen Business Finlandiin tuli 13 hakemusta. Viidelle alustayhtiölle myönnettiin yhteensä 28,4 miljoonaa euroa pääomalainaa. Rahoitetut alustayhtiöt toimivat muovijätteen kierrättämisen, satelliittikuvan-
tamiseen perustuvien sijaintipalveluiden, datapohjaisen rakennetun ympäristön, älykkäiden liikkumispalvelujen ja digitaalisten logistiikkapalvelujen aloilla.

Kasvumoottorin käynnistystukea myönnettiin kolmelle alustayhtiölle, yhteensä 1,2 miljoonaa euroa. Kaksi kolmesta käynnistystuen saaneesta kasvumoottorin valmistelusta eteni niin hyvin, että alustayhtiöt saivat rahoituksen myös kasvumoottorikilpailutuksesta.

Alustayhtiöiden pääomittamisen lisäksi Business Finland tarjoaa kasvumoottoreille rahoitusta ekosysteemien orkestrointiin. Kasvumoottoreiden orkestrointirahoitusta myönnettiin merituulivoimaekosysteemiä koordinoivalle yritykselle ja itseohjautuvan meriliikenteen ekosysteemiä koordinoivalle yritykselle.

5.2 PALVELUKYKY SEKÄ SUORITTEIDEN JA JULKISHYÖDYKKEIDEN LAATU

Tavoite: Business Finlandin palveluiden laatu säilyy korkeana.

Business Finlandin palveluiden laatu oli pääosin erinomaisella tasolla.

Business Finlandin rahoitusasiakkaiden antama kokonaisarvosana palvelun laadusta vuonna 2018 oli 4,3, asteikolla 1-5. Palaute jatkui edellisvuosien hyvällä tasolla ja jopa hieman parani vuoteen 2017 verrattuna (4,1). Erityisesti Business Finlandin tavoitettavuuden, asiakaspalveluasenteen, toimintatavan sujuvuuden sekä reiluuden ja läpinäkyvyyden asiakkaat arvioivat erityisen hyväksi. Muiden Team Finland -toimijoiden palveluista tiedon saaminen on asiakaspalautteen mukaan parantunut merkittäväsi vuoteen 2017 verrattuna. Siinä on silti eniten myös vielä parannettavaa. Kielteisen päätöksen saaneet olivat kautta linjan merkitsevästi tyytymättömämpiä kuin myönteisen päätöksen saaneet, antaen keskiarvoksi 3,3 (v.2017: 3,1).

Ekosysteemipalveluissa toteutetuista noin 300 ohjelma-aktiviteetistä (Digi, Bio & Cleantech, Consumer sekä Health) asiakkaiden antama palaute vaihteli hyvällä 4,2-4,3 -tasolla (asteikko 1-5). Suomessa toteutettujen tapahtumien palautteen keskiarvo oli myös hyvällä tasolla 4,1 (asteikko 1-5). Business Finlandin järjestämien vienninedistämisivierailujen kokonaispalautteen arvosana oli hyvä 4,1 (asteikko 1-5) ja suositteluhaluukkuus erinomainen 8,5 (asteikko 1-10). Team Finland -vierailuista saatu asiakaspalautteen keskiarvo oli hyvä 4,1 (asteikko 1-5). Business Finlandin kansainvälisen verkoston palvelutapahtumista saatu asiakaspalaute oli myös hyvä 4,27 (asteikko 1-5).

Taulukossa 11 on esitetty tulossopimuksen tunnuslukutavoitteet Business Finlandin palveluiden laatuun liittyen.

T&E-rahoitusasiakkaiden nettosuosittehalukkuus (NPS) oli vuonna 2018 erittäin hyvällä tasolla +66 ja parani merkittävästi vuoden 2017 tasosta (+59). Tunnusluvussa on laskettu asiakkaiden suositteluhaluus rahoitushakemus- (hyväksytyt ja hylätyt rahoituspäätökset) ja rahoitushankkeen päättymisvaiheista. Tarkasteltuna pelkästään kielteisen rahoituspäätöksen saaneita, eivät asiakkaat ole olleet erityisen halukkaita suosittelemaan Business Finlandia (NPS v. 2018: 4).

NPS lasketaan vähentämällä suositteijoiden prosentuaalisesta osuudesta (ne, jotka antavat arvosanan 9 tai 10 kysymykseen ”kuinka todennäköisesti voisit suositella palveluitamme?” asteikolla 1-10) kriittisten vastaajien (ne, jotka antavat arvosanan 1-6) prosentuaalinen osuus. NPS-arvo sijoittuu asteikolle -100 - +100. Yleisesti arvoa, joka ylittää +50, pidetään erinomaisena.

Export Finland -asiakkaiden suositteluhaluus. Entisessä Finprossa ollut Export Finland -toiminto ei organisatorisesti ole enää Business Finlandissa. Vuoden 2018 osalta tässä tunnusluvussa raportoidaan Business Finlandin kansainvälisen verkoston asiakkaiden suositteluhaluutta. Siksi tunnusluku ei ole täysin vertailukelpoinen vuoteen 2017.

Kansainvälisen verkoston asiakkaiden suositteluhaluus +58 on erinomaisella tasolla. Erityisen tyytyväisiä asiakkaat ovat olleet Business Finlandin ulkomailla

olevan henkilöstön antamaan tukeen, neuvontaan ja paikallisten verkostojen tuntemiseen.

Visit Finlandin sidosryhmytyvyisyys suurissa tapahtumissa oli 4,2 vuonna 2018. Tyytyväisyys on säilynyt korkeana ja yli tavoitetason. Kohdemarkkinoillamme järjestetyt tapahtumat ovat suosittuja ja monet olleet loppuun myytyjä.

TAULUKKO 11 TULOSSOPIMUKSEN TUNNUSLUKUTAVOITTEET, PALVELUIDEN LAATU

PALVELUKYKY JA LAATU				
Tunnusluku	2016 toteutuma	2017 toteutuma	2018 toteutuma	2018 tavoite
T&G&i-rahoitusasiakkaiden suositteluhaluus (asteikko -100 - +100) *)	Ei seurannassa	+59	+66	+60
Export Finland –asiakkaiden suositteluhaluus (asteikko -100 - +100) **)	Ei seurannassa	+45	+58	+20
Sidosryhmätyytyväisyys Visit Finland –toimintoon (1-5)	3,9	4,3	4.2	>4,0

*)T&G&i-rahoitusasiakkaiden suositteluhaluutta (NPS) on aloitettu mittaamaan v. 2017.

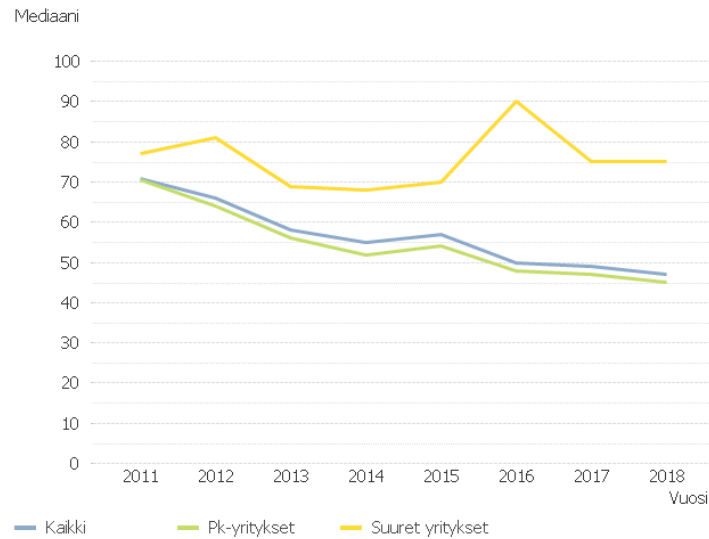
***) V. 2017: entisen Finpron Export Finland –asiakkaiden suositteluhaluus, v. 2018: Business Finlandin kansainvälisen verkoston asiakkaiden suositteluhaluus.

RAHOITUSHAKEMUSTEN SEKÄ MAKSUPYYNNÖN JA RAPORTIN KÄSITTELYAJAT

Innovaatorahoituksessa pk-yritysten hakemusten käsittelyaika on nopeutunut viime vuosina tasaisesti johtuen mm. asiakkuuksien johtamismallin mukaisesta erikoistumisesta ja fokuoinnista. Viime vuosina mediaanin lasku on tasaantunut ja käsittelyaika laski edellisestä

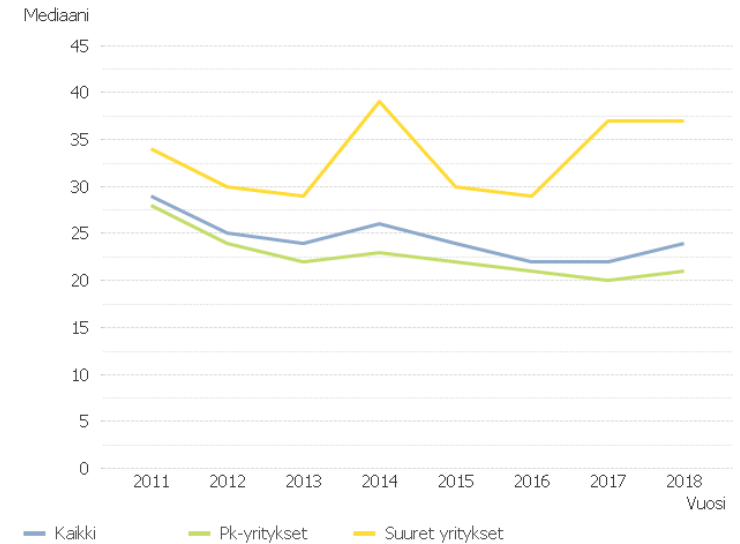
vuodesta kahdella vuorokaudella ja oli 45 vrk (vuonna 2017: 47 vrk). Suuryritysten uuden hakemuksen käsittelyajan mediaani oli viime vuoden tasolla eli 75 vrk (vuonna 2017: 76 vrk).

Maksupyyntö ja raportin käsittelyaika nousi pk-yrityksillä vuorokaudella ja oli nyt 21 vrk. Suurilla yrityksillä käsittelyaika oli sama kuin vuonna 2017 eli 39 vrk (Kuva 15).

KUVA 14 YRITYSTEN HAKEMUSTEN KÄSITTELYAIKA

Elinkeinorahoituksessa uuden hakemuksen käsittelyaika oli 10 vrk (vuonna 2017: 14 vrk). Elinkeinorahoituksen hakemusten käsittelyajat vaihtelevat eri rahoituspalveluissa. Energiatukihakemusten käsittelyaika oli 15vrk (v. 2017: 53 vrk). Elinkeinorahoituksen maksatusten käsittelyajan mediaani pysyi samana kuin vuonna 2017 eli 15 vrk.

KUVA 15 YRITYSTEN MAKSUJEN KÄSITTELYAIKA

6 HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA JA KEHITTÄMINEN

TAVOITE: HENKILÖSTÖN TYÖHYVINVOINTI SEKÄ JOHTAMINEN PARANEE.

Business Finland aloitti toimintansa 1.1.2018. Monia asioita kuten visiota, strategiaa, asiakastyön mallia, ohjelmatyötä ja organisaatorakennetta oli valmisteltu projektimaisesti muutosjohtoryhmän johdolla, henkilöstöä osallistaen. Vuonna 2018 jatkettiin vuoden 2017 aikana aloitettua Business Finland info -käytäntöä, jossa pääjohtajan johdolla käydään läpi ajankohtaisia asioita.

Business Finlandin johto ja keskijohto rekrytoitiin kevään aikana. Rekrytointi toteutettiin Business Finlandin sisäisenä, avoimena hakuprosessina. Rekrytointiprosessissa hakijat arvioitiin esitehtävien, haastattelujen sekä työskentely- ja vuorovaikutustapaa ja ongelmaratkaisua kartoittavien soveltuvuusarviointien kautta. Arvioinneissa painotettiin syksyllä 2017 määriteltyjen Business Finlandin johtamisen periaatteiden mukaisia kompetensseja. Valinnoissa korostuivat johtamisen periaatteiden mukaiset valmiudet rakentaa uutta Business Finlandia. Samoin perustein valittiin myös henkilöt 51 keskijohdon tehtävään.

Koko henkilöstö niin Suomen kuin ulkomaan toimipisteistä kutsuttiin ”World Ideas Week” -tapahtumaan huh-tikuun lopulla. Tapahtuma starttasi Business Finlandin toiminnan sisäisesti. Yhteisten keskusteluiden kautta monimuotoisuutemme tuli näkyväksi ja saimme vaihdettua ajatuksia monista yhteisistä asioista. Tilaisuudessa myös julkistettiin Business Finlandin kulttuurin uudet kulmakivet - arvot. Business Finlandin arvot on otettu osaksi rekrytointi- ja perehdytysprosessia sekä palkitsemista.

Kevään ja kesän aikana järjestettiin useampia infoja, sisäisiä koulutuksia ja tilaisuuksia tukemaan uutta toimintaa. Myös monet näistä liittyivät uudistettuihin, yhtenäistettyihin prosesseihin ja uusiin toimintatapoihin. Erityisesti uusille esimiehille järjestettiin perehdytystä ja koulutusta keskeisiin yhtenäistettyihin linjauksiin ja prosesseihin.

Johtoryhmä teki päätöksen, että Business Finlandin sisäinen kieli on englanti. Työyhteisössä on myös Suomessa henkilöitä, jotka eivät puhu suomea äidinkielenään ja ulkomailla toimipisteissämme työskentelevät ovat useimmiten paikalta palkattuja. Muutoksen tueksi halukkaille järjestetään kielikoulutusta.

Asiakkuusprosessin ja siihen liittyvien työkalujen kehittämistä jatkettiin. Prosessia vietiin käytäntöön mm. selkiyttämällä asiakastyötä tekevien asiantuntijoiden roolia. Kehitystyön tavoitteena on asiakkaiden liiketoimintaa ja tarpeita paremmin ymmärtämällä kyetä tarjoamaan heille oikeita palveluita oikeaan aikaan mahdollisimman sujuvasti Team Finland-kokonaisuudessa. Tämä on merkinnyt asiakastyötä tekevien asiantuntijoiden osalta uudenlaisten toimintatapojen opettelua ja osin vanhoista luopumista samaan aikaan, kun asiakastyötä on arjessa jatkettu laadukkaasti.

Business Finlandia koskevassa laissa veloitetaan tekemään henkilöstön osalta painopistemuuotos, jossa suurin osa asiakastyöstä tehtäisiin Yhtiöstä käsin. Tästä johtuen Business Finland toteutti ensimmäisen liikkeenluovutuksen 1.1.2018 42 henkilön osalta ja toinen 123 hlön liikkeenluovutus valmisteltiin syksyn aikana toteutumaan 1.1.2019. Asiakastyötä tekevien asiantuntijoiden roolit vaikuttivat merkittävästi siihen, olivatko henkilöt liikkeenluovutuksen kohteena. Syksyn aikana valmisteltiin myös asetusmuutos koskien pienten, alle 100.000 euron suuristen, de minimis -ehtoisten rahoituspäätösten siirtoa Yhtiöön. Asetusmuutos hyväksyttiin joulukuussa ja tuli voimaan 1.1.2019. Muiden rahoituspäätösten teko ja esittely on keskitetty Rahoituskeskukseen.

Asiantuntijoiden rooleihin ja tehtäväkuviin liittyvät muutokset sekä liikkeenluovutukset ovat aiheuttaneet henkilöstön keskuudessa epävarmuutta eikä työehtojen muutos ole aina ollut mieleinen. Näitä asioita on pyritty

tasoittamaan ennakoivalla viestinnällä jo hyvissä ajoin ennen lopullista päätöstä. Näiden lisäksi on sovittu työehtojen muutoksista ja työnantajan vastaantulosta sekä kehitetty edelleen Yhtiön työehtoja. Näitä asioita on käsitelty yhteistoiminnan periaatteiden mukaisesti. Lisäksi palkkausjärjestelmän kehittämistä varten on perustettu erillinen Rahoituskeskuksen ja Yhtiön yhteinen yhteistoimintaryhmä.

Henkilöstölle ja esimiehille järjestettiin vuoden aikana ryhmämuotoista muutosvalmennusta sekä mahdollisuutta yksilöllisiin coaching-keskusteluihin. Auntie-palvelu otettiin käyttöön henkilökohtaiseen muutosvalmennukseen ja työterveyshuollon palveluja käytettiin tarvittaessa.

TAVOITE: HENKILÖTYÖVUODET.

Innovaatorahoituskeskus Business Finlandin henkilötöyövuosikertymä vuonna 2018 oli 275,4 (2017: 339,4) eli htv-määrä pieneni 18,9 % edellisvuodesta. Pieneminen johtui 1.1.2018 Business Finland -lain nojalla toteutetusta liikkeenluovutuksesta, jolla 42 henkilöä siirtyi Yhtiön palvelukseen sekä vuoden aikana toteutetusta sisäisestä rekrytointikampanjasta, jolla johdon ja keski johdon tehtäviä siirtyi Rahoituskeskuksesta Yhtiöön. Suunniteltu liikkeenluovutus 1.1.2019 tulee siirtämään

henkilöstön painopistettä vielä enemmän yhtiön puolelle, asiakasrajapintaan.

Koko Business Finlandin henkilöstömäärä 31.12.2018 oli 601 henkilöä, josta Rahoituskeskuksessa on 260 henkilöä ja Yhtiössä 341 henkilöä. Yhtiön henkilömäärään on laskettu työsuhteiset Suomessa ja ulkomailla.

TAVOITE: KOKONAISTYÖTYTYVÄISYYS.

Business Finland organisaatio (Rahoituskeskus ja Yhtiö) toteuttivat vuoden aikana yhteensä neljä Pulssi-kyselyä, joiden tarkoituksena oli seurata henkilöstön kokemuksia ja tuntemuksia muutostilanteessa. Asteikolla 1-10 koko vuoden osalta kysymyksen ”Millä mielellä tulet töihin” keskiarvo on 6,13 ja arvio laski loppuvuotta kohti. Kyselyyn on voinut jättää myös avokommentteja. Vastausprosentti on ollut n. 50 %. Vuoden mittaan kyselyjen trendi on ollut laskeva ja tuloksissa näkyy se, että lyhyessä ajassa on tehty paljon muutoksia sekä se, että monet muutoksista (uudet työroolit, liikkeenluovutus, resurssipainopisteen muutos) koskevat suoraan yksilöitä ja lisäävät epävarmuuden tunnetta.

Tuloksia on käyty läpi yksiköissä. Toimenpiteinä on varmistettu esimiehen ja alaisen säännölliset One2One- keskustelut, niiden frekvenssi ja yleisesti esimiehen työssään esimiestyöhön käyttämän ajan määrä. Näiden lisäksi asiakastyön mallia on pyritty selventämään.

Muutosvuoden pulssi-kyselyjen jälkeen on vuonna 2019 tarkoitus toteuttaa laajempi henkilöstötyytyväisyyskysely.

TAVOITE: JOHTAMISEN PARANTAMINEN. JOHTAMISINDEKSI.

Vuoden 2018 aikana ei arvioitu esimiestyötä tai johtamista. Uuden organisaation johto ja keskijohto valittiin tehtäviinsä kevään 2018 aikana sisäisten rekrytointien kautta ja uusi organisaatio tuli voimaan kesäkuussa. Johtamista ja esimiestyötä on tarkoitus seurata taas vuonna 2019 johdon ja esimiesten toimittua tehtävisään yli puoli vuotta.

TAULUKKO 12 TULOSSOPIMUKSEN TUNNUSLUKUTAVOITTEET: HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA JA KEHITTÄMINEN

HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA JA KEHITTÄMINEN				
Tunnusluku	2016 toteutuma	2017 toteutuma	2018 toteutuma	2018 tavoite
Henkilötyövuosien kehitys (Innovaatorahoituskeskus) (htv, kokonaisluku)	267	339	276	300
Kokonaistyötyytyväisyys (1-5)*	64	3,5	3,1	>3,5
Johtamisindeksi	3,9	3,5	-	3,9

* V. 2016 tunnusluku ei ole vertailukelpoinen v. 2017 ja 2018 tunnuslukujen kanssa. V. 2016 kysely on toteutettu Team Finland henkilöstön pulssikyselyllä, jossa keskityttiin henkilöstön kokemuksiin Team Finland –muutostilanteessa. Asteikko 1-100. Myös vuoden 2018 tunnusluku on laskettu pulssituloksesta, joka ei ole suoraan verrannollinen aiempiin, asteikolla 1-10 koko vuoden osalta kysymyksen ”millä mielellä tulet töihin” keskiarvo on 6,13, taulukossa tämä on muutettu asteikolle 1-5.

Muita henkilöstöön liittyviä tunnuslukuja on esitetty Taulukossa 13.

Rahoituskeskuksen henkilöstöstä vähintään ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden osuus oli 72,3%. Henkilöstöstä 5,4 % työskenteli johto- ja esimiestehtävissä, 72,7 % asiantuntijatehtävissä ja 21,9 % toimihenkilötehtävissä. Henkilöstöstä 97,3 % oli vakinaisessa palvelussuhteessa.

Naisten osuus Rahoituskeskuksen henkilöstöstä oli 48,5 % (vuonna 2017: 49,1 %). Johdossa naisten osuus oli 25,0 % (28,6 %), keskijohdossa 70,0 % (46,4 %), asiantuntijatehtävissä 36,5 % (38,2 %) ja toimihenkilötehtävissä 86 % (85,3 %).

Rahoituskeskuksen henkilöstö oli vuonna 2017 keskimäärin 6,6 työpäivää sairaana henkilötyövuotta kohden (v. 2017: 4,2 pv), mikä on edelleen huomattavasti vähemmän kuin valtiolla keskimäärin.

TAULUKKO 13 MUITA TUNNUSLUKUJA, HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA JA KEHITTÄMINEN

TUNNUSLUKU	2016 TOTEUTUMA	2017 TOTEUTUMA	2018 TOTEUTUMA
Henkilöstömäärä ja henkilöstörakenne:			
Henkilöstön lukumäärä	259	338	266
Henkilöstön lukumäärän muutosprosentti	-8,8	+ 30,5	-23
Keski-ikä (n/m)	49,9	49,5/51,9	50,5/53,4
Koulutustaso, indeksiluku (n/m)	6,1/6,9	6,2/6,8	6,2/6,9
Vakinaiset, määräaikaiset prosenttiosuus	93,8	96,7	97,3
Kokoaikaiset, prosenttiosuus	95,8	96,4	96,5
Työhyvinvointi:			
Lähtö- ja tulovaihtuvuus (% henkilöstöstä, n/m)	2,8/3,2	3,1/1,5	3,8/0,9
Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen (% henkilöstöstä)	0	0,3	0
Sairauspoissaolot, pv/htv	5,9	4,2	6,6
Työterveyshuolto (euroa/htv)	657	545	604
Työkunnon ja työtyytyväisyyden edistäminen (euroa/htv)	264	218	404
Osaaminen ja muu aineeton pääoma:			
Koulutus ja kehittäminen (euroa/htv)	1283	1331	721
Koulutus ja kehittäminen (työpäivät/htv)	2,5	2,7	2,4

7 TILINPÄÄTÖSANALYYSI

7.1 RAHOITUKSEN RAKENNE

Rahoituskeskukselle talousarviossa osoitettu rahoitus kasvoi 3,5 % ja oli 675,6 milj. euroa (sis. aiemmilta vuosilta siirtyneitä määrärahoja 83,9 milj. euroa). Eduskunnan vuoden 2018 talousarviossa myöntämä rahoitus kasvoi 2 %, minkä lisäksi aiemmilta vuosilta siirtyneiden määrärahojen määrä nousi 16,5 %:lla. Siirtyneiden määrärahojen kasvu liittyy vuosina 2016-2018 tapahtuneeseen muutokseen, jossa rahoitusta myönnettiin 3-vuotisille siirtomäärärahoille, kun aiemmin rahoituskeskuksen rahoitustoiminnassa oli käytössä lähes yksinomaan 1-vuotisia arviomäärärahoja. Rahoituksen pitkäjänteisen luonteen vuoksi, rahoituspäätöksen teosta menee tyypillisesti pitkä aika maksatusvaiheeseen, jolloin siirtomäärärahojen käyttö painottuu käyttöajan loppupäähän.

Rahoituskeskuksella oli käytettävissään em. rahoituksen lisäksi TEM:n, LVM:n ja UM:n myöntämiä määrärahoja yhteensä 99,4 milj. euroa, minkä lisäksi toimintamenomomentille tuloutettiin tuottoja 0,26 milj. euroa. Näistä suurimman erän muodostivat yhteistoiminnan kustannusten korvaukset 0,22 milj. euroa.

7.2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

7.2.1 VALTUUDET

Rahoituskeskuksen käytössä oli valtuuksia yhteensä 493 milj. euroa, mikä on 9 % enemmän kuin 2017 (sis. myös muut kuin eduskunnan rahoituskeskukselle suoraan osoittamat valtuudet). Eduskunta päätti lisätä niin avustus- kuin lainamuotoista rahoitustakin. Merkittävin lisäys liittyi momentille 32.20.87 myönnettyyn uudenlaisen lainamuotoiseen kasvumootoreiden rahoitukseen. Kasvumootoreita on käsitelty kohdassa 5.1.5.

TAULUKKO 14 MYÖNTÄMISVALTUUDET JA NIIDEN KÄYTTÖASTE 2014-2018 (MILJ. EUROA)

Momentti	2014 milj.€	2015 milj.€	2016 milj.€	2017 milj.€	2018 milj.€	Käytetty 31.12.18 milj.€	Jäljellä	Käyttö- % 2018	Käyttö- % 2014	Käyttö- % 2015	Käyttö- % 2016	Käyttö- % 2017	
Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukeminen, julkinen tutkimus	32.20.40	175	178	78	79	89	89	0,0	100 %	100 %	100 %	100 %	
Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukeminen, yritysten avustus	32.20.40	225	182	163	161	182	182	0	100 %	100 %	100 %	100 %	
Lainat tutkimus- ja innovaatiotoimintaan	32.20.83	181	206	183	173	163	163	0,0	100 %	78 %	82 %	91 %	100 %
Pääomaehdoiset ekosysteemien alustayhtiöiden lainat	32.20.87					30	30	0,3	99 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Valtuudet yhteensä		581	566	424	413	464	463	0,3	100 %	93 %	94 %	96 %	100 %

Energiatuki	32.60.40		2		24	23	23	0	99 %				
Kansainvälistymisavustus yritysten yhteishankkeisiin	32.20.43			1									
EU:n rakennerahastot	32.50.64	20	34	12	12	4	1	2,3	34 %				
Varsinainen kehitysyhteistyö (BEAM)	24.30.66				4	3	3	0,1	97 %				
Yhteensä		601	602	437	452	493	490	3	79 %				

v.2016 tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiovaltuus sisältää edelliseltä vuodelta uusittua valtuutta 0,00211374 milj. e.

v.2018 lainavaltuus sisältää edelliseltä vuodelta uusittua valtuutta 0,009985 milj. e.

v.2017 lainavaltuus sisältää edelliseltä vuodelta uusittua valtuutta 16,112 milj. e.

v.2017 EU-rakennerahastot valtuus sisältää edelliseltä vuodelta uusittua valtuutta 5,884 milj. e.

v.2016 tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiovaltuus sisältää edelliseltä vuodelta uusittua valtuutta 0,005 milj. e. ja lainavaltuus sisältää edelliseltä vuodelta uusittua valtuutta

v.2016 EU-rakennerahastot valtuus sisältää edelliseltä vuodelta uusittua valtuutta 6,024 milj. e.

v.2015 tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiovaltuus sisältää edelliseltä vuodelta uusittua valtuutta 0,088 milj. e. ja lainavaltuus sisältää edelliseltä vuodelta uusittua valtuutta

v.2014 tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiovaltuus sisältää edelliseltä vuodelta uusittua valtuutta 0,494 milj. e. ja lainavaltuus sisältää edelliseltä vuodelta uusittua valtuutta

v.2014 EU-rakennerahastot valtuus sisältää vanhan ohjelmakauden (2007-2013) valtuuden 2,281 milj. e. ja uuden ohjelmakauden (2014-2020) valtuuden 17,813

Valtuudet käytettiin EAKR -valuuksia lukuun ottamatta lähes 100 prosenttisesti. Business Finland ei saanut käyttöönsä uusia EAKR -valuuksia, vaan käytettävissä olleet valtuudet olivat siirtoa vuodelta 2017. Käytettävissä oleva summa jakautui kuudelle maakunnalle, mikä osittain vaikutti siihen, että käyttö jäi alhaiseksi. Maakuntakohtaisesti sopivankokoisten rahoitettavien hankkeiden löytäminen osoittautui haasteelliseksi.

Valtuuksien käyttämättä jätöt ovat laskeneet edelleen. Rahoitettavien projektien osalta Rahoituskeskus kannustaa asiakkaitaan kehittämään toimintaansa laajasti

ottaen huomioon myös esim. liiketoimintamalleihin kohdistuvan tutkimus- ja kehittämistoiminnan. Rahoituskeskus kohdistaa rahoituksensa niihin projekteihin, joiden tuotto-odotukset ovat poikkeuksellisen suuria ja yrityksen kehittämistoiminta laaja-alaista, mikä sisältää riskejä. Näiden tavoitteiden vuoksi osa projekteista keskeytyy, mikä näkyy lainavaltuuden kohtuullisen korkeana käyttämättä jättämisenä. Avustushankkeiden osalta keskeytyminen on vähäisempää, koska avustuksissa erilaiset ketterät toimintamallit, kuten jaksotettu rahoitus, ovat lainarahoitusta helpommin toteutettavissa.

TAULUKKO 15 RAHOITUSKESKUKSEN MYÖNTÄMISVALTUUKSIEN KÄYTTÄMÄTTÄ JÄTÖT 2013-2018

Valtuusmomentti	Alkuperäinen valuus 2013-2018	Sitoumukset 31.12.18 asti	Maksettu 31.12.18 mennessä						
	milj. €	milj. €	milj. €	2013	2014	2015	2016	2017	2018
32.20.40 Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukeminen	1 947	1 883	1 572	4,0 %	4,0 %	4,1 %	4,0 %	3,8 %	3,3 %
32.20.83 Lainat tutkimus- ja innovaatiotoimintaan ¹⁾	1 041	880	641	12,1 %	16,8 %	17,3 %	17,7 %	16,2 %	15,5 %
32.20.87 Pääomaehtoiset ekosysteemien alustayhtiöiden lainat	30	30	6						1,0 %
Yhteensä	3 019	2 792	2 219	5,4 %	6,9 %	7,5 %	7,9 %	7,8 %	7,5 %

¹⁾ Lainat sisältävät tuotekehityslainat, pääomaehtoiset lainat sekä perustamisvaiheen pääomalainat.

Käyttämättä jätöt sisältävät rahoituspäätösten (ko. valtuuden) peruutukset ja käyttämättä jäämiset 31.12.2018 asti sillä osin kuin projekti jostain syystä keskeytyy, toteutuu aiottua suppeampana tai päättyy suunniteltua aikaisemmin.

Prosentit on laskettu kyseisen ja viiden edellävän valtuusvuoden yhteenlasketuista tiedoista.

7.2.2 TUTKIMUS-, KEHITTÄMIS- JA INNOVAATIOTOIMINNAN MÄÄRÄRAHAT

TUTKIMUS-, KEHITTÄMIS- JA INNOVAATIOTOIMINNAN TUKEMINEN

Momentin 32.20.40 Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukeminen määrärahoista käytettiin 93% ja määrärahojen käyttö väheni edellisvuoteen verrattuna 22%. Määrärahojen käytön väheneminen johtuu Rahoituskeskuksen käyttöön ko. momentille myönnettyjen valtuuksien tason merkittävästä leikkauksesta vuodesta 2016 alkaen. Tämä näkyy viiveellä määrärahan käytössä.

Momentilta myönnettävä rahoitus on laajentunut perinteisestä pitkän aikavälin tutkimus-, kehitys- ja innovaatorahoituksesta lyhyempikestoisiin rahoitustuotteisiin, joihin liittyen maksetaan myös ennakkomaksuja. Tämä tekee momentin määrärahatarpeen arvioinnista haastavaa. Alkuvuodesta 2018 ennusteet näyttivät yli 30 milj. lisästarvetta määrärahoihin ja tämän vuoksi Rahoituskeskus teki ehdotuksen lisätalousarvioon. Määrärahojen tarve osoittautui kuitenkin ennustettua pienemmäksi ja lisätalousarviossa saadusta 30,5 milj. eurosta käytettiin 9,5 milj.

LAINAT TUTKIMUS- JA INNOVAATIOTOIMINTAAN

Momentille 32.20.83 Lainat tutkimus- ja innovaatiotoimintaan määrärahojen käyttö kasvoi 14 % vuoteen 2017 verrattuna. Määrärahat käytettiin 100 %:sesti. Määrära-

hatarpeen muutos liittyy lähinnä momentille myönnettyjen valtuuksien määrän vuosittaiseen vaihteluun, joka näkyy viiveellä määrärahojen käytössä.

Momentille myönnettiin lisävaltuutta ja määrärahaa ensimmäisessä lisätalousarviossa siirtona momentilta 32.20.89 alkuvuoden rahoituskysynnän kasvettua merkittävästi edellisvuoteen verrattuna samalla kun Business Finland Venture Capital Oy:n pääoman tarve väheni. Toisessa lisätalousarviossa saatiin 15 milj. euroa lisää määrärahoja maksatusarvioiden tarkentumisen vuoksi. Vuoden 2018 ensimmäisellä neljänneksellä tehtiin merkittävästi edellisvuotta enemmän rahoituspäätöksiä, mikä satoi arviomäärärahoja arvioitua nopeammin. Lisäksi ennakoiden enimmäismäärää nostettiin 20 %:sta 30%:iin Start up -asiakassegmentissä, mikä vaikutti myös arviomäärärahojen tarpeeseen.

PÄÄOMALAINAT TEOLLISUUDEN UUDISTUMISEEN JA YRITYSVETOISTEN LIIKETOIMINTAEKOSYSTEEMIEN KEHITTÄMISEEN

Rahoituskeskukselle myönnettiin edellä valtuuksia käsitelleessä kappaleessa mainittuun ja kohdassa 5.1.5 kuvattuun kasvumoottorien rahoitukseen määrärahoja momentille 32.20.87 Pääomalainat teollisuuden uudistumiseen ja yritysveltoisten liiketoimintaekosysteemien kehittämiseen 6 milj. euroa. Uuden rahoitusmuodon käynnistäminen vaatii aikaa, joten valtuuksien käyttöä aiheuttavat menot painottuvat myöhemmille vuosille. Vuodelle 2018 varatut määrärahat käytettiin lähes kokonaan.

MUUTA TIETOA LAINOISTA

Rahoituskeskus kirjaa lainat maksatuspäätösperusteella Rahoituskeskuksessa tehtävän maksatuspäätöksen perusteella. Valtiokonttori voi tällöin maksaa lainan asiakkaalle tämän pyynnöstä. Asiakkaat eivät aina nosta lainaa joko lainkaan tai täysimääräisesti. Rahoituskeskus on sopinut Valtiokonttorin kanssa, että Valtiokonttori seuraa nostamattomia lainoja ja raportoi niistä säännöllisesti Rahoituskeskukselle, joka poistaa kirjanpidostaan sellaiset lainat joita asiakas ei aio nostaa. Tilinpäätöksessä 2018 nostamattomia lainoja oli 4,2 milj. euroa, mikä on 0,4 % lainakannasta (2017 0,5 %). Tästä merkittävän osan muodosti yksi 1,5 milj. euron maksatuspäätös, joka nostettiin heti vuoden 2019 alussa.

Asiakkaat nostivat uusia lainoja 169 milj. eurolla ja lainakanta kasvoi 9 %. Lainojen lyhennykset kasvoivat 3 %. Erääntyneiden lyhennysten ja korkojen määrä kasvoi 37 %. Valtiokonttorin mukaan maksamattomista koroista suurin osa (5,7 milj. euroa) on pääomaehtoisiin tuotekehityslainoihin liittyviä maksamattomia korkoja. Erääntyneistä saatavista puolestaan noin 20 milj. euroa on vas-

taaviin lainoihin liittyviä erääntyneitä saatavia.

Valtiokonttorin näkemyksen mukaan ulosottoasioiden määrä on jatkuvasti lisääntynyt ja samaan aikaan myös vanhat perinnät pyörivät ulosotossa, kun lainansaajat eivät hakeudu konkurssiin. Tällöin vanhan maksuviiveellisen kannan päälle kertyy uutta maksuviiveellistä kantaa, mikä nostaa maksuviiveellisten lainojen kokonaismäärää. Valtiokonttorin ilmoituksen mukaan he tulevat vuonna 2019 käymään läpi ulosotossa pitkään olleiden yhtiöiden kantaa ja hakemaan varattomaksi osoittautuneita yhtiöitä konkurssiin.

Maksuvapautuspäätöksiä tehtiin 15,9 milj. eurolla, mikä on vähemmän kuin aikaisempina vuosina. Maksuvapautusten määrä riippuu rahoitettujen hankkeitten on-

TAULUKKO 16 LAINAKANTAA KOSKEVIA TIETOJA, 1000 EUROA

Valtiokonttorin hoidossa olevat tuoteparannus-, tuotekehitys- ja pääomaehtoiset tuotekehityslainat (1 000 €)

	31.12.2014	% laina- kannasta	31.12.2015	% laina- kannasta	31.12.2016	% laina- kannasta	31.12.2017	% laina- kannasta	31.12.2018	% laina- kannasta
Lainakanta	721 651		751 480		829 076		882 333		965 937	
- Tuotekehityslainat	571 422		621 291		706 790		771 152		862 513	
- Tuoteparannuslainat	209		176		176		176		176	
- Pääomaehtoiset tuotekehityslainat	101 667		85 662		80 092		74 021		69 915	
pääomalainat	10 148		8 379		7 675		6 669		5 953	
- Pääomalainaksi muutetut tuotekehityslainat	38 206		35 972		34 343		30 314		27 380	
- Pääomaehtoiset ekosysteemien alustayhtiöiden lainat									4 414	
Uudet lainat	103 221	14,3 %	131 878	17,5 %	147 580	17,8 %	149 168	16,9 %	169 004	17,5 %
Tilistä poistetut perimättäjätöt	20 156	2,8 %	22 214	3,0 %	20 207	2,4 %	20 044	2,3 %	19 070	2,0 %
Lainojen lyhennykset ¹⁾	35 561	4,9 %	34 155	4,5 %	35 718	4,3 %	45 126	5,1 %	46 323	4,8 %
Maksetut korot	8 299	1,1 %	6 721	0,9 %	7 226	0,9 %	8 211	0,9 %	7 692	0,8 %
Varsinaiset luottotappiot	9 523	1,3 %	45 681	6,1 %	14 058	1,7 %	30 742	3,5 %	15 592	1,6 %

JÄRJESTÄMÄTTÖMÄT LAINAT	31.12.2014	% laina- kannasta	31.12.2015	% laina- kannasta	31.12.2016	% laina- kannasta	31.12.2017	% laina- kannasta	31.12.2018	% laina- kannasta
Eräntyneet korot	3 272		4 929		4 928		4 536		8 436	
Eräntyneet lyhennykset	32 104		33 632		38 747		40 057		52 819	
Eräntyneet viivästyskorot	166		83		65		108		79	
Eräntyneet yhteensä ²⁾	35 542	4,9 %	38 644	5,1 %	43 740	5,3 %	44 701	5,1 %	61 335	6,3 %
Eräntyneiden lainojen pääoma	121 070	16,8 %	104 988	14,0 %	132 841	16,0 %	122 852	13,9 %	140 112	14,5 %
Järjestämättömien lainojen pääoma	91 721	12,7 %	97 091	12,9 %	74 730	9,0 %	84 692	9,6 %	102 770	10,6 %

PERIMÄTTÄJÄTTÄMIS- PÄÄTÖKSET BF	2014		2015		2016		2017		2018	
Jätetty perimättä, 1000 €	21 381	3,0 %	24 023	3,2 %	19 449	2,3 %	21 465	2,4 %	15 829	1,6 %
%:ia kyseisiin hankkeisiin myönnettyistä lainoista	55 %		57 %		55 %		65 %		57 %	
Perimättäjäättämispäätösten lukumäärä	102		98		118		100		89	

¹⁾ Lyhennysten jakaumat:

- v. 2018: L/44,3 milj. = 96 %; POL/1,6 milj. = 3%; Perustamisvaiheen POL/0,4 milj. = 1%
- v. 2017: L/41,5 milj. = 92 %; POL/3,1 milj. = 7%; Perustamisvaiheen POL/0,5 milj. = 1%
- v. 2016: L/30,6 milj. = 86 %; POL/4,5 milj. = 12%; Perustamisvaiheen POL/0,6 milj. = 2%
- v. 2015: L/30,9 milj. = 91 %; POL/2,6 milj. = 8%; Perustamisvaiheen POL/0,5 milj. = 1%
- v. 2014: L/28,5 milj. = 80 %; POL/6,7 milj. = 19%; Perustamisvaiheen POL/0,4 milj. = 1%

²⁾ Eräntyneet korot, lyhennykset ja viivästyskorot = vuoden lopun tilanne

nistumisesta ja vaihtelee vuosittain.
TAULUKKO 17 RAHOITUSKULUJEN KEHITYS

€1 000	Tuotekehityslainat				Pääomaehtoiset lainat				Lainat yhteensä			
	2016	2017	2018	Muutos 2017/2018	2016	2017	2018	Muutos 2017/2018	2016	2017	2018	Muutos 2017/2018
Perimättäjat ja anteeksiannot	20 702	18 458	17 346	-6 %	-494	1 585	1 725	9 %	20 207	20 044	19 070	-5 %
Varsinaiset luottotappiot	10 731	24 938	11 556	-54 %	3 327	5 804	4 036	-30 %	14 058	30 742	15 592	-49 %
Yhteensä	31 433	43 396	28 901	-33 %	2 832	7 389	5 761	-22 %	34 265	50 785	34 663	-32 %

Pääomaehtoisten lainojen luottotappioissa mukana v. 2016: 99.956,80 €, v. 2017: 5.803.707,20 € ja v. 2018: 300.000 € perustamisvaiheen pääomalainan luottotappiota.

Varsinaiset luottotappiot vähenivät ja olivat 1,6 % lainakannasta. Vuotuiset muutokset ovat pääosin satunnaista vaihtelua.

CLEANTECH, BIOTALOUSRATKAISUJEN SEKÄ INNOVAATIOIDEN KAUPALLISTAMISEN TUKEMINEN

Rahoituskeskuksella oli käytettävissä yhteensä 94,8 milj. euroa momentilla 32.20.43 (32.01.42 v. 2016) Cleantech- ja biotalousratkaisujen sekä innovaatioiden kaupallistamisen tukeminen määrärahoja vuosilta 2016-2018. Määrärahoista käytettiin 50 %. Määrärahat on sidottu rahoituspäätöksillä lähes kokonaan. Hankkeet ovat tyyppillisesti pitkäkestoisia, joten maksatukset painottuvat tuleville vuosille.

PÄÄMASIJOITUSTOIMINTA

Rahoituskeskuksen taseen käyttöomaisuusarvopapereissa on Business Finland Venture Capital Oy:n, BFVC (ent. Tekes Pääomasijoitus Oy), osakkeissa 0,05 milj. euroa ja sijoituksena vapaan oman pääoman rahastoon on 70 milj. euroa. Lisäystä edelliseen vuoteen on 11 milj. euroa. BFVC on valtion kokonaan omistama ja Rahoituskeskuksen omistajaohjauksessa oleva osakeyhtiö. Sen toiminnasta on kerrottu kohdassa 3.2.3 (Taulukko 5).

Rahoituskeskukselle osoitettiin vuoden 2018 varsinaisessa talousarviossa 11,8 milj. euroa 3-vuotista siirtomäärärahaa pääomasijoitustoimintaan kohdennettavaksi BFVC:n osakkeiden merkintähinnan ja muun pääoman maksamiseen momentilta 32.20.89. Ensimmäisessä lisätalousarviossa määrärahaa vähennettiin 5,8 milj. euroa. Vähennys on siirtoa momentille 32.20.83 ja aiheutui BFVC:n vähentyneestä pääoman tarpeesta sekä toisaalta

lainakysynnän kasvusta alkuvuonna 2018. Aikaisempien vuosien määrärahaa oli käytettävissä 26,7 milj. euroa ja sitä maksettiin yhtiölle 11 milj. euroa.

Vuonna 2018 ei toteutunut uusia rahastosijoituksia. Riskirahoitusohjelman mukaisten rahastojen määrä vuoden 2018 lopussa oli viisi ja niiden yhteenlaskettu koko oli 89 miljoonaa euroa. Vigo-rahastot ja EAF Finland -rahasto huomioiden yhtiöllä oli vuoden lopussa osuudet kahdessaatoista pääomarahastossa, joiden yhteenlaskettu koko oli 159,3 miljoonaa euroa. BFVC:n rahastoille annamat sijoitussitoumukset olivat yhteensä 52,4 miljoonaa euroa. Ensisijoituksia tekevien rahastojen toiminta oli aktiivista, vuoden aikana BFVC:n kohderahastot tekivät ensisijoituksia 41 yhtiöön ja vuoden lopussa rahastojen kohdeyhtiöiden lukumäärä oli 195 kpl.

BFVC:n tilinpäätös on käsitelty rahaston hallituksen kokouksessa 17.1.2019 ja tilintarkastaja on sen tarkastanut. Mahdolliset arvonalennukset osakeyhtiön toiminnassa on Rahoituskeskuksessa päätetty tehdä syksyllä saatavan aineiston pohjalta välitilinpäätöksen yhteydessä. Vuodenvaihteen tilinpäätösaikataulut eivät mahdollista tätä toimenpidettä tilinpäätöksen aikaan.

INNOVATIIVISET KAUPUNGIT -OHJELMA (INKA)

Rahoituskeskuksella oli vuonna 2018 käytettävissään momentin 32.20.42 Kasvukosysteemien ja innovatiivisten julkisten hankintojen kehittäminen talousarviovuosien 2016-2017 määrärahaa 7 milj. euroa Innovatiiviset

kaupungit-ohjelmalle. Määrärahasta käytettiin 51 %. Sidottuna erilaisiin hankkeisiin on kaikesta määrärahasta 89 %. Ohjelma kesti vuodet 2014-2017 ja maksatukset jatkuvat vielä vuodelle 2019.

BUSINESS WITH IMPACT -OHJELMA (BEAM)

Ulkoasianministeriön momentilta 24.30.66.4 Varsinaisen kehitysyhteistyö, maittain kohdentamaton kehitysyhteistyö oli Rahoituskeskuksen käytössä talousarviovuosien 2016 ja 2018 määrärahaa yhteensä 5,6 milj. euroa. Määrärahasta käytettiin 52 %. Ohjelmalle saatua valtuutta on ollut käytettävissä vuosina 2017-2018 yhteensä 6,5 milj. euroa. Sidottuna erilaisiin hankkeisiin on tuosta valtuudesta ja siirtomäärärahoista lähes 100 %. Ohjelman kesto on vuodet 2015-2019 ja maksatukset jatkuvat todennäköisesti vuoteen 2021.

7.2.3 ELINKEINORAHOITUKSEN ERILLISMÄÄRÄRAHAT

ENERGIATUKI

Työ- ja elinkeinoministeriö osoitti vuodelle 2018 Rahoituskeskuksen käyttöön momentilta 32.60.40 Energiatuki valtuutta 22,8 milj. euroa, joka käytettiin lähes kokonaan. Määrärahaa osoitettiin alun perin 16 milj. euroa, josta käytettiin 11,4 milj. euroa. Hankkeiden maksatuksen etenemistä on myöntövaiheessa hankala arvioida.

Saman momentin toiseen hankekokonaisuuteen, biopolttoaineteknologian pilot -hankkeeseen, myönnettiin

alun perin 1,8 milj. euroa määrärahaa, aiempien vuosien valtuuksien käytöstä aiheutuvien menojen maksamiseen. Hankkeiden maksatukset eivät kuitenkaan toteutuneet alkuvuodesta arvioidulla tavalla ja määrärahaa käytettiin 0,5 milj. euroa.

Rahoituskeskuksen ilmoittamien määrärahan käyttötietojen pohjalta ministeriö vahvisti koko momentin määrärahan käyttöluvuksi vuodelta 2018 yhteensä 11,9 milj. euroa, 67 %.

VIENTIRENGASHANKKEET

Momentilta 32.50.43 Kansainvälistymisavustus yritysten yhteishankkeisiin oli käytettävissä 0,5 milj. euroa määrärahaa. Työ- ja elinkeinoministeriö osoitti Rahoituskeskukselle rahoitusta vientirengashankkeita koskeviin valtionapupäätöksiin. Määräraha käytettiin 89 % ja hanke päättyi vuonna 2018.

VALTIONAVUSTUS YRITYSTEN KANSAINVÄLISTYMISEEN JA YRITTÄJYYDEN EDISTÄMISEEN

Momentilta 32.01.40 Valtionavustus yritysten kansainvälistymiseen ja yrittäjyyden edistämiseen oli käytettävissä vuosien 2016-2018 siirtomäärärahaa yhteensä 20,3 milj. euroa, josta käytettiin 75 %. Määrarahasta on rahoituspäätöksillä sidottu lähes 100 %.

TEM osoitti määrärahoista 15,5 miljoonaa yritysten kansainvälistymistä sekä Suomeen suuntutuvia ulkomaisia investointeja ja matkailua edistävien Team Finland -kasvuohjelmien toteutukseen Business Finland

Oy:lle sekä muille kasvuohjelmia toteuttaville organisaatioille. Loput määrärahoista on osoitettu messuavustuksiin. Kasvuohjelmien tulee tukea hallituksen Työllisyys- ja kilpailukyky -kärkihankkeen tavoitteiden mukaisesti bio- ja digitalouden sekä puhtaiden ratkaisujen kärkihankkeiden kansainvälistymisen, viennin sekä Suomeen suuntautuvien ulkomaisten investointien edistämisen päämääriä. Toimenpiteitä tuli kohdentaa myös muihin kansainvälisen kasvun mahdollisuuksia tarjoaviin aloihin, kuten terveysalaan, matkailualaan, kaivosalaan ja arktisiin aloihin. Myös messuavustusten tulee pääosin tukea hallitusohjelman kärkihankkeiden strategisia painopistealueita.

Kasvuohjelmiin osoitetusta rahoituksesta maksettiin Business Finland Oy:lle 10,4 milj. euroa ja muille toimijoille 1,9 milj. euroa. Messuavustuksia maksettiin 2,8 milj. euroa.

MEDIAN INNOVAATIOTUKI

Rahoituskeskuksen käytössä oli liikenne- ja viestintäministeriöltä talousarviovuoden 2016 määrärahaa momentilta 31.40.44 Median innovaatiotukea yhteensä 6,1 milj. euroa, josta avustuksiin 4,2 milj. ja lainoihin 1,9 milj. euroa. Määrärahoista käytettiin 91 %.

Määrärahan tarkoituksena oli edistää media-alan rakennemuutosta ja tukea uusien journalististen sisältöjen, palvelujen ja ratkaisujen luomista ja kehittämistä digitaalisessa toimintaympäristössä. Hankkeen kesto oli vuodet 2015-2018 ja maksatukset päättyivät vuonna 2018.

LAIVANRAKENNUKSEN INNOVAATIOTUKI

Työ- ja elinkeinoministeriö myönsi erillisellä päätöksellään momentille 32.20.46 Laivanrakennuksen innovaatiotukeen siirtomäärärahaa vuoden 2017 talousarvion määrärahasta 24,4 milj. euroa vuosille 2018-2019. Rahasta käytettiin 17 % ja sidottuna hankkeisiin on 18 %.

Laivanrakennuksen innovaatiotukea suunnataan innovatiivisten tuotteiden ja menetelmien kokeellisesta kehittämisestä osana laivojen rakentamista. Avustus rajoittuu suoraan ja yksinomaan hankkeen innovatiiviseen osaan liittyviin investointi-, suunnittelu- ja testauskustannuksiin. Rahoituksen myöntäminen ja sen maksaminen on riippuvainen laivojen suunnittelu- ja rakentamisaikataulusta. Näihin vaikuttaa kauppasopimusten varmistuminen sekä toisaalta laivoja rakentavien ja korjaavien yri-tysten tuotantokapasiteetti.

7.2.4 RAHOITUSKESKUKSEN OMAN TOIMINNAN MÄÄRÄRAHAT

TOIMINTAMENOT (MOMENTTI 32.20.06)

Rahoituskeskus sai vuoden 2018 varsinaisessa talousarviossa toimintamenomäärärahaa momentille 32.20.06 Innovaatorahoituskeskus Business Finlandin toimintamenot 84,021 milj. euroa. Ensimmäisessä lisätalousarviossa lisättiin 0,679 milj. euroa. Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 170 000 euroa

siirtona momentilta 32.01.02 Work in Finland -sivuston päivittämiseen, 760 000 euroa siirtona momentilta 28.70.20 tuottavuutta edistävien tekoälysovellusten kehittämiseen ja 249 000 euroa palkkausten tarkistuksiin sekä vähennyksenä 500 000 euroa EEN-ohjelmatoiminnan kansallisen rahoitusosuuden siirtona momentille 32.20.40. Toisessa lisätalousarviossa lisättiin 2,5 milj. euroa. Lisäys on siirtoa momentilta 32.30.51 Talent Boost – Kasvua kansainvälisistä osaajista -toimenpideohjelmaan. Käytettävissä oli vuonna 2018 siten yhteensä 87,2 milj. euroa vuoden 2018 talousarviosta myönnettyä määrärahaa. Lisäystä edelliseen vuoteen oli 107 %. Lisäys johtui Business Finland -muutoksesta, jonka seurauksena momentilta maksettiin myös Business Finland Oy:ltä ostettavat palvelut. Vastaavat menot Finpro Oy:ssä oli aiemmin rahoitettu pääosin TEM:n myöntämällä valtionavulla.

Aiemmilta vuosilta siirtynyttä toimintamenomäärärahaa oli käytettävissä yhteensä 11,7 milj. euroa, josta hanke- ja ohjelmatoiminnan määrärahaa 3,5 milj. euroa ja toimintamenomäärärahaa 8,3 milj. euroa.

Määrärahoista käytettiin 82,3 milj. euroa (83 %). Siirtyvät määrärahat kasvoivat edellisvuoteen verrattuna 4,9 milj. eurolla (41 %). Tästä puolet selittyy toisessa lisätalousarviossa myönnetystä lisäyksestä Talent Boost -ohjelmaan, johon liittyvät menot toteutuvat käytännössä vasta vuoden 2019 aikana. Myös tekoälyhankkeeseen saadun lisäpanostuksen käyttö ajoittuu pitemmälle ajalle ja jatkuu vuosina 2019-2020. Osaltaan asiaa selittää

työpanoksen keskittäminen Business Finland -muutoksen läpivientiin, mikä vaikutti muiden kehittämishankkeiden etenemiseen. Myös IT-hankkeiden läpivienti viivästyi BF -muutoksesta johtuen. Erityisesti Rahoituskeskuksen irtautuminen Valtori -ratkaisusta viivästyi, sillä asian käsittely Valtori -yhteistyöryhmässä ja lopullisen päätöksen saaminen VM:stä vei oletettua enemmän aikaa. Tämä siirsi BF:n integraatio-ratkaisuja ja toisaalta toimintamäärärahojen käyttöä vuoteen 2019.

Toimintolaskennasta ja sen tuloksista on raportoitu toiminnan tuottavuutta ja taloudellisuutta käsittelevissä kohdissa.

HANKE- JA OHJELMATOIMINTA (32.20.06.2)

Hanke- ja ohjelmatoiminnan siirtomääräraha on osa Rahoituskeskuksen toimintamenomomenttia 32.20.06.

Määrärahan käyttö perustuu hankintasopimukseen ja -tilauksiin, joita ovat esimerkiksi Rahoituskeskuksen strategian sisältölinjauksia toteuttavien ohjelmien koordinointi- ja muut palvelut. Vuonna 2018 käytettävissä oli määrärahaa yhteensä 8,7 milj. euroa, mikä oli 43 % vähemmän kuin edellisenä vuonna. Hankintojen usein pitkäkestoisen luonteen vuoksi määrärahan maksaminen seuraa hankintoihin sitoutumista merkittävällä viiveellä. Määrarahasta maksettiin 5,8 milj. euroa ja seuraavalle vuodelle siirtyi 2,9 milj. euroa, joka on 16 % vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Hanke- ja ohjelmatoiminnan rahoilla ostettiin palveluita myös Business Finland Oy:ltä. Tavoitteena oli kehittää Business Finlandin ohjelmatoimintaa edelleen vuonna 2017 aloitetun aiempaa tiiviimmän ohjelmatoiminnan yhteistyön pohjalta. Yhtiöön tehtyjen liikkeenluovutusten ja rekrytointien myötä ohjelmatoiminnan painopiste siirtyi Rahoituskeskuksesta Yhtiön puolelle.

TAULUKKO 18 HANKE- JA OHJELMATOIMINNAN MÄÄRÄRAHAT JA NIIDEN KÄYTTÖ (1000 EUROA)

	2016	2017	2018	Muutos 2017/2018
Määrärahaa siirtyi edellisvuodelta	12 648	11 943	3 465	-71 %
Määrärahaa TA:ssa	5 997	3 260	5 260	61 %
Määrärahat yhteensä	18 645	15 203	8 725	-43 %
Määrärahoista maksettu	6 702	11 738	5 802	-51 %
Määrärahaa siirtyy seuraavalle vuodelle	11 943	3 465	2 923	-16 %

TAULUKKO 19 HANKE- JA OHJELMATOIMINNAN BUDJETIN TOTEUTUMINEN (1000 EUROA)

		2017	2018			Muutos 2017/2018
			Yhteensä	Business Finland Oy:lta ostettavat palvelut	Muu o-rahaman käyttö	
Budjetti		15 203	8 725	4 947	3 778	-43 %
Käytetty		11 738	5 802	3 722	2 081	-51 %
Budjettia jäljellä		3 465	2 923	1 225	1 697	-16 %

YHTIÖLTÄ OSTETTAVAT PALVELUT (32.20.06.3)

Rahoituskeskuksen toimintamenoihin myönnettiin aiemmin pääosin Finpro Oy:n toiminnan rahoitukseen käytettyjä määrärahoja Business Finland -muutoksen myötä yhteensä 43 milj. euroa. Määrärahoista käytettiin palvelujen ostamiseen Yhtiöltä 40,5 milj. euroa. Talent Boost -ohjelmaan toisessa lisätalousarviossa saatu rahoitus käytetään pääosin vuonna 2019.

Yhtiöltä ostettiin lisäksi innovaatorahoitukseen liittyviä palveluita alajaottelulta 32.20.06.1 yht. 5,2 milj. eurolla ja edellä kuvatusti hanke- ja ohjelmatoiminnan palveluita alajaottelulta 32.20.06.2 3,7 milj. eurolla.

TUOTTAVUUSRAHA

Rahoituskeskus sai työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan vuoden 2017 tuottavuusmäärärahaa momentilta 32.01.21 yhteensä 0,2 milj. euroa. Se osoitettiin Business Finland Oy:n de minimis -rahoituksen edellyttämiin tietojärjestelmämuutoksiin. Näiden järjestelmien muutoksiin käytettiin suurin osa, 0,194 milj. euroa ja vuonna 2019 käytetään loput.

KEINO-PROJEKTI

Työ- ja elinkeinoministeriö osoitti Rahoituskeskukselle momentilta 32.20.42 Kasvukosysteemien ja innovatiivisten julkisten hankintojen kehittäminen, kolmivuotisen

siirtomäärärahan käyttöoikeuden 0,16 milj. euroa. Rahan, yhteensä 0,32 milj. euroa, käyttöoikeus on myönnetty yhdessä Suomen ympäristökeskuksen kanssa, kestävien ja innovatiivisten julkisten hankintojen verkostomaisen osaamiskeskuksen perustamisesta ja toiminnasta aiheutuviin kulutusmenoihin ajalle 1.3.2018-28.2.2019. Ministeriön kanssa on sovittu, että Rahoituskeskus laskuttaa oman osuutensa alkuvuonna 2019.

7.2.5 TULOT

Momentille 12.32.99 Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan muut tulot kertyi Rahoituskeskuksen tuloja yhteensä 0,9 milj. euroa (tuloarvio 1 milj. euroa) lähinnä Rahoituskeskuksen myöntämien avustusten takaisinperinnöistä ja korkotuloista ja eurooppalaisten yhteishankkeiden tuloista. Edellisvuoteen verrattuna vähennystä oli 28 %. Tulot voivat vaihdella vuosittain paljonkin riippuen erityisesti takaisinperinnöistä.

Siirrettyjä määrärahoja peruutettiin momentille 12.39.04 yhteensä 1,093 milj. euroa. Vuoden 2016 momentilta 31.40.44.1 Avustukset media-alan tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio-hankkeisiin on peruttu 0,541 milj. euroa, momentilta 31.40.44.2. Lainat media-alan tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiohankkeisiin 0,012 milj. euroa ja momentilta 32.20.42 Innovaatiokeskitymien kehittäminen 0,540 milj. euroa. Määrärahoista suunnitellut ohjelmien hankkeet eivät toteutuneet täysmääräisesti.

Momentin 12.39.10 muut sekalaiset tulot, yhteensä 0,4 milj. euroa sisältää pääosin vanhojen nostamattomien lainojen poistoja.

Momentille 13.01.05 Korot muista lainoista kertyi 7,7 milj. euroa, joka muodostuu Rahoituskeskuksen myöntämien lainojen korkotuloista. Lainojen lyhennyksiä kertyi 46,3 milj. euroa momentille 15.01.04 Muiden lainojen lyhennykset. Lainoja on analysoitu tarkemmin kohdassa Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan määrärahat.

Toimintamenomomentille 32.20.06 kertyi tuloja 0,3 milj. euroa.

7.3 TUOTTO- JA KULULASKELMA

Rahoituskeskuksen tuotto- ja kululaskelman kulujäämä oli 480,0 milj. euroa ja vähennystä edelliseen vuoteen oli 2 %.

Toiminnan tuottoja kertyi 0,3 milj. euroa, joka on lähes viisi kertaa enemmän kuin edellisenä vuonna. Muihin toiminnan tuottoihin kirjataan mm. yhteistoiminnan kustannusten korvaukset ja niitä olivat mm. palkka- ja matkakustannusten sekä Era-Net -verkostojen osallistamiseen liittyvät kustannusten korvaukset. Tuottoihin kirjautui myös pysäköinnistä henkilöstöltä kerättyjä tuloja sekä pieni määrä maksullisen palvelutoiminnan tuloja.

Toiminnan kulut olivat yhteensä 87,9 milj. euroa, joka oli 60 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Tämä johtui Business Finland -muutoksesta, joka vaikutti myös toi-

minnan kuluerien rakenteelliseen muuttumiseen palveluiden ostojen kasvaessa ja muiden erien pienentyessä.

Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostot vähenivät 40 % ja henkilöstökulut 22 %. 1.1.2018 lukien siirtyi Business Finland Oy:n palvelukseen liikkeenluovutuksella 42 Rahoituskeskuksen henkilöä ja kokonaisuudessaan Rahoituskeskuksen henkilötyövuosimäärä väheni vuoden aikana 64 htv:lla. Vuokratulot vähenivät 17 %, mikä myös liittyi Business Finland -muutokseen. Ulkomaan toiminnot siirrettiin Business Finland Oy:lle, jolloin niihin liittyvät kulut siirtyivät palvelusopimuksen piiriin. Lisäksi myös muiden rakennusten vuokrat vähenivät.

Palvelujen ostot lisääntyivät merkittävästi, 195 %. Business Finland Oy:ltä ostettiin vuoden aikana erilaisia asiantuntijapalveluita palvelusopimuksen mukaisesti yhteensä 49,4 milj. eurolla (ilman arvonlisäveroa). Näitä palveluja olivat innovaatiotoiminnan edistäminen sisältäen Oy:n puolelle siirretyt toiminnot ja palkatut henkilöt, hanke- ja ohjelmatoiminta, kansainvälistymispalvelut sekä Suomeen suuntautuvien ulkomaisten investointien, pääomasijoitusten ja matkailun edistäminen.

Muut kulut vähenivät 26 %. Matkustaminen väheni ja siirtyi osin Business Finland Oy:n puolelle, minkä lisäksi ulkomailla asuvien perheille maksettavat erilliskorvaukset vähenivät ulkomaantoimintojen siirtyessä yhtiön puolelle tilivuoden aikana.

Rahoitustuotot, jotka muodostuvat pääosin lainojen koroista vähenivät 7 %. Samoin rahoituskulut vähenivät 32 %. Vähennys johtuu lainasaamisten tileistä poistoista,

joita tehtiin vähemmän kuin viime vuonna. Lainoja on käsitelty tarkemmin kohdassa 7.2.2.

Siirtotalouden tuotot vähenivät 79 %, mikä johtuu eurooppalaisten yhteistyöhankkeiden tuottojen vähenemisestä.

Siirtotalouden kulut, yhteensä 351,7 milj. euroa, ovat avustusten ja rakennerahastoprojektien maksatuksia. Vähennystä edelliseen vuoteen on yhteensä 12,9 milj. euroa eli 31 %. Suurimmat muutokset ovat siirtotalouden kuluissa yliopistoille, minkä osalta vähennystä 20 %. Kulut valtionhallinnolle vähenivät 31 %. Kulut rahoitus- ja vakuutuslaitoksille eriytettiin tänä vuonna omaksi eräksi siirtotalouden kuluissa ja näitä kuluja oli 1,5 milj. euroa. Siirtotalouden kuluissa ulkomaille oli kasvua 10 %, mikä johtuu pääosin Euroopan avaruusjärjestön ESA:n ohjelmamaksuista. Siirtotalouden kulut elinkeinoelämälle, paikallishallinnolle ja voittoa tavoittelemattomille yhteisöille laskivat hiukan, mutta olivat samaan suuruusluokkaan kuin edellisenä vuonna.

Suoritetut arvonlisäverot kasvoivat 9,7 milj. euroa. Kasvu aiheutui palvelujen hankinnoista Business Finland Oy:ltä.

7.4 TASE

Taseen loppusumma oli 1 059,8 milj. euroa ja kasvu edelliseen vuoteen oli 11 %. Aineettomien hyödykkeiden suurin erä, muut pitkävaikutteiset menot 2,2 milj. euroa, sisältää itse tehdyt tai teetetyt tietojärjestelmät, joista

merkittävimpiä ovat Rahoituskeskuksen hanketietojärjestelmä, hakemuspalvelu ja sähköinen asiointi. Omaisuuserän arvo väheni edellisestä vuodesta 25 % suunnitelman mukaisten poistojen myötä. Ennakkomaksuissa ja keskeneräisissä hankinnoissa on 1,6 milj. euroa ja kasvua oli 114 %. Kasvu johtuu keskeneräisten hankintojen määrän kasvusta 0,9 milj. euroa. Keskeneräisiin hankintoihin on kirjattu CRM-järjestelmän ja ATV-asiakastietovarannon sekä esitysvalmistelun uudistaminen.

Käyttöomaisuusarvopaperien arvo on yhteensä 70,1 milj. euroa. Suurin osa on siirtoa Business Finland Venture Capital Oy:n (BFVC) hankkimisiin rahastoihin, johon tuli lisäystä edellisestä vuodesta 11 milj. euroa. Muut pitkäaikaiset euromääräiset sijoitukset 109,2 milj. euroa muodostuvat Rahoituskeskuksen myöntämien pääomalojen saamisista, joissa on vähennystä edelliseen vuoteen 2 %.

Rahoitusomaisuuden pitkäaikaiset saamiset 866,2 milj. euroa muodostuvat pääosin tuotekehityslainojen lainasaamisista ja kasvua edelliseen vuoteen on 12 %.

Lyhytaikaiset saamiset ovat 10,5 milj. euroa, jossa oli kasvua huomattavasti edellisen vuoteen verrattuna. Tämä johtuu ennakkomaksujen 6,2 milj. euroa kasvusta, mikä aiheutuu BF Oy:lle palvelusopimuksen perustella maksetusta ennakosta arvonlisäveroineen. Siirtosaamiset ovat 3,7 milj. euroa ja ne muodostuvat pääosin Rahoituskeskuksen lainojen korkosaamista. Myyntisaamisissa ja muissa lyhytaikaisissa saamisissa oli myös kasvua.

Muilla pankkitileillä ei ole enää varoja, sillä tilit on lopetettu tilivuoden aikana. Ulkomaan pankkitilejä ei Rahoituskeskuksella ole enää käytössä.

Lyhytaikainen vieras pääoma (21,3 milj. euroa) kasvoi 37 % edelliseen vuoteen verrattuna. Siirtovelat lisääntyivät 61 %. Ne sisältävät pääosin lomapalkkavelkoja (4,0 milj. euroa), Business Finland Oy:n palvelusopimuksen kuluja ja arvonlisäveroja (4,3 milj. euroa) sekä vuodenvaihteessa vuodelle 2018 kuuluneita laskuttamattomia ostolaskuja. Ostovelat 7,0 milj. euroa lisääntyivät 48 %. Kasvu johtuu Business Finland Oy:lle maksetusta palvelusopimuksen mukaisesta ennakosta 6,2 milj. euroa, joka maksettiin vuoden 2019 puolella, mutta palvelukeskus oli epähuomiossa vienyt sen v. 2018 kirjanpitoon, eikä asiaa voitu korjata. Muutoin ostoveloissa on kyse vuodenvaihteen laskujen saapumiseen liittyvästä normaalista satunnaisvaihtelusta

Muiden lyhytaikaisten velkojen määrä on 4,5 milj. euroa ja kasvua on 9 %. Olenaisin erä sisältää nostamattomia lainoja. Valtiokonttorin uusien lainaraporttien pohjalta tätä erää on käyty aikaisempaa tarkemmin läpi ja poistettu vanhoja nostamattomia lainoja. Kokonaisuutena on kuitenkin kasvattanut tilivuoden tilijaotellussa saatu uusi lainamomentti, 32.20.87 Pääomalainat teollisuuden uudistamiseen ja yritysveltoisten liiketoimintaekosysteemien kehittämiseen ja tähän liittyvä, yksi nostamaton laina suuruudeltaan 1,5 milj. euroa. Asiaa on tarkasteltu tarkemmin kohdassa 5.1.5.

8 SISÄISEN VALVONNAN ARVIOINTI- JA VAHVISTUSLAUSUMA

Sisäisen valvonnan tilaa on vuoden aikana arvioitu henkilöstön kyselyiden ja haastatteluiden sekä sisäisten ja ulkoisten arvioiden ja riskikartoitusten avulla. Arvioinnin tukena on käytetty valtiovarainministeriön valtiovarain controller -toiminnon laatimaa valtion viraston ja laitoksen sekä rahaston suppeaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointikehikkoa. Rahoituskeskuksen sisäisen valvonnan arvioidaan olevan toiminnan laajuuteen ja laatuun nähden asianmukaisella tasolla.

Business Finland aloitti toimintansa vuoden 2018 alussa. Yhdistymisen sekä sitä seuranneiden liikkeenluovutusten ja organisaatiouudistuksen seurauksena osa Rahoituskeskuksen aiemmin hoitamista tehtävistä siirtyi Yhtiön vastuulle. Vaikka Yhtiön ja Rahoituskeskuksen välinen yhteistyö toimii hyvin, tietyissä käytännön asioissa yhteistyötapoja on mahdollista vielä sujuvoittaa.

Yhdistymisen seurauksena Rahoituskeskuksen valvontavastuu ulottuu myös Yhtiön toimintaan. Menettelytavat, jotka tukevat valvontavastuun ja hyvän hallintotavan toteutumista Business Finland -kokonaisuudessa, on kuvattu hallinto- ja ohjausmallissa. On tärkeää, että hallinto- ja ohjausmallin sisältämien menettelyiden toimivuutta seurataan säännöllisesti.

Vuoden aikana esiin tulleita kehityskohteita ovat: Rahoituskeskuksen ja Yhtiön välisen yhteistyön sujuvoittaminen ja jatkokehittäminen saadun palautteen pohjalta.

SISÄINEN VALVONTA BUSINESS FINLANDISSA

Business Finlandin sisäisen valvonnan tarkoitus on varmistaa, että talous ja toiminta ovat lainmukaisia, toiminta on tuloksellista, Business Finlandin hallinnassa olevat varat ja omaisuus on turvattu ja johtamisen ja ulkoisen ohjauksen tarpeisiin saadaan oikeat ja riittävät tiedot. Sisäisen valvonnan perustan muodostavat toimiva valvontaympäristö, tavoitteellisuus ja tilivelvollisuus sekä kontrollit, järjestelmät ja riskien arviointi.

Sisäinen valvonta on erottamaton osa kaikkea ydintoimintaa ja sen johtamista. Sisäisen valvonnan tuki varmistaa ja tukee ydintoimintojen osana tapahtuvaa sisäistä valvontaa. Sisäinen tarkastus todentaa sisäisen valvonnan tuloksellisuuden. Rahoituskeskus valvoo Yhtiön toimintaa ja voi tarkastaa Yhtiön valtioneuvoston tukitoimintaa tarpeellisessa laajuudessa.

Merkittävänä julkisen rahoituksen käyttäjänä Business Finlandilla on korostunut valvontavastuu myöntämänsä ja maksamansa rahoituksen asianmukaisesta käytöstä.

Business Finland -muutoksen seurauksena, rahoituksen valvontaan liittyviä menettelytapoja ja kontrolleja on päivitetty ja kehitetty loppuvuodesta 2018 alkaen. Työ jatkuu vuonna 2019.

RISKIENHALLINTA BUSINESS FINLANDISSA

Riskienhallintatyötä tehdään Rahoituskeskuksen ja Yhtiön yhteistyönä. Tämä näkyy mm. yhteisinä riskikartoituksina ja Business Finlandin yhteisinä riskienhallinnan linjauksina, jotka päivitettiin syksyllä 2018. Business Finlandin riskienhallinta on integroitu toimintaprosesseihin, jolloin riskien tunnistaminen ja hallintakeinojen suunnittelu tehdään kunkin toiminnon yhteydessä. Riskienhallintatoimenpiteet keskitetään merkittävimpiin riskeihin. Keskeisimmille operatiivisen päätöksenteon osa-alueille on luotu toimintaa tukevat ja varmistavat menettelytavat. Riskejä seurataan suunnittelun ja raportoinnin kautta. Riskienhallinnan toteuttamista varmistaa ja tukee riskienhallinnan erillinen prosessi. Keskeiset riskit raportoidaan Business Finlandin tulossopimuksen liitteenä (ei tilinpäätöksessä).

Riskinotossa lähtökohtaisesti tuotosten ja vaikutusten tulee olla suuremmat kuin panokset pitkällä aikavälillä. Strategisissa valinnoissaan ja rahoitus- ja muiden resurssien kohdistamisessa Business Finland on valmis hyväksymään markkinaehtoisia toimijoita suurempia riskejä, kun kansantaloudellisten ja yhteiskunnallisten tuottomahdollisuuksien arvioidaan olevan riittävän suuret. Tällaisten riskien ottaminen ja innovaatiotoiminnan riskien jakaminen Suomen kansantaloudessa liittyy Business Finlandin olemassaolon perustaan.

9 ARVIOINTIEN TULOKSET

Vuoden 2018 syksyllä käynnistettiin kolme suurta ohjelma-arviointia, joissa arvioidaan entisen Tekesin ohjelmien lisäksi myös entisen Finpron ohjelmia. Näissä arvioidaan yhtäältä terveyteen, toisaalta koulutukseen ja pelialaan sekä kolmanneksi yhteiskehittämisen toimintatapoihin liittyviä ohjelmia. Arvioitavia ohjelmia on yhteensä 13, joista Tekesin ohjelmia 8 ja Finpron 5. Arvioitavat ohjelmat ovat Finnwell, Pharma, Sote, FinlandCare, Digitaaliset sairaalat, TeamFinland Health, Oppimiskaisut, Skene, Future Learning Finland, Education Export Finland, Huippuostajat, Fiksu kaupunki ja Rakennettu ympäristö. Arvioinnit valmistuvat huhtikuussa 2019. Tammikuussa 2019 alustavina havaintoina voidaan todeta, että terveysohjelmat ovat luoneet lisäarvoa uusien tuotteiden, palvelujen ja toimintatapojen kehittymiseen. Skene-ohjelman vaikutus pelialan kehittymiseen vaikuttaa olleen onnistunut ja oleellinen. Oppimisohjelmilla on luotu markkinanäkyvyyttä ja yhteistyörakenteita, työn ollessa vielä kesken vaikutusten tarkemman määrittämisen osalta. Ohjelmilla voidaan havaita olleen positiivisia vaikutuksia yritysten kehittymiseen, joskin osallistujien toimintatapojen muuttaminen ohjelmallisuuden keinoin

esimerkiksi yhteiskehittämisen osalta vaikuttaa olleen kaavailtua haastavampaa.

Beam - Business with Impact -ohjelman erityispiirteenä olevassa kehittävässä arvioinnissa kehitettiin ohjelman vaikuttavuuden seuranta mm. kehitysvaikutusten tunnistamiseen liittyvien haasteiden osalta sekä projektisalkkuanalyysillä. Analyysin mukaan ohjelma on edennyt edellisen vuoden väliarvioinnissa tuotettujen suositusten mukaiseen suuntaan, eli projektien laatu ja koko ovat kasvaneet, toimien maantieteellinen fokus on parantunut, ja yrityksiä on aktivoitu mukaan ohjelmaan merkittävässä määrin. Beam-ohjelmassa analysoitiin myös projektien SDG-tavoitteiden mukaisuutta.

10 YHTEENVETO HAVAITUISTA VÄÄRINKÄYTÖKSISTÄ

10.1 VIRHEITÄ JA VÄÄRINKÄYTÖKSIÄ KOSKEVAT YHTEENVETOTIEDOT

Rahoituskeskuksen päätökseen ja Yhtiön valtiontuki-asiassa tekemään päätökseen saa siihen tyytymätön asiakas hakea oikaisua Rahoituskeskukselta. Asiakkaat tekivät vuonna 2018 Business Finlandin innovaatio- ja elinkeinorahoitustoimintaan liittyviä oikaisuvaatimuksia 56 kpl (v. 2017: 79 kpl, v. 2016: 87 kpl) eli trendi on laskeva. Vuoden 2018 hylätyistä oikaisuvaatimuksista valitettiin hallinto-oikeuteen kuudessa tapauksessa.

Vuonna 2018 Business Finland sai kahdeksan hallinto-oikeuden päätöstä, joissa kuudessa valitus hylättiin. Yhdessä tapauksessa Tekesin (nyk. Business Finland) päätös kumottiin ja asia palautettiin uudelleen käsiteltäväksi. Tästä tapauksesta on valitettu korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Lisäksi yhdessä tapauksessa valitus peruitettiin. Vielä saatiin yksi korkeimman hallinto-oikeuden päätös, jossa valitus hylättiin.

Rikosasioiden osalta vuonna 2018 annettiin yksi käräjäoikeuden tuomio, jossa vastaaja tuomittiin mm. törkeästä avustuspetoksesta ehdolliseen vankeuteen ja

maksamaan vahingonkorvauksia. Tuomiosta on valitettu hovioikeuteen.

Epäillyistä rahoituksen väärinkäytöksistä tehtiin vuonna 2018 yksi tutkintapyyntöpäätös (vuonna 2017 ei yhtään, vuonna 2016 viisi).

Business Finland myös epäilee Yhdysvalloissa työskennelleen entisen yhtiön työntekijänsä syyllistyneen taloudellisiin väärinkäytöksiin vuosina 2011-2017. Mahdollisten väärinkäytösten epäillään tapahtuneen suomalaisille yrityksille kansainvälistymispalveluja tarjonneen Finpro Oy:n Yhdysvaltain tytäryhtiössä Finpro USA Inc:ssä ennen Business Finland organisaation aloittamista. Epäselvien kulujen määrä kirjanpidossa vuosilta 2011-2017 on merkittävä, yhteensä noin 4,8 milj. dollaria. Osa epäselvistä kuluista voi paljastua asianmukaisiksi. Asian selvittämiseksi ja mahdollisesti yhtiöstä epäasianmukaisesti ohjattujen varojen takaisin saamiseksi Business Finland on nostanut Yhdysvalloissa siviilikanteen. Oikeusprosessin tuleva aikataulu ei ole vielä tarkasti selvillä, mutta asian odotetaan etenevän vuoden 2019 aikana.

10.2 TAKAISINPERINTÄÄ KOSKEVAT YHTEENVETOTIEDOT

Rahoituskeskus teki vuonna 2018 takaisinperintäpäättöksen 111 projektiin (v. 2017 113). Laskutetut takaisinperinnät kasvoivat 6 % ja maksetut takaisinperinnät 14 %. Merkittäviä takaisinperintöjen syitä ovat maksettujen ennakoiden suuruus suhteessa tilitettyihin kustannuksiin, tarkastuksissa löydetty havainnot kustannuksista, jotka eivät ole hyväksyttäviä sekä se, että yritys on toiminut rahoitusehtojen vastaisesti ja jättänyt esim. toimittamatta rahoitusehtojen edellyttämät dokumentit loppuraportoinnin yhteydessä. Takaisinperintöjen määrissä tapahtuvat vuotuinen vaihtelu on pääosin sattumanvaraista.

10.2.1 EU-RAHOITUKSEEN LIITTYVÄT SÄÄNNÖNVASTAISUUDET JA TAKAISINPERINNÄT

Rahoituskeskuksen myöntämään ja maksamaan Euroopan Unionin rakennerahoituksen osarahoitusta sisältävään tukeen ei sisältynyt sääntöjenvastaisuuksia.

Vuoden 2018 varmennustoimeksiantoon sisältyvät paikan päällä tehtävät varmennukset aloitettiin joulukuussa ja toteutus jatkuu vuoden 2019 puolelle. Tarkastusviranomaisen (VM:n Controller-toiminto) hanketarkastuksia ei ollut eikä rahoituksen takaisinperimisiä tehty.

TAULUKKO 20 LASKUTETUT JA MAKSETUT TAKAISINPERINNÄT 2014-2018, 1000 EUROA

	2014	2015	2016	2017	2018
Laskutetut takaisinperinnät					
Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukeminen	513	808	1 094	957	795
Lainat tutkimus- ja innovaatiotoimintaan	4 848	3 386	3 618	1 561	1 862
Laskutetut takaisinperinnät yhteensä	5 361	4 194	4 712	2 518	2 657
Maksetut takaisinperinnät					
Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukeminen	493	552	1 049	584	429
Lainat tutkimus- ja innovaatiotoimintaan	1 841	763	764	817	1 170
Maksetut takaisinperinnät yhteensä	2 334	1 315	1 813	1 402	1 600

11 TALOUSARVION TOTEUMALASKELMA

Innovaatio- ja tutkimuskeskus Business Finlandin talousarvion toteutumalaskelma

Osasto, momentti ja tilijaoittelun numero ja nimi	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2,018 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2018	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
11. Verot ja veronluonteiset tulot	0.00	18,391	18,391.25	0.00	0%
11.04.01. Arvonlisävero	0.00	18,391	18,391.25	0.00	0%
12. Sekalaiset tulot	3,266,760.98	2,509,767	2,419,645.73	-90,121.16	96%
12.32.99. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan muut tulot	1,269,652.46	1,000,000	909,878.84	-90,121.16	91%
12.32.99.01. Business Finland -viraston tulot	1,269,652.46	1,000,000	909,878.84	-90,121.16	91%
12.39.04. Siirrettyjen määrärahojen peruutukset	1,259,776.79	1,092,719	1,092,719.01	0.00	100%
12.39.10. Muut sekalaiset tulot	737,331.73	417,048	417,047.88	0.00	100%
13. Korkotulot, osakkeiden myyntitulot ja voiton tuloutukset	8,210,528.58	7,691,994	7,691,993.83	0.00	100%
13.01.05. Korot muista lainoista	8,210,528.58	7,691,994	7,691,993.83	0.00	100%
15. Lainat	45,126,147.16	46,323,250	46,323,250.45	0.00	100%
15.01.04. Muiden lainojen lyhennykset	45,126,147.16	46,323,250	46,323,250.45	0.00	100%
Tuloarviotilit yhteensä	56,603,436.72	56,543,402	56,453,281.26	-90,121.16	100%

Pääluokka, momentti ja tilijaoittelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2,018 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2018 määrärahojen käyttö		Tilinpäätös 2018	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			vuonna 2018	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2018	Käyttö vuonna 2018 (pl.peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala	0.00	4,500,000	1,843,897.00	2,656,103.00	4,500,000.00	0.00	1,062,491.00	5,562,491.00	2,906,388.00	2,656,103.00
24.30.66. Varsinainen kehitysyhteistyö (smr 3v)	0.00	4,500,000	1,843,897.00	2,656,103.00	4,500,000.00	0.00	1,062,491.00	5,562,491.00	2,906,388.00	2,656,103.00
24.30.66.4. Maittain kohdentamaton kehitysyhteistyö (EK)	0.00	4,500,000	1,843,897.00	2,656,103.00	4,500,000.00	0.00	1,062,491.00	5,562,491.00	2,906,388.00	2,656,103.00
31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala	62,064.68	0	0.00	0.00	0.00	0.00	6,094,975.00	6,094,975.00	5,542,110.00	0.00
31.01.29. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomr)	62,064.68	0	0.00	0.00	0.00	0.00	6,094,975.00	6,094,975.00	5,542,110.00	0.00
31.40.44. Median innovaatiotuki (smr 3v)										
31.40.44.1. Avustukset media-alan tutkimus- kehittämis- ja innovaatio-hankkeisiin							4,237,019.00	4,237,019.00	3,696,467.00	0.00
31.40.44.2. Lainat media-alan tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio-hankkeisiin							1,857,956.00	1,857,956.00	1,845,643.00	0.00
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	609,754,553.12	640,580,340	557,251,893.61	62,147,125.41	619,399,019.02	21,181,320.72	122,827,648.51	278,327,648.51	163,400,828.78	114,386,965.72
32.01.21. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (smr 3v)	0.00	0	0.00	0.00	0.00	0.00	200,000.00	200,000.00	194,424.44	5,575.56
32.01.29. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomr)	4,020,852.11	13,797,666	13,797,665.94		13,797,665.94	0.00				
32.01.40. Valtionavustus yritysten kansainvälistymiseen ja yrittäjyyden edistämiseen (smr3v)	3,000,000.00	13,000,000	8,953,847.00	4,046,153.00	13,000,000.00	0.00	7,348,238.34	20,348,238.34	15,176,322.00	5,171,916.34
32.01.42. Cleantech- ja bionalousratkaisujen sekä innovaatioiden kaupallistamisen tukeminen (smr3v)							11,407,181.91	11,407,181.91	11,407,181.91	0.00
32.20.06. Innovaatio- ja tutkimuskeskus Business Finlandin toimintamenot (netto)(smr 3 v)	42,153,000.00	87,200,000	70,606,094.59	16,593,905.41	87,200,000.00	0.00	11,735,992.25	98,935,992.25	82,342,086.84	16,593,905.41
32.20.06.1. Toimintamenot (KPY)	38,893,000.00	38,940,000	27,782,901.46	11,157,098.54	38,940,000.00	0.00	8,270,873.70	47,210,873.70	36,053,775.16	11,157,098.54
32.20.06.2. Hanke- ja ohjelmatuiminta (KPY)	3,260,000.00	5,260,000	2,337,193.13	2,922,806.87	5,260,000.00	0.00	3,465,118.55	8,725,118.55	5,802,311.68	2,922,806.87
32.20.06.3. Business Finland -yhtiöitä ostettavat palvelut (KPY)		43,000,000	40,486,000.00	2,514,000.00	43,000,000.00	0.00	0.00	43,000,000.00	40,486,000.00	2,514,000.00
32.20.40. Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukeminen (arviomr)	335,441,666.36	281,400,000	260,362,670.83		260,362,670.83	21,037,329.17				
32.20.42. Kasvukosysteemien ja innovatiivisten julkisten hankintojen kehittäminen (smr 3v)	4,000,000.00						7,006,114.01	7,006,114.01	3,553,510.00	2,912,750.00
32.20.42.1. Innovaatiokeskitymien kehittäminen (KPY)							3,006,114.01	3,006,114.01	2,466,260.00	0.00
32.20.43. Cleantech- ja bionalousratkaisujen sekä innovaatioiden kaupallistamisen tukeminen (smr 3v)	43,000,000.00	49,300,000	13,792,933.00	35,507,067.00	49,300,000.00	0.00	34,080,122.00	83,380,122.00	35,611,462.09	47,768,659.91
32.20.46. Laivanrakennuksen innovaatiotuki (smr 3v)							24,350,000.00	24,350,000.00	4,115,841.50	20,234,158.50
32.20.83. Lainat tutkimus- ja innovaatiotoimintaan (arviomr)	141,827,409.25	161,800,000	161,793,254.95		161,793,254.95	6,745.05				

	Pääomalinat teollisuuden uudistumiseen ja yritysveltoisten										
32.20.87.	liiketoimintaekosysteemien kehittämiseen (arviomr)	6,000,000	5,914,375.00		5,914,375.00	85,625.00					
32.20.89.	Pääomasijoitus Tekes Pääomasijoitus Oy:lle (smr 3v)	15,700,000.00	6,000,000	0.00	6,000,000.00	0.00	26,700,000.00	32,700,000.00	11,000,000.00	21,700,000.00	
32.50.43	Kansainvälistymisavustus yritysten yhteishankkeisiin (arviomr)	112,155.00	470,000	418,378.50	418,378.50	51,621.50					
32.50.64.	EU:n ja valtion rahoitusosuus EU:n rakennerahasto-, ulkorajayhteistyö- ja muihin										
	koheesiopolitiikan ohjelmiin (arviomr)	18,311,753.00	9,709,407	9,709,407.00	9,709,407.00	0.00					
	32.50.64.07 EAKR 2014-2020 (KPY)	18,311,753.00	9,709,407	9,709,407.00	9,709,407.00	0.00					
32.60.40.	Energiatuki (arviomr)	2,187,717.40	11,903,267	11,903,266.80	11,903,266.80	0.00					
Määrärahatilit yhteensä		609,816,617.80	645,080,340	559,095,790.61	64,803,228.41	623,899,019.02	21,181,320.72	129,985,114.51	289,985,114.51	171,849,326.78	117,043,068.72

TALOUSARVION TOTEUTUMALASKELMAN TIEDOT VALTUUKSISTA JA NIIDEN KÄYTÖSTÄ MOMENTIN TARKKUUEDELLA

Innovaatorahoituskeskus Business Finlandin talousarvion toteutumalaskelman tiedot valtuuksista ja niiden käytöstä momentin tarkkuudella

1/2

Valtuudet ja niiden käyttö (1000 €) Momentti (numero ja nimi), johon valtuus liittyy	Vuoden 2018 valtuudet							Valtuuksien käytöstä aiheutuneet talousarviomenot ja määrärahatarve (1000 €)					
	Aikaisempien vuosien valtuuksien käyttö	Uudet valtuudet	Uusitut valtuudet	Valtuudet yhteensä	Käytetty	Käyttämättä	Uusittu 2019 TA:ssa	Talousarvio-menot 2018	Määrä-rahatarve 2019	Määrä-rahatarve 2020	Määrä-rahatarve 2021	Määrä-rahatarve myöhemmin	Määrä-rahatarve yhteensä
32.20.40. Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukeminen	3,294,670	271,015	2	271,017	271,017	0	0	260,363	201,502	100,549	33,999	13,650	349,700
Aikaisempien vuosien valtuudet	3,294,670							211,579	102,309	26,693	7,845	2,400	139,247
Vuonna 2018 käytettävissä olleet valtuudet		271,015	2	271,017	271,017	0	0	48,784	99,193	73,856	26,154	11,250	210,453
32.20.83. Lainat tutkimus- ja innovaatiotoimintaan	1,119,978	162,623	10	162,633	162,592	41	41	161,793	76,019	30,381	9,473	7,569	123,442
Aikaisempien vuosien valtuudet	1,119,978						0	93,015	26,009	9,381	2,635	1,669	39,694
Vuonna 2018 käytettävissä olleet valtuudet		162,623	10	162,633	162,592	41	41	68,779	50,010	21,000	6,838	5,900	83,748
32.20.87. Pääomalinat teollisuuden uudistumiseen ja yritysveltoisten liiketoimintakosysteemien kehittämiseen	0	30,000	0	30,000	29,694	306	306	5,914	9,000	9,000	4,000	1,000	23,000
Aikaisempien vuosien valtuudet							0						
Vuonna 2018 käytettävissä olleet valtuudet		30,000	0	30,000	29,694	306	306	5,914	9,000	9,000	4,000	1,000	23,000
Yhteensä	4,414,647	463,638	12	463,650	463,302	348	348	428,070	286,521	139,930	47,472	22,219	496,142

Jakopäätöksillä saadut valtuudet:

Valtuudet ja niiden käyttö (1000 €)	Vuoden 2018 valtuudet						Valtuuksien käytöstä aiheutuneet talousarvio- ja määrärahatarve (1000 €)					
	Aikaisempien vuosien valtuuksien käyttö	Uudet valtuudet	Uusitut valtuudet	Valtuudet yhteensä	Käytetty	Käyttämättä	Talousarvio-menot 2018	Määrä-rahatarve 2019	Määrä-rahatarve 2020	Määrä-rahatarve 2021	Määrä-rahatarve myöhemmin	Määrä-rahatarve yhteensä
32.60.40 Energiatuki	31,108	22,800	0	22,800	22,539	261	0	11,903	19,679	11,203	3,634	34,516
Aikaisempien vuosien valtuudet	31,108							10,543	9,989	2,448	900	13,337
Vuonna 2018 käytettävissä olleet valtuudet		22,800	0	22,800	22,539	261	0	1,360	9,690	8,755	2,734	21,179
32.60.40 Yhteensä	31,108	22,800	0	22,800	22,539	261	0	11,903	19,679	11,203	3,634	34,516

Jakopäätöksillä saadut valtuudet:

Valtuudet ja niiden käyttö (1000 €)	Vuoden 2018 valtuudet						Valtuuksien käytöstä aiheutuneet talousarvio- ja määrärahatarve (1000 €)					
	Aikaisempien vuosien valtuuksien käyttö	Uudet valtuudet	Uusitut valtuudet	Valtuudet yhteensä	Käytetty	Käyttämättä	Talousarvio-menot 2018	Määrä-rahatarve 2019	Määrä-rahatarve 2020	Määrä-rahatarve 2021	Määrä-rahatarve myöhemmin	Määrä-rahatarve yhteensä
32.20.43 Kansainvälistymisavustus yritysten yhteishankkeisiin 2)	595	0	0	0	0	0	0	418	0	0	0	0
Aikaisempien vuosien valtuudet	595							418	0	0	0	0
Vuonna 2018 käytettävissä olleet valtuudet		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
32.20.43 Yhteensä	595	0	0	0	0	0	0	418	0	0	0	0

2) momentti vaihdettu 32.50.43 vuonna 2017

Jakopäätöksillä saadut valtuudet:

Valtuudet ja niiden käyttö (1000 €)	Vuoden 2018 valtuudet						Valtuuksien käytöstä aiheutuneet talousarvio- menot ja määrärahatarve (1000 €)						
	Aikaisempien vuosien valtuuksien käyttö	Uudet valtuudet	Uusitut valtuudet	Valtuudet yhteensä	Käytetty	Käyttämättä	Talousarvio- menot 2018	Määrä- rahatarve 2019	Määrä- rahatarve 2020	Määrä- rahatarve 2021	Määrä- rahatarve myöhemmin	Määrä- rahatarve yhteensä	
24.30.66 Varsinainen kehitysryhteytyö (BEAM)	3,500	3,000	0	3,000	2,913	87	0	1,301	3,720	1,001	391	0	5,112
Aikaisempien vuosien valtuudet	3,500							1,301	2,006	193	0	0	2,199
Vuonna 2018 käytettävissä olleet valtuudet		3,000	0	3,000	2,913	87	0	0	1,714	808	391	0	2,913
24.30.66 Yhteensä	3,500	3,000	0	3,000	2,913	87	0	1,301	3,720	1,001	391	0	5,112

Jakopäätöksillä saadut valtuudet:

Valtuudet ja niiden käyttö (1000 €)	Vuoden 2018 valtuudet							Valtuuksien käytöstä aiheutuneet talousarvio- menot ja määrärahatarve (1000 €)					
	Aikaisempien vuosien valtuuksien käyttö	Uudet valtuudet	Uusitut valtuudet	Valtuudet yhteensä	Käytetty	Käyttämättä	Uusittu 2019 TA:ssa	Talousarvio- menot 2018	Määrä- rahatarve 2019	Määrä- rahatarve 2020	Määrä- rahatarve 2021	Määrä- rahatarve myöhemmin	Määrä- rahatarve yhteensä
32.50.64 EU:n ja valtion rahoitusosuus EU:n rakennerahasto-, ulkorajayhteytyö- ja muihin koheesiopolitiikan ohjelmiin (2014-2020)	42,649	0	3,521	3,521	1,201	2,320	2,320	9,709	3,377	2,533	844	1,688	8,442
Aikaisempien vuosien valtuudet	42,649							9,709	2,897	2,172	724	1,448	7,242
Vuonna 2018 käytettävissä olleet valtuudet		0	3,521	3,521	1,201	2,320	2,320	0	480	360	120	240	1,201
32.50.64 Yhteensä	42,649	0	3,521	3,521	1,201	2,320	2,320	9,709	3,377	2,533	844	1,688	8,442
Valtuudet yhteensä	4,492,500	489,438	3,533	492,971	489,955	3,015		451,403	313,297	154,667	52,342	23,907	544,212

12 TUOTTO- JA KULULASKELMA

INNOVAATIORAHOITUSKESKUS BUSINESS FINLANDIN TUOTTO- JA KULULASKELMA

	1.1.2018 - 31.12.2018		1.1.2017 - 31.12.2017	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	3,960.00		0.00	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	39,656.76		21,661.90	
Muut toiminnan tuotot	<u>225,786.38</u>	269,403.14	<u>37,014.74</u>	58,676.64
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	67,717.23		112,880.04	
Henkilöstökulut	20,509,149.59		26,174,683.11	
Vuokrat	2,023,286.36		2,437,669.05	
Palvelujen ostot	57,866,867.04		19,611,805.74	
Muut kulut	1,853,731.97		2,503,128.43	
Valmistus omaan käyttöön (-)	-1,043,212.16		-1,308,002.27	
Poistot	937,484.28		812,191.88	
Sisäiset kulut	<u>5,724,843.21</u>	<u>-87,939,867.52</u>	<u>4,663,240.72</u>	<u>-55,007,596.70</u>
JÄÄMÄ I		-87,670,464.38		-54,948,920.06
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	7,722,301.71		8,299,942.73	
Rahoituskulut	<u>-34,662,679.82</u>	-26,940,378.11	<u>-50,785,642.06</u>	-42,485,699.33
JÄÄMÄ II		-114,610,842.49		-97,434,619.39
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Tuotot	<u>84,366.75</u>	84,366.75	<u>408,021.37</u>	408,021.37
Kulut				
Paikallishallinnolle	12,690,196.30		12,766,483.32	
Elinkeinoelämälle	192,687,128.37		194,919,111.89	
Rahoitus- ja vakuutuslaitoksille	1,490,061.00			
Voittoa tavoittelemattomille yhteisöille	3,076,929.00		3,182,102.75	
Ulkomaille	16,008,709.89		14,613,456.78	
Yliopistoille	97,360,392.21		122,071,320.93	
Siirtotalouden kulut valtionhallinnolle	<u>28,373,060.50</u>	<u>-351,686,477.27</u>	<u>41,223,998.00</u>	<u>-388,776,473.67</u>
JÄÄMÄ III		-466,212,953.01		-485,803,071.69
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Perityt arvonnäverot	18,391.25		0.00	
Suoritetut arvonnäverot	<u>-13,770,084.50</u>	<u>-13,751,693.25</u>	<u>-4,082,916.79</u>	<u>-4,082,916.79</u>
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ		<u>-479,964,646.26</u>		<u>-489,885,988.48</u>

13 TASE

	12/31/2018		12/31/2017	
VASTAAVAA				
KÄYTTÖMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET				
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Aineettomat oikeudet	11,002.87		17,508.46	
Muut pitkävaikutteiset menot	2,246,039.05		2,999,870.71	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>1,627,178.10</u>	3,884,220.02	<u>758,598.17</u>	3,775,977.34
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Koneet ja laitteet	10,059.20	10,059.20	12,574.00	12,574.00
KÄYTTÖMAISUUSARVOPAPERIT JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET				
Käyttöomaisuusarvopaperit	70,052,600.00		59,050,100.00	
Muut pitkäaikaiset euromääräiset sijoitukset	<u>109,161,995.04</u>	<u>179,214,595.04</u>	<u>111,004,642.72</u>	<u>170,054,742.72</u>
KÄYTTÖMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET YHTEENSÄ				
		183,108,874.26		173,843,294.06
VAIHTO- JA RAHOITUSMAISUUS				
PITKÄAIKAISET SAAMISET				
Pitkäaikaiset saamiset	866,184,497.16	866,184,497.16	776,202,642.35	776,202,642.35
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	21,748.90		8,627.70	
Siirtosaamiset	3,688,729.17		3,407,683.91	
Muut lyhytaikaiset saamiset	622,984.16		336,549.71	
Ennakkomaksut	<u>6,200,000.00</u>	10,533,462.23	<u>19,523.96</u>	3,772,385.28
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Muut pankkitilit	0.00	<u>0.00</u>	32,124.35	<u>32,124.35</u>
VAIHTO- JA RAHOITUSMAISUUS YHTEENSÄ				
		876,717,959.39		780,007,151.98
VASTAAVAA YHTEENSÄ				
		<u>1,059,826,833.65</u>		<u>953,850,446.04</u>
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
VALTION PÄÄOMA				
Valtion pääoma 1.1.1998	177,908,591.64		177,908,591.64	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	760,437,300.94		694,512,349.22	
Pääoman siirrot	580,147,468.79		555,810,940.20	
Tilikauden tuotto-/kulujäämä	<u>-479,964,646.26</u>	1,038,528,715.11	<u>-489,885,988.48</u>	938,345,892.58
VIERAS PÄÄOMA				
LYHYTAIKAINEN				
Saadut ennakot	270,268.01		235,299.08	
Ostovelat	7,035,213.76		4,763,963.48	
Kirjanpitoyksiköiden väliset tilitykset	426,308.69		524,026.03	
Edelleen tilittävät erät	397,840.88		469,479.77	
Siirtovelat	8,720,613.75		5,416,520.70	
Muut lyhytaikaiset velat	<u>4,447,873.45</u>	<u>21,298,118.54</u>	<u>4,095,264.40</u>	<u>15,504,553.46</u>
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ				
		21,298,118.54		15,504,553.46
VASTATTAVAA YHTEENSÄ				
		<u>1,059,826,833.65</u>		<u>953,850,446.04</u>

14 LIITETIEDOT

LIITE 1: SELVITYS TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEISTA JA VERTAILTAVUUDESTA

1) Momenttien 32.20.40 ja 32.20.83 vuodelta 2017 käyttämättä jääneistä myöntövaltuuksista sai tehdä päätöksiä vielä vuonna 2018.

Tekes ja Finpro yhdistyivät Business Finlandiksi ja samalla momentille 32.20.06 yhdistettiin aiemmin momentilta 32.50.41 ollut valtionavustus Finprolle. Muutoksen seurauksena momentin kokonaissumma kasvoi merkittävästi. Samalla toimintamalli muuttui niin, että valtionavun sijaan palveluita ostetaan merkittävässä määrin Business Finland Oy:ltä, mikä yhdistettynä virastosta yhtiölle tehtyyn liikkeenluovutukseen nosti erityisesti ostopalvelujen ja niihin liittyvien maksettujen arvonlisäverojen määrää.

Ensimmäisessä lisätalousarviossa lisättiin momentin 32.20.06 toimintamenoja 0,679 milj. euroa. Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 170 000 euroa siirtona momentilta 32.01.02 Work in Finland - sivuston päivittämiseen, 760 000 euroa siirtona momentilta 28.70.20 tuottavuutta edistävien tekoälysovellusten kehittämiseen ja 249 000 euroa palkkausten tarkistuksiin sekä vähennyksenä 500 000 euroa EEN-ohjelmatoiminnan kansallisen rahoitusosuuden siirtona momentille 32.20.40. Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukeminen momentin 32.20.40 määrärahoja lisättiin 30,5 milj. euroa ja lisäys aiheutuu rahoituspäätösten maksatusarvioiden tarkentumisesta. Määrärahan ja valtuuden lisäys 0,5 milj. euroa aiheutuu EEN-ohjelmatoiminnan kansallisen rahoitusosuuden siirrosta momentilta 32.20.06. Lainat tutkimus- ja innovaatiotoimintaan momentin 32.20.83 valtuutta ja määrärahoja lisättiin 5,8 milj. euroa, lisäys on siirtoa momentilta 32.20.89 ja tarkoitettu käytettäväksi start-up- ja pk-yritysten projekteihin. Tekes Pääomasijoitus Oy:n määrärahojen vähennys aiheutui vähentyneestä pääoman tarpeesta vuonna 2018.

Työ- ja elinkeinoministeriön päätöksellä 25.10.2018 Lainat tutkimus- ja innovaatiotoimintaan 32.20.83 määrärahaa sai ylittää 15,0 milj. euroa. Ylityslupa tarvittiin, kun rahoituspäätösten maksatusennusteiden toteutumista arvioitiin uudestaan syksyn mittaan.

Toisessa lisätalousarviossa myönnettiin 2,5 milj. euroa toimintamenojen lisäyksenä Business Finland-yhtiöltä ostettaviin palveluihin. Lisäys on siirtoa momentilta 32.30.51 Talent Boost - Kasvua kansainvälisistä osaajista - toimenpideohjelmaan. Momentille 32.20.83 Lainat tutkimus- ja innovaatiotoimintaan myönnettiin 15,0 milj. euroa. Lisäys aiheutuu rahoituspäätösten maksatusarvioiden tarkentumisesta ja sillä vahvistettiin em. 25.10.2018 myönnetty, vastaavan suuruinen ylityslupa.

Työ- ja elinkeinoministeriön päätöksellä 21.12.2018 jaettiin momentilta 4.17.32.01.21 hallinnonalan tuottavuusmäärärahaa 0,2 milj. euroa Business Finland Oy:n de minimisrahoituksen edellyttämiin tietojärjestelmämuutoksiin.

Työ- ja elinkeinoministeriön päätöksellä 27.2.2018 myönnettiin virastolle määrärahan käyttöoikeutta momentille 32.20.42 enintään 162 500 euroa, kestävien ja innovatiivisten, julkisten hankintojen verkostomaisen osaamiskeskuksen perustamisesta ja toiminnasta aiheutuviin kulutusmenoihin ajalle 1.3.2018 - 28.2.2019. Hanke toteutetaan yhteistyössä Suomen ympäristökeskuksen kanssa, jolle myönnettiin 162 000 euroa. Hankekoordinaattori Motiva Oy todentaa BF:n ja SYKE:n laskuttamien kustannusten hyväksyttävyyden.

Työ- ja elinkeinoministeriön päätöksellä 2.2.2018 jaettiin momentilta 32.50.43 Kansainvälistymisavustus yritysten yhteishankkeisiin 0,470 milj. euroa määrärahaa vientirengashankkeita koskevien avustuspäätösten ennakoiden ja tilitysten maksamiseen vuodeksi 2018.

Työ- ja elinkeinoministeriön päätöksellä 1.3.2018 jaettiin momentilta 4.17.32.20.46 Laivanrakennuksen innovaatiotuki määrärahaa 24,350 milj. euroa. Avustuksen käytöstä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksessa (364/2015).

Työ- ja elinkeinoministeriön päätöksellä 8.1.2018 osoitettiin momentilta 32.60.40 Energiatuki valtuutta yhteensä 22,8 milj. euroa. Päätöksellä 23.1.2018 osoitettiin arviomäärärahaa 16,0 milj. euroa kansallisten energiaturkihankkeiden maksatukseen ja arviomäärärahaa 1,758 milj. euroa liikenteen toisen sukupolven biopolttoaineiden kehitysohjelman mukaisten hankkeiden maksatukseen. Ministeriö on päätöksellään 24.1.2019 vahvistanut energiaturun käytön 11 903 266,80 euroa vuodelle 2018.

Työ- ja elinkeinoministeriö on päätöksellään 24.1.2019 vahvistanut EAKR 2014-2020 arviomäärärahan käytön 9 709 407,00 euroa vuodelle 2018. Ministeriö myönsi 8.1.2018 arviomäärärahan kirjausoikeuden momentilta 32.50.64.07 vuodelle 2018.

Ulkoasiainministeriön päätöksellä 11.1.2018 jaettiin määrärahaa momentilta 24.30.66.4 Varsinainen kehitysyhteistyö käyttösuunnitelman kohtaan Maittain kohdentamaton kehitysyhteistyö 4,5 milj. euroa, 3-vuotista siirtomäärärahaa. Samalla päätöksellä jaettiin myöntö- ja sopimusvaltuutta 3 milj. euroa ja se oli käytettävissä 31.12.2018 saakka. Valtuus osoitettiin Business Finlandin hallinnoimalle BEAM (Business with Impact) - kehitysinnovaatio-ohjelmalle.

2) Arvostusperusteissa ei ole tehty muutoksia.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu yhdenmukaisin periaattein käyttöomaisuushyödykkeiden taloudellisen pitoajan mukaisina tasapoistoina alkuperäisestä hankintamenosta poistosuunnitelman mukaisesti.

3) Valtion virka- ja työehtosopimuksessa sopimuskaudelle 2018-2020 (9.3.2018) on sopimuksen 6 §:ssä kirjattu, että virkamiehelle ja työntekijälle, jonka palvelussuhde on alkanut viimeistään 3.9.2018 ja palvelussuhde on keskeytymättä jatkunut 18.11.2018 saakka, maksetaan tammikuun 2019 palkanmaksun yhteydessä erillinen kertaerä. Kertaerä on suuruudeltaan 9,2 %:a yleisen virka- ja työehtosopimuksen 7 §:n mukaisesta kuukausipalkkauksesta.

Kertaerää ei ole jaksotettu tilikaudelle 2018, vaan se kirjataan kokonaisuudessaan tilikauden 2019 menoksi.

LIITE 2: NETTOUTETUT TULOT JA MENOT

	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018 (TA + LTA)	Talousarvion 2018 määrärahojen		Tilinpäätös 2018	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2018	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä 2018	Käyttö 2018	Siirretty seuraavalle vuodelle
32.20.06. Innovaatorahoitus- keskus Business Finland toimintamenot (smr 3v)										
Bruttomenot	42,425,753.66	87,300,000.00	70,229,217.02		86,823,122.43				81,969,429.90	
Bruttotulot	272,753.66	100,000.00	-376,877.57		-376,877.57				-372,656.94	
Nettomenot	42,153,000.00	87,200,000.00	70,606,094.59	16,593,905.41	87,200,000.00	0.00	11,735,992.25	98,935,992.25	82,342,086.84	16,593,905.41

Kohdan Talousarvion 2018 määrärahojen käyttö - bruttotulot on negatiivinen (-376 877,57), koska liite on laadittu voimassa olevien säädösten mukaan. Momentin kohdalla Bruttotulot sisältää Ikp-tiliin 26280000 tapahtuman 633.047,01 euroa (lomapalkkavelka virastosta Business Finland Oy:n siirryneiden osalta).

LIITE 3: ARVIOMÄÄRÄRAHOJEN YLITYKSET

Innovaatorahoituskeskus Business Finlandilla ei ole arviomäärärahojen ylityksiä.

LIITE 4: PERUUTETUT SIIRRETYT MÄÄRÄRAHAT

Pääluokan ja tilijaottelun numero ja nimi. Tilijaottelut eritellään myöntämisvuosittain.		Peruutettu	
		Tilijaottelu	Yhteensä
31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala			552,865.00
Vuosi 2016			552,865.00
31.40.44.1.	Avustukset media-alan tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiohankkeisiin	540,552.00	
31.40.44.2.	Lainat media-alan tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiohankkeisiin	12,313.00	
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala			539,854.01
Vuosi 2016			539,854.01
32.20.42.1.	Innovaatiokeskittymien kehittäminen (KPY)	539,854.01	
Pääluokat yhteensä			1,092,719.01
Vuosi 2016			1,092,719.01

LIITE 5: HENKILÖSTÖKULUJEN ERITTELY

	2018	2017
Henkilöstökulut	17,543,078.62	22,482,986.80
Palkat ja palkkiot	18,074,107.44	21,737,999.73
Tulosperusteiset erät		0.00
Lomapalkkavelan muutos	-531,028.82	744,987.07
Henkilösivukulut	2,966,070.97	3,691,696.31
Eläkekulut	2,841,226.16	3,343,123.56
Muut henkilösivukulut	124,844.81	348,572.75
Yhteensä	20,509,149.59	26,174,683.11
Johdon palkat ja palkkiot, josta	442,867.98	1,023,183.82
- tulosperusteiset erät	0.00	0.00
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	4,280.00	7,260.00
Johto	800.00	1,920.00
Muu henkilöstö	3,480.00	5,340.00

LIITE 6: SUUNNITELMAN MUKAISTEN POISTOJEN PERUSTEET JA NIIDEN MUUTOKSET

Omaisuusryhmä	Poisto- menetelmä	Poistoaika vuotta	Vuotuinen poisto % ¹⁾	Jäännösarvo € tai %
112 Aineettomat oikeudet				
1120 Ostetut atk-ohjelmistot	tasapoisto	5 vuotta	20.00	0%
114 Muut pitkävaikutteiset menot				
1140 Itsevalmistetut ja teetetyt atk-ohjelmat	tasapoisto	5 vuotta	20.00	0%
1149 Muut pitkäaikaiset menot	tasapoisto	3 vuotta	33.33	0%
125-126 Koneet ja laitteet				
1250 Autot ja muut maankuljetusvälineet	tasapoisto	5 vuotta	20.00	0%
1254 Kevyet työkoneet	tasapoisto	7 vuotta	14.29	0%
1255 Atk-laitteet ja niiden oheislaitteet	tasapoisto	3 vuotta	33.33	0%
1256 Toimistokoneet ja -laitteet	tasapoisto	5 vuotta	20.00	0%
1257 Puhelinkeskukset ja muut viestintälaitteet	tasapoisto	5 vuotta	20.00	0%
1258 Audiovisuaaliset koneet ja laitteet	tasapoisto	5 vuotta	20.00	0%
1269 Muut koneet ja laitteet	tasapoisto	5 vuotta	20.00	0%
127 Kalusteet	tasapoisto	5 vuotta	20.00	0%
128 Muut aineelliset hyödykkeet	ei poistoja			
130 Käyttöomaisuusarvopaperit	ei poistoja			
136 Muut pitkäaikaiset euromääräiset sijoitukset	ei poistoja			

LIITE 7: KANSALLIS- JA KÄYTTÖMAISUUDEN SEKÄ MUIDEN PITKÄVAIKUTTEISTEN MENOJEN POISTOT

Aineettomat hyödykkeet

	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Ennakkomaksut Keskeneneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 01.01.2018	33,120.13	5,350,063.29	758,598.17	6,141,781.59
Lisäykset	0.00	174,632.23	868,579.93	1,043,212.16
Vähennykset	0.00		0.00	0.00
Hankintameno 31.12.2018	33,120.13	5,524,695.52	1,627,178.10	7,184,993.75
Kertyneet poistot 01.01.2018	15,611.67	2,350,192.58	0.00	2,365,804.25
Vähennysten kertyneet poistot	0.00	0.00	0.00	0.00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	6,505.59	928,463.89	0.00	934,969.48
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot		0.00	0.00	0.00
Tilikauden arvonalennukset				
Kertyneet poistot 31.12.2018	22,117.26	3,278,656.47	0.00	934,969.48
Arvonkorotukset	0.00	0.00	0.00	0.00
Kirjanpitoarvo 31.12.2018	11,002.87	2,246,039.05	1,627,178.10	3,884,220.02

Aineelliset hyödykkeet

	Koneet ja laitteet	Kalusteet	Muut aineell. hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 01.01.2018	12,574.00	0.00	0.00	12,574.00
Lisäykset	0.00	0.00	0.00	0.00
Vähennykset	0.00	0.00	0.00	0.00
Hankintameno 31.12.2018	12,574.00	0.00	0.00	12,574.00
Kertyneet poistot 01.01.2018	0.00	0.00	0.00	0.00
Vähennysten kertyneet poistot	0.00	0.00	0.00	0.00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	2,514.80	0.00	0.00	2,514.80
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0.00	0.00	0.00	0.00
Tilikauden arvonalennukset				
Kertyneet poistot 31.12.2018	2,514.80	0.00	0.00	2,514.80
Arvonkorotukset	0.00	0.00	0.00	0.00
Kirjanpitoarvo 31.12.2018	10,059.20	0.00	0.00	10,059.20

Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset

	Arvopaperit	Muut pitkäaikaiset euromääräiset sijoitukset	Yhteensä
Hankintameno 01.01.2018	59,050,100.00	111,004,642.72	170,054,742.72
Lisäykset	11,002,500.00	5,914,375.00	16,916,875.00
Vähennykset	0.00	-1,995,853.64	-1,995,853.64
Hankintameno 31.12.2018	70,052,600.00	114,923,164.08	184,975,764.08
Kertyneet poistot 01.01.2018	0.00	0.00	0.00
Vähennysten kertyneet poistot	0.00	0.00	0.00
Tilikauden arvonalennukset	0.00	-5,761,169.04	-5,761,169.04
Kertyneet poistot 31.12.2018	0.00	-5,761,169.04	-5,761,169.04
Arvonkorotukset	0.00	0.00	0.00
Kirjanpitoarvo 31.12.2018	70,052,600.00	109,161,995.04	179,214,595.04

LIITE 8: RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT

Rahoitustuotot	2018	2017	Muutos 2018-2017
Korot euromääräisistä saamisista	7,724,345.99	8,299,089.31	-574,743.32
Korot valuuttamääräisistä saamisista	21.21	116.12	-94.91
Emissio-, pääoma- ja kurssierot saamisista	-2,065.49	737.30	-2,802.79
Osingot	0.00	0.00	0.00
Liikelayritysten voiton tuloutukset	0.00	0.00	0.00
Muut rahoitustuotot	0.00	0.00	0.00
Rahoitustuotot yhteensä	7,722,301.71	8,299,942.73	-577,641.02
Rahoituskulut	2018	2017	Muutos 2018-2017
Korot euromääräisistä veloista	84.93	307.01	-222.08
Korot valuuttamääräisistä veloista	0.00	0.00	0.00
Emissio-, pääoma- ja kurssierot veloista	0.00	0.00	0.00
SWAP-maksut veloista	0.00	0.00	0.00
Sijoitusten ja lainasaamisten tileistäpoistot	34,662,594.89	50,785,335.05	-16,122,740.16
Muut rahoituskulut	0.00	0.00	0.00
Rahoituskulut yhteensä	34,662,679.82	50,785,642.06	-16,122,962.24
Netto	-26,940,378.11	-42,485,699.33	15,545,321.22

LIITE 9: TALOUSARVIOTALOUDESTA ANNETUT LAINAT

Sektori	Lainapääoma	Lisäys	Vähennys	Lainapääoma	Pääomamuutos
	12/31/2018	2018	2018	12/31/2017	2018-2017
Yritykset	862,462,848.38	162,484,366.17	72,748,913.82	772,727,396.03	89,735,452.35
Yritykset	852,963,451.18	162,039,145.17	72,748,913.82	763,673,219.83	89,290,231.35
-Julkiset yritykset	477,898,898.33	68,254,703.77	44,269,485.81	453,913,680.37	23,985,217.96
-Yksityiset yritykset	375,064,552.85	93,784,441.40	28,479,428.01	309,759,539.46	65,305,013.39
Asuntoyhteisöt	9,499,397.20	445,221.00	0.00	9,054,176.20	445,221.00
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	2,745,264.65	750,599.00	479,908.84	2,474,574.49	270,690.16
Muut rahoituslaitokset	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset	2,745,264.65	750,599.00	479,908.84	2,474,574.49	270,690.16
Kotitaloudet	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Työnantaja- ja muut elinkeinonharjoittajien kotitaloudet	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	175,000.00	0.00	0.00	175,000.00	0.00
Muut voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	175,000.00	0.00	0.00	175,000.00	0.00
Yhteensä	865,383,113.03	163,234,965.17	73,228,822.66	775,376,970.52	90,006,142.51

Liitteessä 9 esitetään tiedot ainoastaan Rahoituskeskuksen tuotekehityslainoista. Tiedot Rahoituskeskuksen pääomalainoista esitetään liitteessä 10. Sektorijako perustuu Kaupparekisterin ja Valtiokonttorin lainajärjestelmän tietoihin.

Sektorikohtaiset erot johtuvat tehdyistä sektorimuutoksista.

Asiakkaiden nostamattomat lainamaksatuspäätökset sisältyvät Yritykset-sektorin tietoihin, 4.049.071,80 € vuonna 2017 ja 2.694.037,50 € vuonna 2018.

LIITE 10: ARVOPAPERIT JA OMAN PÄÄOMAN EHTOISET SIJOITUKSET

Käyttö- ja rahoitusomaisuusarvopaperit

	Kappale määrä	Markkina-arvo	12/31/2018				12/31/2017	
			Kirjanpitoarvo	Omistusosuus %	Myyntioikeuksien alaraja %	Saadut osingot	Markkina- arvo	Kirjanpitoarvo
Julkisesti noteeraamattomat osakkeet ja osuudet	50101		70,052,600.00				59,050,100.00	
Fird-osuuskunta	1		100.00	25			100.00	
Business Finland Venture Capital Oy	50000		50,000.00	100			50,000.00	
Business Finland Venture Capital Oy			59,000,000.00	100			59,000,000.00	
Business Finland Oy	100		2,500.00					
Business Finland Venture Capital Oy			11,000,000.00					
Osakkeet ja osuudet yhteensä			70,052,600.00				59,050,100.00	

Muut oman pääoman ehtoiset sijoitukset

	Kirjanpitoarvo 31.12.2018	Kirjanpitoarvo 31.12.2017
Muut oman pääoman ehtoiset sijoitukset	109,161,995.04	111,004,642.72
Pääomalainat	109,161,995.04	111,004,642.72
Perustamisvaiheen pääomalainat		
...		
Yhteensä	109,161,995.04	111,004,642.72

LIITE 11: TASEEN RAHOITUSERÄT JA VELAT

31.12.2018	Vaihtuvakorkoiset			Kiinteäkorkoiset			Yhteensä
	Alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	Yli 5 vuotta	
Vastaavien rahoituserät							
Muut pitkäaikaiset euromääräiset sijoitukset		2,037,285.79	102,124,709.25	0.00	2,000,000.00	3,000,000.00	109,161,995.04
Euromääräiset lainasaamiset	0.00	1,192,294.79	862,754,264.42	0.00	0.00	1,436,553.82	865,383,113.03
Rahat, pankkisaamiset ja muut rahoitusvarat	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Yhteensä	0.00	3,229,580.58	964,878,973.67	0.00	2,000,000.00	4,436,553.82	974,545,108.07

Muut pitkäaikaiset euromääräiset sijoitukset ja euromääräiset lainasaamiset -rahoituserien jako vaihtuva- ja kiinteäkorkoisiin on laadittu Valtiokonttorista saatujen tietojen perusteella.

Asiakkaiden nostamattomat lainamaksatuspäätökset (yht. 2.694.037,50 e) sisältyvät euromääräisten lainasaamisten yli 5 vuoden vaihtuvakorkoisten lainojen tietoihin.

Asiakkaan nostamaton lainamaksatuspäätös (yht. 1.500.000 e) sisältyy muiden pitkäaikaisten euromääräisten sijoitusten yli 5 vuoden kiinteäkorkoisten lainojen tietoihin.

LIITE 12: VALTIONTAKAUKSET JA -TAKUUT SEKÄ MUUT MONIVUOTISET VASTUUT

Muut monivuotiset vastuut

Valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset

€	Talousarviomenot 2018	Määrärahatarve 2019 1)	Määrärahatarve 2020	Määrärahatarve 2021	Määrärahatarve myöhemmin	Määrärahatarve yhteensä
Tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset yhteensä	1,311,916.49	656,131.67	656,131.37	656,131.37	1,148,230.41	3,116,624.82

Muulla kuin valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt sopimukset ja sitoumukset

€	Talousarviomenot 2018	Määrärahatarve 2019	Määrärahatarve 2020	Määrärahatarve 2021	Määrärahatarve myöhemmin	Määrärahatarve yhteensä
	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Muut sopimukset ja sitoumukset yhteensä	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Muut monivuotiset vastuut yhteensä	1,311,916.49	656,131.67	656,131.37	656,131.37	1,148,230.41	3,116,624.82

Vuokrasopimus on voimassa 30.9.2023 saakka.

1) Viraston henkilökunta on vähentynyt vuoden 2019 alusta ja tarvittavat monitoimitilat vähentyneet samassa suhteessa

LIITE 13: TASEESEEN SISÄLTYVÄT RAHASTOIDUT VARAT

Innovaatorahoituskeskus Business Finlandilla ei ole taseeseen sisältyviä rahastoituja varoja.

LIITE 14: TASEESEEN SISÄLTYMÄTTÖMÄT RAHASTOIDUT VARAT

Innovaatorahoituskeskus Business Finlandilla ei ole taseeseen sisällyttömiä rahastoituja varoja.

LIITE 15: VELAN MUUTOKSET

Innovaatorahoituskeskus Business Finlandilla ei ole liitteen mukaisia velkoja.

LIITE 16: VELAN MATUREETTIJAKAUMA JA DURAATIO

Innovaatorahoituskeskus Business Finlandilla ei ole liitteen mukaisia velkoja.

LIITE 17: OIKEIDEN JA RIITTÄVIEN TIETOJEN ANTAMISEKSI TARVITTAVAT MUUT TÄYDENTÄVÄT TIEDOT

Innovaatorahoituskeskus Business Finlandilla ei ole oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi olennaisuuden periaatteen mukaisia muita tietoja.

LIITE 18 BUSINESS FINLANDIN TULOSSOPIMUKSEN TULOSMITTARIT 2018

TUNNUSLUKU	2016 TOTEUTUMA	2017 TOTEUTUMA	2018 TOTEUTUMA	2018 TAVOITE
Yhteiskunnallinen vaikuttavuus				
Kansainvälistä kasvua yrityksille				
Pk-yritysten uusi vienti / Business Finlandin t&G&i-rahoitus (paras neljännes ylittää tavoitearvon), kerroin	30	30,1	29,9	>22
Rahoitettujen hankkeiden synnyttämä vuosittainen vienti / Business Finlandin tki-rahoitus, kerroin	26	24,7	25,1	>20
Uusi vienti (milj. euroa) / kansainvälistymis- ja innovaatorahoituspalvelujen asiakkaana olevien pk-yritysten (sis. midcap) lukumäärä	5,7	10,6	8,9	>5,7
Uusi liikevaihto (milj. euroa) / kansainvälistymis- ja innovaatorahoituspalvelujen asiakkaana olevien pk-yritysten (sis. midcap) lukumäärä	7,2	13	10,8	7
Maailmanluokan ekosysteemit ja kilpailukykyinen toimintaympäristö kasvua tukemassa				
Suurten yritysten kokonaisverkottuminen Business Finlandin tki-rahoitusprojekteissa, %	176	182	170	170
Yritysten arvio tutkimustulosten ja osaamisten kaupallisen hyödyntämisen todennäköisyydestä, %	72	79	79	>75
Horisontti 2020-ohjelman kautta kotiutettavan EU-rahan määrä lisääntyy 7. puiteohjelmaan verrattuna (%)	45	63	48	>50
Uusia työpaikkoja syntyy kestävän luonnonvarojen käytön ja cleantech-yritysten kasvun myötä (innovaatorahoitus)	12900	11717	11923	14800
Biotalous- ja cleantech-ratkaisuja kehittävien pk-yritysten vienti / myönnetty rahoitus (innovaatorahoitus, milj. e)	24,8	30,6	32,7	30
Matkailutulo kasvaa				
Kansainväliset matkailutulot (matkailutase, milj. euroa) 1	2455	2990	3025 (arvio)	2626
Rekisteröidyt ulkomaiset yöpymiset (1 000 vrk) ²	5766	6743	6810 (arvio)	6613
Ulkomaisilla investoinnilla luodaan talouskasvua, lisätään työpaikkoja ja vahvistetaan osaamis pohjaa				
Ulkomaisten investointien työllistävyys (työpaikkojen lukumäärä, arvio)	760	794	1180	730
Ulkomaisten investointien määrä (milj.euroa)	295	331	478	500
Toiminallinen tehokkuus				
Innovaatorahoituskeskus Business Finland toimii tehokkaasti				
Innovaatorahoitustyön kokonaiskustannus/myönnetty rahoitus	3	3,5	3,5	<6,5

1 Vuoden 2018 toteumatiedot ovat tässä vaiheessa vielä arvioita. Tilastokeskus vahvistaa toteumat huhti-toukokuussa 2019. Vuoden 2017 toteumatiedot ovat vahvistettuja. Ulkomaisesta matkailusta saatavat vientiin rinnastettavat tulot (ilman kuljetustuloja).

2 Visit Finlandin toimenpiteillä vain osittainen vaikutus.

Tulokset ja laadunhallinta

Business Finlandin palveluiden laatu säilyy korkeana

T&G&I-rahoitusasiakkaiden suosittelemuus (asteikko -100 - +100) ¹	Ei seurannassa	+59	+66	+60
Export Finland –asiakkaiden suosittelemuus (asteikko -100 - +100) ²	Ei seurannassa	+45	+58	+20
Sidosryhmätyytyväisyys Visit Finland –toimintoon (1-5)	3,9	4,3	4,2	>4,0

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Henkilötyvuodet

Henkilötyövuosien kehitys (Innovaatorahoituskeskus) (htv, kokonaisluku)	267	339	276	300
Kokonaistyötyytyväisyys				
Kokonaistyötyytyväisyys (1-5)*	64	3,5	3,1	>3,5
Johtamisen parantaminen				
Johtamisindeksi	3,9	3,5	-	3,9

1 T&G&I-rahoitusasiakkaiden suosittelemuutta (NPS) on aloitettu mittaamaan v. 2017.

2 V. 2017: entisen Finpron Export Finland –asiakkaiden suosittelemuus, v. 2018: Business Finlandin kansainvälisen verkoston asiakkaiden suosittelemuus.

LIITE 19 BUSINESS FINLANDIN TULOSSOPIMUKSEN SEURANTAMITTARIT 2018

TUNNUSLUKU	2016 TOTEUTUMA	2017 TOTEUTUMA	2018 TOTEUTUMA	2018 ARVIO
Yhteiskunnallinen vaikuttavuus				
Kansainvälistä kasvua yrityksille				
Kasvua ja kansainvälistymistä hakevien BF-asiakkaiden lukumäärän kasvu (%)	-	-	12	
Kasvua ja kansainvälistymistä hakevien BF-asiakkaiden jalostusarvon kasvu (euroa, %)	-	-	16	
Business Finland –asiakkaana olevien pk-yritysten viennin kasvu (%)	-	-	10	
Maailmanluokan ekosysteemit ja kilpailukykyinen toimintaympäristö kasvua tukemassa				
PK-BF-rahoitusasiakkaiden t&k&i-panostusten kehittyminen (%)	25	31	32	
Biotalous, cleantech, digitalisaatio ja terveys –teemalla kasvua ja kansainvälistymistä hakevien BF-asiakkaiden jalostusarvon kasvu (%)	-	-	15	
Rahoitettujen innovatiivisia julkisia hankintoja valmistevien hankkeiden volyymi (milj. €)	0,3	1,4	3,6	
Rahoitettujen innovatiivisia julkisia hankintoja valmistevien hankkeiden määrä (kpl)	3	14	14	
Työorganisaatioiden kehittämishankkeiden määrä	190	177	132	
Työorganisaatioiden kehittämishankkeiden rahoituksen määrä (milj. €)	7,3	9,7	9,5	
Valtiontukiohjelman mukainen alkavien yritysten pääomasijoitustoiminta¹				
Vuoden aikana tehdyt sijoitussitoumukset rahastoihin (milj. €)	12	21	0	18
Vuoden aikana tehtyjen uusien rahastositoumusten lukumäärä, kpl 2)	2	2	0	3
Tekes Pääomasijoitus Oy:n rahastositoumukset yhteensä (milj. €, kumulatiivinen)	31,4	52,4	52,4	70,4
Rahastojen uusien kohdeyritysten lukumäärä	42	41	41	
Tekesin pääomasijoitusyhtiön maksamat rahastojen rahakutsut (milj. €)	3,4	5	5,9	
Pääomat yhteensä Tekesin pääomasijoitusyhtiön rahastosijoituskohteissa (milj. €)	106,8	157,2	159,3	157,7
Yksityisen pääoman osuus Tekesin pääomasijoitusyhtiön rahastosijoituskohteissa (milj. €, kumulatiivinen)	68,1	79,3	81,4	109,8
Ulkomaisen pääoman osuudet ja määrät rahastoissa	0,3	16,9	16,9	
Sijoitussitoumukset rahastojen tutkimustaustaisiin yrityksiin (milj. €)	3,9	0	0	

¹ Taulukon lukuihin on sisällytetty Finnvera Oyj:ltä ostettujen Vigo-rahasto-osuuksien tiedot paitsi rivillä Vuoden aikana tehtyjen uusien rahastositoumusten lukumäärä.

15 ALLEKIRJOITUS

Business Finlandin johtokunta on hyväksynyt tilinpäätöksen.

Helsingissä 27. helmikuuta 2019

Johtokunta

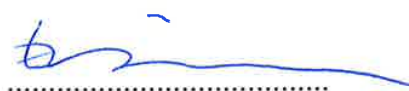
Pertti Korhonen, puheenjohtaja

Petri Peltonen, varapuheenjohtaja

Timo Ahopelto

Elina Björklund

Markku Keinänen

Miia Porkkala

Leena Vestala

Pääjohtaja

Pekka Soini

Valtiontalouden tarkastusvirasto on tarkastanut tämän tilinpäätöksen ja tarkastuksesta on annettu tilintarkastuskertomus.

Helsingissä

.....

Maarit Laatikainen

Johtava tilintarkastaja

BUSINESS FINLAND

Business Finland on globaalin kasvun kiihdyttämö. Luomme edellytyksiä uudelle kasvulle auttamalla yrityksiä kansainvälistymään sekä rahoittamalla tutkimusta ja innovaatioita. Huippuasiantuntijamme ja uusin tieto nopeuttavat markkinoiden mahdollisuuksien tunnistamista ja auttavat muuttamaan ne kansainvälisiksi menestystarinoiksi.

WWW.BUSINESSFINLAND.FI